

VILNIAUS UNIVERSITETO MEDICINOS FAKULTETO
VISUOMENĖS SVEIKATOS INSTITUTAS

MAGISTRO DARBAS

STUDENTŲ EKOLOGIŠKŲ MAISTO PRODUKTŲ VARTOJIMO IR POŽIŪRIO Į JUOS
TYRIMAS IR VERTINIMAS

Research and evaluation of organic food consumption and treatment for students

Leidžiama ginti
Prof. dr. (HP) R. Stukas
Visuomenės sveikatos
Instituto direktorius

(parašas)

Studentė Aušrinė Smaleckaitė

Darbo vadovas prof. dr. (HP). R. Stukas

(parašas)

Darbo įteikimo data _____

Registracijos Nr. _____

Vilnius - 2016

TURINYS

1. SANTRAUKA	3
SUMMARY	4
SANTRUMPOS.....	5
2. ĮVADAS	6
3. LITERATŪROS APŽVALGA	8
3.1. Ekologiški maisto produktai ir jų reikšmė sveikatai	8
3.2. Ekologiškų maisto produktų sertifikavimas.....	9
3.3. Ekologiškų maisto produktų ženklavimas	12
3.4. Vartotojų nuomonė apie ekologiškus maisto produktus	15
3.5. Ekologiškų maisto produktų vartojimo dažnumas ir asortimentas	16
3.6. Ekologiškų maisto produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai.....	18
3.7. Prieštaringi ekologiškų maisto produktų tyrimai	19
4. TYRIMO METODIKA	22
5. TYRIMO REZULTATAI	24
5.1. Respondentų charakteristika	24
5.2. Subjektyvus savo mitybos ir sveikatos vertinimas.....	26
5.3. Ekologiškų maisto produktų vartojimo įpročiai. Nevartojimo priežastys	28
5.4. Ekologiškų maisto produktų vartojimo paplitimas ir asortimentas.....	33
5.5. Studentų nuomonė ir žinios apie ekologiškus maisto produktus	51
5.6. Ekologiškų maisto produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai	57
5.7. Ekologiškų maisto produktų dalis studentų maisto racione.....	78
6. REZULTATŲ APTARIMAS	93
7. IŠVADOS.....	97
8. REKOMENDACIJOS	98
9. LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	99
PRIEDAI.....	102

1. SANTRAUKA

Visame pasaulyje stiprėja susirūpinimas aplinkos apsauga ir sveikatos problemomis. Mityba – sveikatos pagrindas. Šiandien tuo niekas neabejoja, taigi ne tas pats, kokį maistą valgome patys, kokį maistą patiekiame savo vaikams, sergantiesiems, pagyvenusiems žmonėms.

Darbo tikslas. Nustatyti studentų ekologiškų maisto produktų vartojimo ypatumus ir požiūrį į juos.

Tyrimo uždaviniai: 1) išsiaiškinti studentų nuomonę apie ekologiškus maisto produktus; 2) nustatyti studentų ekologiškų maisto produktų vartojimo paplitimą ir asortimentą; 3) nustatyti ekologiškų maisto produktų pasirinkimą lemiančius veiksnius; 4) įvertinti ekologiškų maisto produktų dalį studentų maisto racione.

Tyrimo metodika. Naudotas kiekybinio tyrimo metodas anoniminė anketinė apklausa. Apklausta 776 Vilniaus universiteto studentų. Duomenų apdorojimui ir statistiniams vertinimams atlikti buvo naudota aprašomoji statistika ir Stata.12, WinPepi versija 11.62, OpenEpi ir Microsoft Office Excel 2013 programos. Pasirinkta α klaidos rizika 0,05; rezultatai vertinami kaip statistiškai reikšmingi, kai $p < 0,05$. Buvo sudarytas logistinės regresijos modelis.

Rezultatai. Dauguma (63,7 %) studentų nurodė, kad vartoja ekologiškus maisto produktus. Ekologiškus maisto produktus vartojantys studentai juos dažniausiai renkasi kelis kartus per savaitę, daugiausiai renkasi ekologiškus mėsos gaminius ir ekologiškas daržoves. Dauguma yra labiau pasitenkinę (41,6 %) ekologiškų maisto produktų asortimentu ir šie produktai daugiausiai asocijuojasi su natūralumu (56,4 %) ir kokybe (39,7 %). Studentai, norėdami atskirti ekologiškus maisto produktus nuo įprastų, daugiausiai vadovaujasi ekologiškų maisto produktų ženklu (47,4 %). Ekologiškus maisto produktus vartojantys respondentai nurodo, jog pagrindiniai veiksniai, lemiantys šių produktų pasirinkimą, yra užtikrinta kokybė, sveikatos gerinimas ir skonis. Šių produktų dalis studentų savaitės maisto racione sudaro iki 20 %.

Išvados. 1) Dauguma studentų yra pasitenkinę ekologiškų maisto produktų asortimentu, šie produktai jiems daugiausiai asocijuojasi su natūralumu ir kokybe; 2) Moterys, lyginant su vyrais, turintys normalų kūno svorį lyginant su turinčiais nežymų antsvorį, respondentai, kurie nuomojasi gyvenamąjį plotą lyginant su gyvenančiais bendrabutyje, turi didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus; 3) Ekologiškus maisto produktus vartojantys studentai šiuos produktus daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę; 4) Ekologiškus maisto produktus vartojantiems studentams, pagrindiniai veiksniai, lemiantys šių produktų pasirinkimą, yra užtikrinta kokybė, sveikatos gerinimas ir skonis. Šių produktų dalis studentų savaitės maisto racione sudaro iki 20 %.

Raktažodžiai: ekologiški maisto produktai, maisto racionas, studentai, pasirinkimą lemiantys veiksniai.

SUMMARY

The concern of environmental and health problems is growing all around the world in terms of nutrition - basis of health. Nowadays, no one has doubts about that, so it does matter what type of food we consume, supply for our children, for sick and the elderly people.

The aim of the task. To identify the specificity and attitude in the consumption of organic food amongst students.

Tasks of analysis: 1) to find out students' opinions about organic food; 2) to identify students' preference and assortment of organic food; 3) to estimate what influence in choosing products that have food additives; 4) to evaluate the part of organic food ratio among students.

The research technique: Quantitative analysis method was used - an anonymous questionnaire. 776 students were surveyed at Vilnius University. Descriptive statistics and Stata.12, WinPepi version 11.62, OpenEpi and Microsoft Office Excel 2013 program were used for processing and statistical evaluations. The risk of mistake was chosen 0.05; Results has been seen as statistically significant at $p < 0.05$. The logistic regression model was made up.

Results. Majority of students indicated the consumption of organic food (63.7%) . Organic food products are usually preferred several times a week, mostly organic meat and organic vegetables among the students surveyed. Most are more satisfied with the consumption of organic food range (41.6%), and these products are mostly associated with naturalness (56.4%) and quality (39.7%). Students are mostly guided by the organic food label to distinguish organic foods from the usual (47.4%). Among the organic foods consumed by respondents, the main factors influencing the choice of products are guarantee of quality, improvement of health and taste. These products make up 20% of the students weekly ratio.

Conclusions.

- 1) Most of the students are satisfied by organic food assortment, these products are most associated with the naturalness and quality
- 2) Women compared to men normal body weight and compared to men who are slightly overweight, respondents who rent a residential area compared with ones living in a dormitory, have a greater chance to attain and consume organic products;
- 3) Organic products are mostly consumed several times a week by students.
- 4) For students who consume organic food products, the main factors influencing the choice of organic products are guarantee of quality, improvement of health and taste. These products make up 20% of the students weekly ratio.

Key words: organic food products, food ration, students, criteria of choosing the foodstuff.

SANTRUMPOS

m. – metai

kt. – kita

m – metrai

pan. – panašiai

pav. – paveikslas

proc. – procentas

t.t. – taip toliau

χ^2 – Chi-kvadrato kriterijus

KMI – kūno masės indeksas

VšĮ – Viešoji įstaiga

LAEI – Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas

JT – Jungtinės Tautos

FAO JAV – Maisto produktų ir žemės ūkio organizacijos

JAV – Jungtinės Amerikos valstijos

HBSC – Health Behaviour in School-Aged Children

PSO – Pasaulio sveikatos organizacija

VMVT – Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

VS biuras – Visuomenės sveikatos biuras

IKP – Išskirtinės kokybės produktas

ES – Europos sąjunga

2. ĮVADAS

Šiandien įsivyrąja naujas požiūris į aplinką, mokslo ir technikos pažangą, tolesnę ekonomikos, taip pat ir žemės ūkio, raidą bei kultūros integraciją į visas žmogaus veiklos sritis. Pastaraisiais dešimtmečiais mokslo ir technikos pasiekimai atvėrė žmogui neregėtas galimybes paveikti gamtą, tačiau šis poveikis daugeliu atveju gerokai viršija žmogaus teises. Žmogus padarė lemtingą klaidą ėmęs masiškai skatinti žemės derlingumą cheminėmis priemonėmis [1]. Besivystanti pramonė, tobulėjančios technologijos, didėjantis automobilių skaičius, cheminių medžiagų naudojimas didina oro, vandens ir dirvožemio užterštumą [2]. Pasekmės – nualintas dirvožemis, nykstančios gyvūnų rūšys ir pažeista žmogaus sveikata. Klaidą mėgina ištaisyti ekologinės žemdirbystės sąjūdis. Nuo XX a. aštuntojo dešimtmečio pradžios pasaulyje pradėjo plisti ekologinės ir tausojančios žemdirbystės idėjos [1]. Neatsitiktinai pastaraisiais metais ypač imta domėtis ekologiškais maisto produktais. Tokie maisto produktai naudingi ir žmogui, ir aplinkai. Jei auginami, gaminami, perdirbami taip, kad nepakenktų gamtai ir nesuardytų natūralios pusiausvyros [2].

Visame pasaulyje stiprėja susirūpinimas aplinkos apsauga ir sveikatos problemomis [3]. Sveikata yra žmogaus vertybė ir gyvenimo pagrindas, kuris turi būti pakankamai tvirtas, kad būtų sėkmingai sprendžiami kasdieninio gyvenimo klausimai, įveikiami socialiniai ir ekonominiai iššūkiai. Visuomenės sveikata yra nacionalinis turtas ir kapitalas, kurio saugojimas ir puoselėjimas yra svarbiausias valstybės tikslas, užtikrinantis šalies socialinę ir ekonominę plėtrą [4]. Mityba – sveikatos pagrindas. Šiandien tuo niekas neabejoja, taigi ne tas pats, kokį maistą valgome patys, kokį maistą patiekiame savo vaikams, sergantiesiems, pagyvenusiems žmonėms [3].

Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų programos vienas iš tikslų yra formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą. Vienas pagrindinių uždavinių, skirtų tikslui pasiekti, yra sveikos mitybos įpročių skatinimas. Būtina didinti gyventojų informuotumą apie sveiką ir subalansuotą mitybą [4]. Kadangi ekologiški maisto produktai yra neužteršti kenksmingomis cheminėmis medžiagomis – sunkiaisiais metalais, pesticidų likučiais, nitratų pertekliumi, antibiotikais, hormonais, jų sudėtyje nėra sintetinių maisto priedų, genetiškai modifikuotų organizmų, kuriuos draudžiama naudoti ne tik šių produktų gamybai, jų negali būti ir gyvuliams duodamuose pašaruose. To priežastis – ekologiška produkcija yra griežtai reglamentuojama, kontroliuojama ir sertifikuojama, ekologiški maisto produktai už įprastus maisto produktus yra pranašesni ne tik didesniu saugumu ir sveikumu, bet ir geresnėmis skoninėmis savybėmis [5]. Dėl minėtų priežasčių skatinimas vartoti ekologiškus maisto produktus gali prisidėti prie sveikų mitybos įpročių formavimo.

Vienas pagrindinių sveikatą lemiančių gyvenimo veiksnių bei ligų riziką mažinančių elementų yra sveika mityba. Mokslininkų duomenimis mitybos įpročiai net 25-30 proc. turi įtakos sveikatai [6]. Norint įrodyti sąsajas tarp sveikos mitybos, ekologiškų maisto produktų vartojimo ir sveikatos, atlikta nemažai mokslinių darbų tiek Lietuvoje, tiek pasaulyje. Daug dėmesio sveikos mitybos bei sveikatos temoms nagrinėti bei analizuoti skiria tiek Vilniaus universiteto (Stukas R., Barzda A., Bartkevičiūtė R., kt.), tiek Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (Škėmienė L., Piešinė L., Radišauskas R. ir kt.), tiek Kauno technologijos universiteto (Butkevičienė E., Pikelytė D.) mokslininkai bei biomedicininio tyrimų instituto darbuotojai. Vartotojų nuomonės tyrimus apie ekologiškus maisto produktus atliko Stašys R., Tarasevičius T., Jonienė T., Skulskis V., Girgždienė V., Stankaitytė B., Molly J. Dahm, Aurelia V. Samonte ir kt. Ekologiškų maisto produktų vartojimo dažnumo ir asortimento tyrinėjimus atliko Gotschi E., Vogel S., Lindenthal T., Larcher M, Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto darbuotojai ir kt. Ekologiškų maisto produktų pasirinkimą lemiančių veiksnių nustatymui ir aprašymui daug dėmesio skyrė Eves A., Lumbers M., Čiurkienė A., Ramanauskienė J., Gargasas A., Rutkoviene V., Gargaliauskienė G. ir kt. Nors buvo atlikta nemažai tyrimų, susijusių su mitybos ir ekologiškų maisto produktų vartojimu bei sveikatos sąryšiu, nei vienas iš minėtų mokslininkų neįvertino ekologiškų maisto produktų dalies studentų maisto racione. Taigi ši tema yra nauja.

Tikslas:

Nustatyti studentų ekologiškų maisto produktų vartojimo ypatumus ir požiūrį į juos.

Uždaviniai:

1. Išsiaiškinti studentų nuomonę apie ekologiškus maisto produktus.
2. Nustatyti studentų ekologiškų maisto produktų vartojimo paplitimą ir asortimentą.
3. Nustatyti ekologiškų maisto produktų pasirinkimą lemiančius veiksnius.
4. Įvertinti ekologiškų maisto produktų dalį studentų maisto racione.

Savarankiškai atlikti darbai: surinkta ir aptarta darbai reikalinga literatūra. Pasirinktas ir apibrėžtas tyrimo tikslas bei uždaviniai. Savarankiškai parengta tyrimo anketa. Atlikta respondentų apklausa. Atlikta tyrimo duomenų analizė ir rezultatų aptarimas. Pateiktos darbo išvados ir rekomendacijos.

3. LITERATŪROS APŽVALGA

3.1. Ekologiški maisto produktai ir jų reikšmė sveikatai

Ekologiški žemės ūkio produktai – sertifikuoti žemės ūkio produktai, auginami, perdirbami, ženklinami ir realizuojami pagal nustatytus reikalavimus [7]. Nuoroda „ekologiškas“ apibūdina ne tiek produktą, kiek jo auginimo, apdorojimo ar perdirbimo būdą. Ekologiškais laikomi tokie augalinės ir gyvūninės kilmės produktai, kurie gaminami (išauginami, apdorojami, perdirbami), pakuojami, ženklinami, laikomi, gabenami ir realizuojami laikantis Ekologinio žemės ūkio taisyklių [8].

Ekologiški maisto produktai neužteršti kenksmingomis cheminėmis medžiagomis: sunkiaisiais metalais, pesticidų likučiais, nitratų pertekliumi, antibiotikais, hormonais, jų sudėtyje nėra sintetinių maisto priedų: dažiklių, saldiklių, konservantų ir kt. Juose nėra genetiškai modifikuotų organizmų, kuriuos draudžiama naudoti ne tik šių produktų gamybai – jų negali būti ir gyvuliams duodamuose pašaruose [9]. Ekologiški maisto produktai pranašesni už neekologiškus ir tuo, kad juose daugiau vitaminų ir mineralų: vitamino C, kalcio, magnio ir chromo, taip pat antioksidantų [3]. Ekologiniu ūkininkavimu siekiama užtikrinti kuo natūralesnę žemdirbystės sistemos veiklą. Kovai su kenkėjais taikomi biologiniai ir fiziniai (ne cheminiai) metodai. Pirmenybė teikiama pačiame ūkyje esantiems ištekliams. Gyvuliai turi būti laisvai ganomi, o jeigu dėl netinkamų oro sąlygų gyvulį reikia uždaryti patalpoje, kiekvienam iš jų yra numatoma tokia vieta, kuri leidžia patenkinti natūralų judėjimo poreikį [5]. Ekologiniame ūkyje žemės ūkio gamyba kiek įmanoma priartinama prie natūralioje gamtoje vykstančių procesų ir ryšių tarp pavienių gyvosios gamtos bendrijų [10].

Ekologinį maistą užauginti ir perdirbti yra brangiau [11]. Ekologiškai ūkininkaujantys žemdirbiai dėl žemės ūkio produkcijos gamybos technologinių ypatumų gauna mažesnius derlius, ne visa produkcija yra geros prekinės išvaizdos. Taip pat ekologiškai produkcijai išauginti reikia didesnių žmogaus ir technikos darbo sąnaudų. Todėl ekologiškai ūkininkaujantys žemdirbiai patiria ekonominių nuostolių (ypač pereinamajame iš tradicinio į ekologinį ūkininkavimą etape), kuriuos tik iš dalies gali kompensuoti didesnė ekologiško produkto kaina [10].

Ekologiški maisto produktai, palyginti su įprastiniais, turi daug privalumų. Jie pasižymi didesniu maistingumu, geru skoniu, aromatu. Juos auginant tausojama aplinka, neužteršiamas dirvožemis, vanduo, oras, išsaugoma augalų ir gyvūnų biologinė įvairovė, užtikrinama gyvūnų gerovė, atsiranda naujų užimtumo galimybių ūkininkavimo, perdirbimo, paslaugų sektoriuose [8]. Vartotojų prioritetų analizė rodo, kad vis daugiau vartotojų visame pasaulyje yra linkę rinktis ekologiškus žemės ūkio ir maisto produktus. Produkto ekologiškumas suprantamas kaip

neatsiejamas produkto kokybės elementas. Todėl labai svarbu šviesti visuomenę apie ekologinį ūkininkavimą, nes ekologiškų produktų gamyba ir vartojimas sudaro prielaidas gerinti žmonių gyvenimo kokybę [10].

3.2. Ekologiškų maisto produktų sertifikavimas

Realizuoti ir ženklinti produkciją kaip ekologišką turi teisę tik tie ekologinės gamybos ūkiai bei įmonės, kuriuos kontroliuoja valstybės paskirta kontrolės įstaiga. Kontrolės įstaiga ekologinės gamybos ūkiams bei įmonėms, kurie atitinka Ekologinio žemės ūkio taisyklėse nustatytus reikalavimus, vieneriems metams išduoda sertifikatą, suteikiantį teisę ženklinti produktus kaip ekologiškus. Sertifikatą išdavusi kontrolės įstaiga tikrina, ar sertifikuoti gamintojai laikosi nustatytų reikalavimų. Nustačius pažeidimus gali būti sustabdytas sertifikato galiojimas arba jis gali būti panaikintas. Šiuo metu Lietuvoje ekologinės gamybos ūkius, įmones ir juose pagamintą produkciją kontroliuoja akredituota sertifikacijos įstaiga Viešoji įstaiga (Toliau – VšĮ) „Ekoagros“. Produktų kokybę „nuo lauko iki stalo“ taip pat kontroliuoja Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba [8].

Sertifikavimo įstaiga – juridinis asmuo, sertifikuojantis ir kontroliuojantis ekologinę gamybą ir ekologiškų produktų tvarkymą, taip pat laukinės augalijos rinkimą pagal Reglamento (EB) Nr. 834/2007, Reglamento (EB) Nr. 889/2008 ir Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus. Žemės ūkio ministerija kartu su Sveikatos apsaugos ministerija 1997 m. įsteigė VšĮ „Ekoagros“ ir pavedė jai vykdyti ekologinės gamybos kontrolės ir sertifikavimo darbus pagal Ekologinio žemės ūkio taisyklių reikalavimus [12].

Ekologinis ūkininkavimas Lietuvoje, 2004–2007 metais sparčiai augęs ir populiarėjęs, stabilizavosi, ūkių skaičius netgi pradėjo mažėti, tačiau sertifikuotas ekologinės gamybos plotas ir toliau auga. Didėja ne tik sertifikuotų ekologiškų produktų kiekiai, bet ir asortimentas, atsiranda naujų perdirbimo įmonių, nemažai ekologiškų žaliavų ir pagamintų produktų importuojama į kitas ES šalis. Ekologiškos produkcijos, o ypač žaliavos, paklausa kiekvienais metais vis didėja. Nemaža dalis Lietuvoje užaugintų ir VšĮ „Ekoagros“ sertifikuotų ekologiškų grūdų jau kelerius metus eksportuojama į Europos rinką [13].

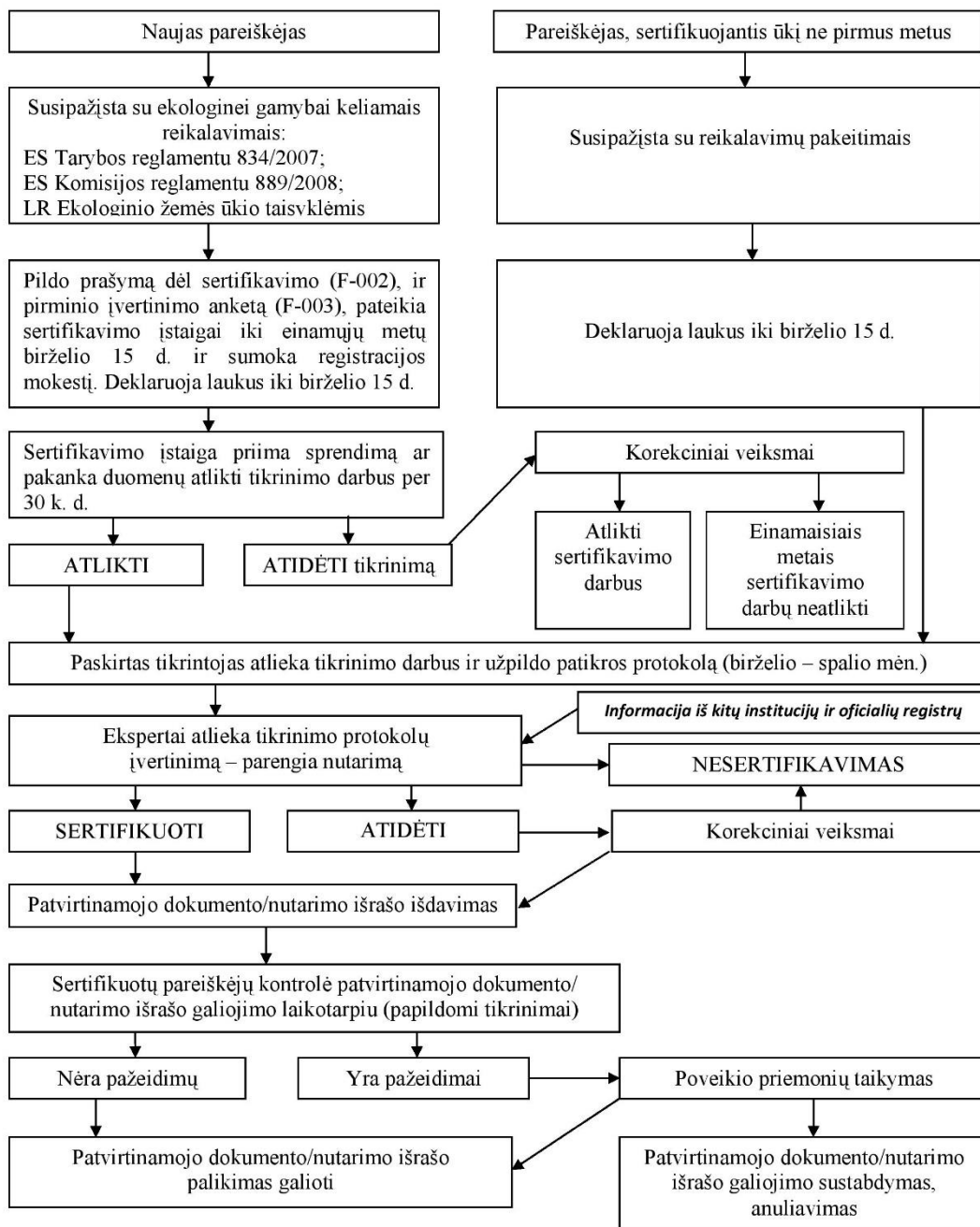
2014 m. 2632 ūkio subjektai kreipėsi į VšĮ „Ekoagros“ pareikšdami norą sertifikuoti ekologinę gamybą Lietuvoje. Įstaiga atliko visų ūkio subjektų fizinius patikrinimus. Po atliktų sertifikavimo darbų buvo sertifikuota 2614 ūkio subjektų ir jiems išduoti sertifikavimą patvirtinantys pažymėjimai. Bendras sertifikuotas plotas sudarė 167809,62 ha. Lyginant 2004–2014 m. laikotarpį, didžiausias bendrasis sertifikuotas plotas ir daugiausiai sertifikuotų ūkio subjektų buvo 2007 metais, 2008–2012 m. pastebimas mažėjimas, 2013 m. – nežymus pakilimas,

2014 – mažėjimas. Sertifikuotų plotų struktūroje 2014 m. daugiausiai buvo auginama ekologiškų varpinių javų (43,13 %) ir ekologiškų daugiamečių žolių (29,06 %), o mažiausiai – ekologiškų aromatinių prieskoninių augalų ir vaistažolių (0,23 %) [14].

Nuo 2008 m. įstaiga sertifikuoja ir išskirtinės kokybės žemės ūkio ir maisto produktus pagal išskirtinės kokybės žemės ūkio ir maisto produktų pripažinimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 3D-524 [12]. Tai išskirtinai lietuviški produktai, kurie išsiskiria savo šviežumu, natūralumu ir maistingumu. Išskirtinės kokybės produktų (toliau – IKP) gamybos sistema sukurta siekiant padėti mažiesiems gamintojams atrasti savo vartotoją pasinaudojant produkto privalumu – aukštesne ir sertifikavimu patvirtinta produkto kokybe. Ar produktas atitinka nustatus reikalavimus, patvirtina ir kontroliuoja sertifikavimo įstaiga „Ekoagros“. IKP specifikacijos reikalavimus atitinkantys ir atitikties sertifikata turintys subjektai įgauna teisę produkciją ženklinti ženklu „Kokybė“. Produkcijos išskirtinumas bei ženklinimas pripažintu ženklu padeda pelnyti vartotojų pasitikėjimą, užimti vietą rinkoje ir gauti didesnes pajamas. Labiausiai programos privalumais naudojasi bitininkai. Vis didesnį populiarumą IKP schema įgauna tarp sodininkų ir daržininkų. Žemdirbiai, auginantys vaisius, uogas ir daržoves, skatinami diegti aplinką tausojančias gamybos technologijas ir mažinti aplinkos taršą. Tokiems IKP gamintojams numatyta parama, kuri suteikia galimybę įeiti į kokybės schemą. Kiekvienais metais dėl sertifikavimo darbų atlikimo į VšĮ „Ekoagros“ kreipiasi vis daugiau ūkininkų ir įmonių [13].

VšĮ „Ekoagros“ pateikia ekologinio ūkio sertifikavimo sistemos schemas, kuriose nurodomi visi veiksmai, kurie turi būti atlikti, norint sertifikuoti ekologinį produktą. Viena iš šių schemų pateikiama 1 pav. [14].

EKOLOGINIO ŪKIO SERTIFIKAVIMO SISTEMA
(augalininkystės/gyvulininkystės)

Esmingai pasikeitus norminiams dokumentams ar sertifikuojamiems produktams bei procesams, sertifikavimo įstaiga gali atlikti pakartotinį įvertinimą

© VšĮ „Ekoagros“ 2013-05-16

1 pav. Ekologinio ūkio sertifikavimo sistema

3.3. Ekologiškų maisto produktų ženklimas

Terminai, jų išvestiniai žodžiai arba mažybinės formos, pavyzdžiui, „bio“ ar „eco“, atskirai arba junginiuose nevartojami Europos Sąjungoje jokia kalba ženklinant ir reklamuojant produktus, kurie neatitinka su ekologine žemės ūkio ir maisto produktų gamyba susijusių teisės aktų reikalavimų, išskyrus atvejus, kai šie terminai netaikomi žemės ūkio produktams maiste arba akivaizdžiai nėra susiję su ekologine gamyba. Užrašai ant produktų pakuočių „tik iš natūralių ingredientų“, „be hormonų“, „genetiškai nemodifikuota“ neparodo, jog maistas yra ekologiškas. „Ekologiškas“ ir „natūralus“ sąvokos negali būti tapatinamos [15].

Vien pažiūrėjus arba paragavus negalima nustatyti, ar produktas yra ekologiškas. Pirkdami ekologišką maistą, pavyzdžiui, turguje, pirkėjai visuomet gali paprašyti pardavėjo įrodyti, kad produktas tikrai yra ekologiškas. Tokiu atveju pardavėjas turėtų pateikti Lietuvos sertifikavimo įstaigos VŠĮ „Ekoagros“ (vienintelės tokios Lietuvoje) sertifikatą, jeigu produktas lietuviškas. Ekologišką maistą iš visų prekių gausos galima atpažinti dėl jo ženklavimo. Ekologiškas produktas visada bus paženklintas etikete, kurioje pateikiama pati svarbiausia informacija: ekologiškų produktų sertifikavimo ženklas, gamintojas, sertifikavimo įstaiga. Nuo 2012 m. liepos 1 d. visi ekologiški maisto produktai, pagaminti ir supakuoti Europos Sąjungoje, turi būti paženklinti vienu ekologiško gaminio logotipu. Iš trečiųjų šalių importuojamam negyvūniam maistui šis ženklas neprivalomas [9]. ES ekologinės gamybos logotipu privaloma ženklinėti visus supakuotus ir ES šalyse nuo 2012 m. liepos 1 d. pagamintus ekologiškus maisto produktus [15]. Šis ženklas rodo, kad ne mažiau kaip 95% žemės ūkio kilmės produkto sudedamųjų dalių pagaminta ekologinės gamybos būdu, produktas atkeliavo tiesiai iš gamintojo ar perdirbėjo sandarioje pakuotėje, produktas atitinka oficialios kontrolės sistemos reikalavimus. Ant produkto prie ženklo būtinai yra nurodytas gamintojo, paruošėjo ar prekiautojo pavadinimas ir kontrolės įstaigos pavadinimas arba kodas [16].

Lietuvoje ir kitose šalyse kartu su Europos Sąjungos ženklais naudojami ir kiti privatūs, regioniniai ar nacionaliniai logotipai, užrašai „biologinis“, „ekologiškas“, „organinis“ (pvz., Lenkijoje – *ekologiczne*, Švedijoje – *ekologisk*, Italijoje – *biologico* ir kt.) [9]. Ženklinant ekologišką maistą privaloma pateikti ūkio subjekto, kuris atliko paskutinę gamybos arba paruošimo operaciją, kontrolės institucijos / kontrolės įstaigos kodą: LT-EKO-001 (pateikiama tame pačiame regėjimo lauke kaip ir ES ekologinės gamybos logotipas, jei šis logotipas naudojamas ženklinant). Tame pačiame regėjimo lauke kaip ir ES ekologinės gamybos logotipas nurodoma vieta, kurioje buvo užaugintos produkto sudėtyje esančios žemės ūkio žaliavos; ši nuoroda atitinkamai yra tokia: „ES žemės ūkis“, kai žemės ūkio žaliavos buvo užaugintos ES; „ne ES žemės ūkis“, kai žemės ūkio žaliavos buvo užaugintos trečiojoje šalyje; „ES ir ne ES žemės

ūkis“, kai vienos žaliavos buvo užaugintos ES, o kitos – trečiojoje šalyje [15]. Jei ženklavimo etiketėse pateikiamas Europos Bendrijos logotipas, tame pačiame paviršiuje, greta logotipo, turi būti nurodyta vieta, kur buvo užaugintos produkto sudėtyje esančios žemės ūkio žaliavos. Privalomos nuorodos turi būti pateiktos aiškiai matomoje vietoje, įskaitomos, taip, kad jų nebūtų galima ištrinti. Europos Bendrijos logotipas negali būti naudojamas perėjimo prie ekologinio ūkininkavimo laikotarpio produktams ženklinti, tokių produktų pavadinime neleidžiama naudoti su ekologišku gamybos būdu susijusių terminų [17].

Europos Sąjungos gamybos logotipas gali būti naudojamas ir nespalvotas, bet tik tuo atveju, kai jo spalvotą variantą naudoti nėra praktiška. Jeigu pakuotės ar etiketės fono spalva yra tamsi, gali būti naudojamas logotipo negatyvinis atvaizdas, kuris sukuriama panaudojant pakuotės ar etiketės fono spalvą. Standartinė Europos Sąjungos gamybos logotipo Pantone sistemos spalva – žalia, Pantone Nr. 376. Jei spalvotas logotipas naudojamas spalviniame fone ir todėl jį sunku pastebėti, aplink simbolį gali būti apibrėžta išorinė linija, kuri padėtų sukurti didesnę kontrastą fono spalvoms. Tam tikrais konkrečiais atvejais, kuomet ant pakuotės pateiktos nuorodos yra vienos spalvos, tos pačios spalvos gali būti ir ES ekologinės gamybos logotipas (2 pav.) [15]. Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipas turi būti bent 9 mm aukščio ir bent 13,5 mm pločio; aukščio ir pločio proporcijų santykis visada yra 1:1,5. Išimtiniais atvejais ant labai mažų pakuočių gali būti naudojamas ne mažesnis kaip 6 mm aukščio logotipas. Logotipas gali būti pateikiamas kartu su grafinais ar teksto elementais, susijusiais su ekologiniu ūkininkavimu, jei dėl šių elementų nepakinta Europos Sąjungos ekologinės gamybos logotipo esmė ir laikomasi visų Reglamento Nr. 889/2008 58 straipsnyje pateiktų nurodymų. Pateiktas kartu su nacionaliniais ar privačiais logotipais, kurie yra žalios, tačiau kitos nei 2 punkte nurodyta standartinė, spalvos, ES ekologinės gamybos logotipas gali būti tos pačios kaip ir minėti logotipai nestandartinės spalvos [18].

2 pav. Europos Sąjungos gamybos logotipas

Ekologiškų produktų ženklai (3 pav.) turi būti ženklinti visi tiekiami rinkai Ekologinio žemės ūkio gamybos reikalavimus atitinkantys ir sertifikuoti ekologiški produktai, kurie skirti žmonių arba ūkinių gyvūnų maistui. Ženklas neprivalomas tiems ūkio subjektams, kurie, tiekdami

rinkai ekologiškus produktus, turi ūkininko ūkio registravimo pažymėjimą arba žemės ūkio valdymo ar naudojimo patvirtinimo dokumentus ir ekologiškus produktus patys tiekia rinkai galutiniam vartotojui [15]. Ženklą galima sumažinti. Mažiausias ženklo dydis turi būti ne mažesnis nei 20 mm x 14,40 mm (plotis ukštis). Žodžio EKOLOGINIS raidės turi būti ne mažesnės kaip 2 mm aukščio, o žodžių ŽEMĖS ŪKIS – ne mažesnės kaip 1 mm aukščio. Išimtiniais atvejais ant labai mažų fasuočių ir (arba) pakuočių gali būti naudojamas ne mažesnis kaip 9 mm aukščio ženklas, proporcingai mažinamas aukštis (plotis) ir užrašas [18].

3 pav. Nacionalinis ekologiškų produktų ženklas

Nespalvotą ženkłą rekomenduojama naudoti tik nespalvotuose spaudos leidiniuose arba tais atvejais, jei spalvotas ženklas susilietų su produkto fasuote ir (arba) pakuote, arba jeigu ant ekologiško produkto fasuotės ir (arba) pakuotės visos pateiktos nuorodos į ekologinę žemės ūkio gamybą yra nespalvotos. Jeigu ekologiško produkto fasuotės ir (arba) pakuotės fono spalva yra juoda, gali būti naudojamas nespalvoto ekologiškų produktų ženklo negatyvinis atvaizdas arba aplink ekologiškų produktų ženkłą gali būti apibrėžta išorinė balta linija, kuri padėtų sukurti didesnę kontrastą. Jei ant vienspalvės spalvotos ekologiškų produktų fasuotės ir (arba) pakuotės visos pateiktos į ekologinę žemės ūkio gamybą nuorodos yra vienos spalvos, spalvoto ženklo žalia spalva gali būti pakeista į nuorodų į ekologinę žemės ūkio gamybą spalvą, atitinkamai balta ekologiškų produktų ženklo spalva – į fasuotės ir (arba) pakuotės spalvą [15]. Jei spalvotas ekologiškų produktų ženklas naudojamas tokia spalviniame fone, kuriame jį sunku pastebėti, aplink ekologiškų produktų ženklo simbolį gali būti apibrėžta išorinė balta linija, kuri padėtų sukurti didesnę kontrastą fono spalvoms. Ženklas gali būti išlietas, išgraviruotas arba pagamintas kitais būdais. Jis turi būti ryškus, aiškus ir lengvai nenutrinamas. Kai produktas paženklinamas ES ekologinės gamybos logotipu ir ekologiškų produktų ženklu, jei telpa ant fasuotės ir (arba) pakuotės paviršiaus, abu ženklai pateikiami tame pačiame regėjimo lauke [18].

3.4. Vartotojų nuomonė apie ekologiškus maisto produktus

Besiplečianti ekologinė žemdirbystė ir didėjanti produktų pasiūla neišvengiamai skatina nagrinėti vartotojų žinias ir supratimą apie šiuos produktus. Nors tokie maisto produktai populiarėja, atskirose šalyse vartotojų nuostatos dėl jų yra gana skirtingos, atspindinčios išsilavinimo bei konkrečių žinių stoką apie ekologinės gamybos būdo bei produktų teikiamą naudą. Nors ekologiškų maisto produktų rinka nuolat auga, akademinėje literatūroje pastebima, kad vartotojai stokoja žinių apie šiuos produktus. Suaktyvinus maisto produktų tiesioginį pardavimą Lietuvoje, tyrinėtini ir vartotojų informavimo apie ekologiškus produktus lygio ir galimų priemonių informuotumui didinti klausimai [19]. Yra atlikta nemažai tyrimų, kurių metu išaiškinta vartotojų nuomonė apie ekologiškus maisto produktus, kurių rezultatai nėra nevienodi.

Siekiant išsiaiškinti studentų nuomonę apie ekologiškus produktus, Vakarų Lietuvos verslo kolegija atliko sociologinį tyrimą, kurio metu buvo nustatyta, jog didžioji dauguma studentų teigiamai vertina ekologiškus maisto produktus [20]. Klaipėdos universitetas, norėdamas nustatyti ekologiškų maisto produktų vartotojų elgseną bei numatyti ekologiškų maisto produktų rinkos plėtros galimybes, atliko vartotojo suvokiamo ekologiško maisto produkto tyrimą. Padaryta išvada, jog ekologiškus maisto produktus vartotojai suvokia kaip turinčius išskirtinių savybių: sveikumą, saugumą, maistingumą, didelį vitaminų kiekį, skanumą, gaminimą savo šalyje ir vertina juos teigiamai [21]. Amerikoje atliktas tyrimas taip pat patvirtino, jog požiūris į ekologiškus maisto produktus yra vertinimas teigiamai. Šio tyrimo metu buvo nustatyta, kad vartotojai, kurie teigiamai vertina ekologiškus maisto produktus, dažniau juos linkę rinktis maisto prekių parduotuvėse [22].

Lietuvos vartotojų institutas atliko Ekologiškų vartotojų marketingo tyrimą, kurio tikslas – išnagrinėti, kaip prekybos centrai pateikia vartotojams ekologiškus produktus ir ar vartotojai turi informacijos, kaip juos atpažinti. Tyrimas vyko 19 miestų ir 56 kaimuose, jo metu buvo apklausta 1010 (18 metų ir vyresnių) Lietuvos gyventojų. Buvo nustatyta, kad 61 % vartotojų, perkančių ekologiškus produktus, turi teisingą nuomonę apie juos. Tačiau nemaža dalis (43,8 %) vartotojų galvoja, kad ekologiški produktai yra lietuviški produktai arba smulkiuose ūkiuose užauginti produktai [23].

Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas atliko Vartotojų informavimo apie ekologiškus maisto produktus svarbą ir šaltinius tyrimą, kurio tikslas – nustatyti labiausiai vartotojams trūkstamas žinias apie ekologiškus maisto produktus ir svarbiausius jiems informacinius šaltinius. Siekiant šio tikslo buvo atlikta akademinės literatūros sisteminė analizė bei 2010 m. lapkričio mėn. apklausta daugiau kaip 500 Vilniaus gyventojų. Akademinės ir mokslinės literatūros analizė nustatė, kad vartotojams trūksta žinių apie ekologiškus maisto produktus, kurios gali būti

teikiamos su bendruoju išsilavinimu bei papildomomis priemonėmis ir informacijos trūkumas trukdo teigiamos ir teisingos vartotojų nuomonės susidarymui. Atlikto tyrimo rezultatai parodo pasiektą tyrimo tikslą ir sudaro prielaidas pasirinkti, rengti bei vykdyti konkretesnes ir išsamesnes, labiau į tikslinį vartotoją orientuotas informavimo priemones, siekiant platesnio ekologiškų maisto produktų žinomumo ir jų augančio vartojimo [19].

R. Stašys ir R. Etminaitė (2010), nagrinėdami ekologiškų maisto produktų paklausą formuojančius veiksnius Lietuvoje, apklausė daugiau kaip 400 respondentų. Tyrimo rezultatai parodė, kad beveik 49 proc. jų nežino, kaip atskirti ekologiškus maisto produktus nuo tradicinių, ir beveik 60 proc. netiki, kad produktai, paženklinėti specialiu ženklu, atitinka nustatytus reikalavimus. Minėti autoriai ekologiškų maisto produktų rinkos plėtrai skatinti siūlo mažinti šių produktų kainas, didinti produktų prieinamumą ir daugiau informuoti apie juos vartotojus [24].

Turkijoje atliktas tyrimas taip pat atskleidžia informavimo ir pasiūlos spragas, kurios neigiamai veikia vartotojų nuomonę apie ekologiškus maisto produktus. Buvo nustatyta, kad dauguma apklaustųjų ekologiškus maisto produktus vertina negatyviai, kadangi jie yra brangūs ir sunkiai surandami maisto prekių parduotuvėse [25]. Portugalijos Oporto regione atliktos pieno vartotojų apklausos metu nustatyta, kad 20 % respondentų nežino, kas yra ekologiški produktai, po 36 % žino mažai arba vidutiniškai ir tik 8 % gali apibūdinti ekologiškus produktus. Tyrimo metu apskaičiuotas Portugalijos ekologiško pieno vartotojų rinkos dydis ir padaryta išvada, kad, gerėjant visuomenės švietimui aplinkosaugos ir gyvenimo kokybės klausimais, tikėtinas žymus šio pieno vartojimo didėjimas [26].

3.5. Ekologiškų maisto produktų vartojimo dažnumas ir asortimentas

Šiuo metu tradiciniai maisto produktai perkami ir vartojami dažniau nei ekologiški. Tačiau prognozuojama, jog pastarųjų produktų paklausa augs tiek vidaus, tiek užsienio rinkose. Tai suteikia nemažai naujų galimybių žemdirbiams. Planuojant ekologinio ūkininkavimo tolesnę plėtrą, svarbiausia yra atsižvelgti į vartotojų lūkesčius ir norus [27].

Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas (LAEI), įgyvendindamas Jungtinių Tautų (JT) Maisto produktų ir žemės ūkio organizacijos (FAO) projektą „Informavimo, komunikacijos ir žinių sistemos apie tausojantį ir ekologinį žemės ūkį tobulinimas“, tyrė Lietuvos gyventojų supratimą ir žinias apie ekologiškus maisto produktus ir jų vartojimą. Tyrimo tikslas buvo išsiaiškinti ekologiškų maisto produktų vartojimo paplitimą, gyventojų vartojimo įpročius, informavimo šaltinius. Tyrimo rezultatai parodė, kad ekologiškų maisto produktų rinka yra sparčiai auganti, o informacijos apie šių produktų gamybos ir auginimo sąlygas, jų sudėtį, įsigijimo vietas trūkumas riboja jų vartojimą. Tyrimo metu nustatyta, kad 90 % visų apklaustųjų 15–74 m.

Lietuvos gyventojų teigia rečiau ar dažniau vartojantys ekologiškus maisto produktus (pirktus arba pačių užsiaugintus). Ekologiškų maisto produktų visiškai nevartoja 7 % Lietuvos gyventojų [28].

Vakarų Lietuvos verslo kolegija atliko sociologinį tyrimą, kurio metu buvo nustatyta, jog didžioji dauguma apklaustųjų perka ekologiškus maisto produktus. Dažniausiai apklausti studentai iš ekologiškų maisto produktų perka daržoves, vaisius (46 %) ir įvairias kruopas (19 %) [20]. Turkijoje atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad dažniausiai (40 %) ekologiškus maisto produktus vartotojai perka tik 1-2 kartus per mėnesį, tačiau išvis jų nevartojančių nustatyta tik 10 %. Populiariausi ekologiški maisto produktai buvo pienas ir jo produktai (21 %), medus bei džemas (19 %) ir daržovės (18 %) [25].

Austrijoje atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad studentų turimos žinios apie ekologiškus produktus, kurias jie pateikia apklausų metu, visiškai neatsispindi jų pirkimo įpročiuose – nors dauguma apklaustųjų teigia daug žinantys apie ekologiškus maisto produktus, jų palankų poveikį sveikatai, tačiau maisto prekių parduotuvėse juos renkasi retai. Tikėtina, kad kultūrinės normos šiems įpročiams nustatyti yra parankesnės, jomis remiantis galima geriau suprasti tai, kodėl ir kokie produktai perkami. Manoma, kad žinios diegiamos universitetuose ir mokyklose negali ženkliai pakeisti žmonių požiūrio ir elgsenos, kadangi jos pagrindai susiformuoja vaikystėje (namų aplinkoje) [29].

Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto darbuotojai 2010 m. spalio-gruodžio mėn. tyrinėjo Vilniaus gyventojų nuostatas dėl ekologiškų produktų vartojimo, pasitikėjimo jais, pardavimo vietų informuotumą apie minėtus produktus. Tyrime dalyvavo daugiau nei 500 respondentų. 25 proc. iš jų ekologiškus maisto produktus perka nors kartą per savaitę, 11 proc. – 2-3 kartus per mėnesį, 18 proc. – nors kartą per mėnesį, 17 proc. – rečiau nei kartą per mėnesį, visai neperka 24 proc. apklaustųjų [30].

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Visuomenės sveikatos institutas atliko gyventojų ekologiškų maisto produktų vartojimo ir požiūrio į juos tyrimą. Buvo apklausta 514 suaugusių 18–78 metų amžiaus Vilniaus miesto gyventojų. Tyrimo rezultatai parodė, kad ekologiškus maisto produktus vartoja didžioji dauguma (82,1 %) gyventojų. Dažniausiai šiuos produktus vartoja 2-3 kartus per savaitę – 37,2 % apklaustųjų, o mažiausiai vartoja kartą per mėnesį – 6,2 % apklaustųjų [2].

Lietuvos žemės ūkio universitetas atliko ekologiškų maisto produktų pirkimo ir vartojimo motyvų tyrimą. Analizė parodė, kad bent kartą per savaitę respondentai perka ekologišką duoną ir kitus duonos gaminius (43 %), kartą per mėnesį yra perkamos kruopos bei miltai (56 %), o ekologišką medų bei bulves vartotojai dažniausiai perka tik 2-3 kartus per metus. Tuo tarpu 43 % respondentų nurodė, kad ekologiškų vaisių, daržovių bei uogų, ypač vasaros metu, jie neperka, kadangi užsiaugina patys. Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad 64 % respondentų skundžiasi siauru

ekologiškų maisto produktų asortimentu. Taigi ekologiškų maisto produktų pasirinkimas nemaža dalimi priklauso ir nuo to, kokius produktus vartotojas randa prekybos vietose [27].

3.6. Ekologiškų maisto produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai

Ekologiškų produktų gamybos ir rinkos apimtys didėja [31]. Planuojant ekologinio ūkininkavimo tolesnę plėtrą, svarbiausia yra atsižvelgti į vartotojų lūkesčius ir norus. Siekiant suprasti vartotojo elgsenos priežastis bei jo sprendimų motyvus, būtina žinoti svarbiausius veiksnius, darančius įtaką elgsenai. Jų rinkos formavimuisi yra reikšmingi šių produktų vartotojų elgsenos tyrimai, todėl labai svarbu atlikti vartotojų motyvacijos ir elgsenos tyrimus ir išsiaiškinti, kuriais motyvais vadovaujasi vartotojai pirkdami ekologiškus maisto produktus, kokie rinkodaros veiksniai skatina ar stabdo vartotojo apsisprendimą pirkti šiuos produktus [27].

Lietuvos žemės ūkio universitetas atliko Ekologiškų maisto produktų paklausą lemiančių veiksnių tyrimą, kurio tikslas – ištirti ekologiškų produktų paklausą ir ją lemiančius veiksnius. Buvo nustatyta, kad vartotojai ekologiškus maisto produktus vertina kaip apčiuopiamų ir neapčiuopiamų savybių rinkinį, patenkinantį jų poreikius. Vienos ekologiškų produktų savybės labiau padeda apsispręsti pirkti, kitos – mažiau svarbios renkantis šiuos produktus. Perkant ekologiškus maisto produktus visų amžiaus grupių respondentai nurodė šiuos svarbiausius pirkimo motyvus: produkto saugumą ir kokybę. Vartotojai, atsižvelgdami į ekologiškų maisto produktų saugumą ir kokybę, nesureikšmina fakto, kad juos gaminant yra neteršiama aplinka. 41–50 m. respondentai nenurodė aplinkos saugojimo kaip pirkimo motyvo. Renkantis ekologiškus maisto produktus geresnis skonis svarbiausias jaunesniems kaip 20 m. respondentams. Genetiškai modifikuoti produktai kelia didžiausią susirūpinimą 31–40 m. respondentams [31].

Ekologiškų maisto produktų pirkimo ir vartojimo motyvų tyrimo metu buvo apklausti žemės ir miškų ūkio parodos „Lietuvos agropanorama“ lankytojai. Tyrimo rezultatai parodė, kad ekologiškų maisto produktų pirkimo ir vartojimo motyvai yra rūpinimasis savo ir šeimos narių sveikata (85 %), didesnis maisto medžiagų ir vitaminų kiekis (80 %), geresnis skonis ir aromatas (56,3 %), abejotina kai kurių maisto produktų kokybė (43,5 %). Dalis respondentų (36 %) kaip vieną iš ekologiškų maisto produktų pirkimo motyvų nurodė norą rūpintis gamtos apsauga. Tai rodo šių vartotojų nemenką ekologinį sąmoningumą. Produkto kaina bei vartotojų finansinės galimybės daro įtaką ekologiškų maisto produktų pirkimui ir vartojimui. Vidutines ir didesnes pajamas gaunantys vartotojai dažniau perka ir vartoja ekologiškus maisto produktus. Analizė parodė, kad gaunamos gyventojų pajamos, esant kitiems vienodiems veikiantiems veiksniams, vis tiek yra lemiamas ekologiškų maisto produktų paklausos veiksnys. Jeigu esant vidutinėms pajamoms (iki 290 eurų) per mėnesį pirmenybę ekologiškam maisto produktui teikia 23–27 %

respondentų, tai pajamoms padidėjus iki 470 eurų per mėnesį, perkančių ekologiškus maisto produktus dalis padidėja iki 43,3 % [27].

Amerikoje buvo atliktas tyrimas, kurio tikslas – išsiaiškinti, ar vartotojų požiūris į ekologiškus maisto produktus (teigiamas arba neigiamas) turi įtakos šių produktų vartojimui ir pirkimui. Rezultatai parodė, kad pagrindiniai veiksniai, kurie lemia apsisprendimą vartoti ir pirkti ekologiškus maisto produktus, vis tik yra skonis 59,7 % ir kaina 46,5 % [22]. Pietų Korėjoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo siekta išsiaiškinti, kas daro didžiausią įtaką vartotojams perkant ekologiškus maisto produktus. Buvo nustatyti pagrindiniai veiksniai: vartotojo patirtis, požiūris, pasitikėjimą keliantis produktas, gyvenamoji aplinka ir kaina [32].

Ramanauskienė J. ir Gargasas A. atliko tyrimą, kurio metu buvo išanalizuotos pagrindinės ekologinių ūkių prekybos kryptys, būdai bei problemos ir parengtas konceptualus šių produktų paskirstymo modelis. Išsiaiškinta, kad ekologiškų maisto produktų paklausą lemiantys veiksniai yra pirkimo motyvacija, prekybos vieta, produktų ženklavimas, ekologiškų ir įprastinių produktų kainų skirtumas. Svarbiausi ekologiškų maisto produktų pasirinkimo motyvai, vartotojų nuomone, yra produktų saugumas, kokybė, geresnis skonis, aplinkosauga [33].

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Visuomenės sveikatos instituto atlikto gyventojų ekologiškų maisto produktų vartojimo ir požiūrio į juos tyrimo metu nustatyta, kad pagrindinės priežastys, lemiančios ekologiškų maisto produktų vartojimą, yra šių produktų sveikumas (90 %), skanumas (38,9 %) ir saugumas (27,3 %). Minėto tyrimo metu taip pat nustatyta, kad apklaustieji, gaunantys dideles ir labai mažas pajamas, statistiškai reikšmingai dažniau renkasi ekologiškus maisto produktus dėl jų saugumo. Taip pat rastas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp turinčių ir neturinčių aukštojo išsilavinimo vartotojų – respondentai, kurie turėjo aukštąjį išsilavinimą, rinkdamiesi ekologiškus maisto produktus daugiau dėmesio kreipė į jų sveikumą, nei neturintys aukštojo išsilavinimo [2].

3.7. Prieštaringi ekologiškų maisto produktų tyrimai

Ekologiški sertifikuoti produktai – tai sertifikuoti žemės ūkio ir maisto produktai, auginami, perdirbami, ženklavami ir realizuojami pagal griežtus reikalavimus. Ekologiški produktai pasižymi maistingumu bei geromis skoninėmis savybėmis. Auginant ir gaminant ekologiškus žemės ūkio ir maisto produktus nebuvo naudota sintetinių cheminių medžiagų, hormonų ar antibiotikų. Be to ekologiški žemės ūkio ir maisto produktai nėra genetiškai modifikuoti. Ekologiški maisto produktai auginami ekologiniuose žemės ūkiuose, kuriuose labai griežtai ribojamas cheminių sintetinių pesticidų, sintetinių trąšų, gyvuliams skirtų antibiotikų naudojimas. Ekologiniu ūkininkavimu siekiama užtikrinti kuo natūralesnę žemdirbystės sistemos veiklą. Kovojant su kenkėjais naudojami biologiniai ir fiziniai (ne cheminiai) metodai.

Ekologiniame ūkyje pirmenybė teikiama pačiame ūkyje esantiems ištekliams, pvz., trąšai naudojamas mėšlas, pašarai gyvuliams auginami pačiame ūkyje. Gyvuliai turi būti laisvai ganomi, o jei dėl netinkamų oro sąlygų gyvulį reikia laikyti uždaroje patalpoje, kiekvienam iš jų numatyta tokia vieta, kuri leidžia patenkinti natūralų poreikį judėti. Gyvuliai šeriami tik sertifikuotu ekologišku pašaru [11].

Dėl mažesnio derlingumo ekologiškų produktų kaina beveik visada yra aukštesnė negu vidutinė produkto kaina. Tačiau ekologiški produktai užsitarnavo konkurencingą vietą rinkoje, nes šie produktai yra sveikesni. Nepaisant augančio ekologiško maisto kulto ir stambios apyvartos, ekologiško maisto teigiamas efektas žmogaus kūnui tebėra labai menkai ištyrinėtas. Iki šiol didžiausias, informatyviausias ir bene vienintelis populiacinis tyrimas buvo publikuotas *British Journal of Cancer* 2014 metų antrojoje pusėje. Bradbury *et al.* 9,3 metų Didžiojoje Britanijoje sekė 623000 vidutinio amžiaus (vidurkis 59 metai) moterų ir tyrė asociaciją tarp ekologiškos mitybos ir onkologinių susirgimų dažnio [34]. Šio tyrimo metu buvo lyginamos moterys, kurios niekada nevartojo ekologiškų maisto produktų su moterimis, kurios visada arba dažniausiai vartojo šiuos produktus. Buvo tirtos 16 vėžio klasės, bendra tikimybė susirgti vėžiu tarp moterų nesiskyrė. Tačiau buvo rastas reikšmingas skirtumas tarp vienos iš vėžio klasių – Hodžkino limfomos. Nustatyta, kad susirgusių Hodžkino limfoma moterų dažnis, kurios nevartojo ekologiškų maisto produktų, buvo mažesnis nei tų moterų, kurios visada arba dažnai vartojo šiuos produktus. Pagrindinė šio tyrimo spraga – tyrimas taikytas tik moterims, tad neaiški ekologiškų maisto produktų ir vėžio atsiradimo tikimybė vyrų tarpe [35].

Prie pastaruoju metu atsirandančio nepasitikėjimo ir prieštaringos informacijos apie ekologiškus maisto produktus prisidėjo ir neseniai atlikti tyrimai, kuriais buvo norima sumenkinti sėkmingai populiarėjančius ekologiškus maisto produktus. Vienas iš tokių tyrimų buvo atliktas Stanfordo universiteto centre Kalifornijoje (JAV), kurio metu buvo apžvengti iki šiol daryti tyrimai, lyginę įprastus maisto produktus su ekologiškais maisto produktais. Tyrimo vadovė mokslų daktarė Dena Bravata teigė, kad nerasta jokių ryškių skirtumų ar reikšmingų įrodymų, kad pagal maistinių medžiagų kiekį, alergines reakcijas ar sukeltą infekcijų dažnį ekologiškas maistas būtų pranašesnis už neekologišką. Nors kai kurie iš minėtų tyrimų įrodė, kad ekologiškoje produkcijoje būdavo daugiau fosforo, antioksidantų, vadinamų fenoliais, kad ekologiškame piene ar vištienoje daugiau omega-3 rūgščių, o neekologiškoje vištienoje ir kiaulienoje būdavo 33 % daugiau antibiotikams atsparių bakterijų, šie skirtumai, anot D. Bravatos, yra beveik nereikšmingi. Mokslų daktarė aiškina, kad fosforo trūkumą patiria tik prie bado ribos atsidūrę žmonės, omega-3 rūgščių kiekis produktuose labai priklauso nuo prekės ženklo ir metų laiko, o įvertinti neekologiškos mėsos pasekmes sveikatai sudėtinga, nes, apdorojant mėsą aukštoje temperatūroje, žūsta net vaistams atsparūs mikrobai [36].

Panašius prieštarigus ankstesnių tyrimų palyginimams teiginius skelbia ir Londono higienos ir tropinės medicinos mokyklos atliktas tyrimas. Šio tyrimo lyderio Dr. Alano Dangoro nuomone, maistinių medžiagų kiekio skirtumas tarp tradiciškai ir ekologiškai auginamų augalinių kultūrų ir gyvulinių produktų yra labai mažas ir neturi didelės įtakos sveikatai. Remiantis ataskaitos duomenimis, tarp ekologinės ir įprastinės gamybos maisto produktų nerasta daugelio maistinių medžiagų, tame tarpe ir vitamino C, kalcio ir geležies kiekio skirtumų. Atliktas tyrimas sukėlė dviprasmes visuomenės nuomones. Tačiau šią ataskaitą smarkiai sukritikavo „Soil Association“: Peteris Melčetas teigia, kad atliktas tyrimas atmetė beveik visus esamus ekologinės ir įprastinės gamybos produktų maistingumo palyginimus, be to, tyrimo metu nebuvo atsižvelgiama į pesticidų naudojimą ir skirtingų ūkininkavimo praktikų taikymo poveikį aplinkai [37].

Vis dėlto dauguma mokslininkų tikina, jog, norint padaryti patikimesnes ir objektyvesnes išvadas, būtina atlikti kur kas išsamesnius tyrimus, o siekiant išsiaiškinti maisto keliamą riziką, pvz., vėžio, reikia atlikti tyrimus, kurių metu žmonės būtų stebimi ilgus dešimtmečius [36]. Tyrimų apie ekologiško maisto įtaką sveikatai yra mažai, nes tokius tyrimus įvykdyti yra sudėtinga. Žmonių mitybą kontroliuoti tyrimo tikslais yra beveik neįmanoma, todėl mitybos įpročiai vertinami periodinių apklausos formų, kurių patikimumas ribotas. Taip pat mitybos efektai dažniausiai yra nedideli ir atsiskleidžia per daugelį metų. Dėl šios priežasties kokį nors efektą atskleisti siekiantys tyrimai turi būti itin didelio masto ir ilgus trukmės [34].

4. TYRIMO METODIKA

Siekiant nustatyti studentų ekologiškų maisto produktų vartojimo ypatumus ir požiūrį į juos, buvo panaudotas kiekybinio tyrimo metodas – anoniminė anketinė apklausa, kuri buvo sudaryta savarankiškai.

Tikslinė tyrimo populiacija – Vilniaus universiteto studentai. Tyrimo imtis buvo apskaičiuota pasitelkiant internetinę skaičiuoklę „Raosoft“, atsižvelgiant į 2014 m. duomenimis Vilniaus universitete studijuojančių studentų skaičių (19 987 studentai). Apskaičiuota kiekybinio tyrimo imtis su 5 proc. paklaida ir 95 proc. patikimumu – 377 studentai. Imtis buvo padidinta du kartus, kad būtų užtikrintas imties reprezentatyvumas.

Apklausa buvo vykdoma 2015 metų balandžio mėnesį. Tyrime dalyvavo Vilniaus universiteto Gamtos mokslų, Matematikos ir informatikos, Filosofijos ir Ekonomikos fakultetų studentai.

Anketa buvo sudaryta taip, kad pagal jos klausimų atsakymus būtų galima įgyvendinti išsikeltus uždavinius. Anketoje buvo 17 klausimų (1 priedas).

Ją sudarė:

- Demografiniai klausimai (1–6 klausimai);
- Subjektyvus savo mitybos ir sveikatos vertinimas (7–8 klausimai);
- Ekologiškų maisto produktų vartojimo įpročiai ir nevartojimo priežastys (9–10 klausimai);
- Ekologiškų maisto produktų vartojimo paplitimas ir asortimentas (11 klausimas);
- Studentų nuomonė ir žinios apie ekologiškus maisto produktus (12–14 ir 17 klausimai);
- Pagrindiniai kriterijai, pagal kuriuos studentai renkasi ekologiškus maisto produktus (15 klausimas);
- Ekologiškų maisto produktų dalis studentų maisto racione (16 klausimas).

Tyrimas vyko dviem etapais. Iš pradžių buvo atliktas bandomasis tyrimas (2016 m. balandžio 1 d.), kurio metu buvo apklausta 40 tiriamųjų siekiant nustatyti, ar anketos klausimai yra suformuluoti suprantamai ir ar anketa neturi trūkumų. Po bandomojo tyrimo anketa iš esmės nebuvo koreguota, o pagrindinis tyrimas atliktas 2016 m. balandžio 4–27 d. Iš viso buvo apglausta 800 respondentų, **tinkamai užpildytų anketų sugrįžo 776** (atsako dažnis 97 %). Anketa buvo pateikiama asmeniui pertraukų tarp paskaitų metu.

Tiriamųjų duomenys buvo sugrupuoti:

- Remiantis Pasaulio sveikatos organizacijos vertinimu kūno masės indekso vertės sugrupuotos į keturias grupes: 1 grupė – iki 18,5; 2 grupė – iki 18,5–25; 3 grupė – 25–30; 4 grupė – 30 ir daugiau.
- Subjektyvus mitybos vertinimas buvo suskirstytas į tris grupes išskiriant labai gerą / gerą, vidutinišką ir labai blogą / blogą subjektyvų mitybos vertinimą.
- Subjektyvios sveikatos vertinimas buvo sugrupuotas į tris grupes išskiriant labai gerą / gerą, vidutinišką ir labai blogą / blogą subjektyvios sveikatos vertinimą.
- Ekologiškų maisto produktų dalis studentų maisto racione buvo padalintos į tris grupes: 1 grupė – iki 20 proc.; 2 grupė – 21–40 %; 3 grupė – 41 ir daugiau %.

Pasirinkti atsakymai į klausimus buvo analizuojami ir lyginami su šiais kintamaisiais: lytimi bei fakultetu.

Anketinės apklausos duomenų apdorojimui ir statistiniams vertinimams atlikti buvo naudotos duomenų analizės ir statistikos programos Stata.12, WinPepi versija 11.62, OpenEpi ir Microsoft Office Excel 2013 programa.

Šio tyrimo metu gautiems duomenims apdoroti taip pat naudota aprašomoji statistika. Gauti duomenys pateikti procentine išraiška (dažnuminiai pasiskirstymai). Skirtumo tarp atsakymų pasiskirstymų skirtingose respondentų grupėse statistiniam reikšmingumui įvertinti buvo naudojamas chi-kvadrato (χ^2) testas (apskaičiuotas SPSS 22 ir Open epi). Įvertinti skirtumus tarp respondentų grupių pagal klausimus, kurių atsakymus sudaro ranginės skalė (11 anketos klausimas) naudoti Mano-Vitnio (*Mann-Whitney test*) bei Kruskal-Wallis H testai. Šių testų taikymas leidžia nustatyti reikšmingumo lygmenį: kai lygmuo $p < 0,05$, laikoma, kad skirtumas statistiškai reikšmingas; kai $p < 0,001$ – skirtumas labai ryškus; kai reikšmingumo lygmuo $p \geq 0,05$, laikoma, kad skirtumai tarp atsakymų dažnių yra statistiškai nereikšmingi.

Siekiant išsiaiškinti ekologiškų maisto produktų vartojimui darančius veiksniai, buvo sudarytas logistinės regresijos modelis, kuris buvo įvertintas, atlikta logistinės regresijos modelio diagnostika. Iš logistinės regresijos modelio gauti šansų santykiai, apskaičiuoti jų 95 % pasikliautiniai intervalai.

5. TYRIMO REZULTATAI

5.1. Respondentų charakteristika

Iš 776 apklaustųjų studentų moterų buvo 452, vyrų – 324, kas atitinkamai sudaro 58,2 % ir 41,8 % (1 lentelė), tad tyrimo imtį sudarė apylygės vyrų ir moterų grupės, nors moterų buvo apklausta daugiau. Tyrimo imtį sudarė 193 Gamtos mokslų fakulteto, 195 Filosofijos fakulteto, 189 Matematikos ir informatikos fakulteto ir 199 Ekonomikos fakulteto studentų (2 lentelė).

1 lentelė. Apklausoje dalyvavusių moterų ir vyrų skaičius (n=776)

Lytis	n	%
Moterys	452	58,2
Vyrai	324	41,8

2 lentelė. Apklausoje dalyvavusių respondentų skaičius tarp fakultetų (n=776)

Fakultetas	n	%
Gamtos mokslų	193	24,9
Filosofijos	195	25,1
Matematikos ir informatikos	189	24,4
Ekonomikos	199	25,6

Atliekant tyrimą studentų buvo prašoma nurodyti savo ūgį ir svorį. Iš surinktų duomenų buvo apskaičiuotas kūno masės indeksas (toliau – KMI).

Vidutinis respondentų KMI buvo 22,55 (normalus kūno svoris). Dažniausiai buvo nurodomas 18,59 KMI (normalus kūno svoris). Mažiausia KMI reikšmė buvo 14,69 (nepakankamas kūno svoris), o didžiausia – 29,76 (nežymus antsvoris). (3 lentelė).

3 lentelė. Respondentų KMI charakteristika (n=776)

	Vidurkis	Moda	SD	Min	Max
KMI	22,55	18,59	2,89	14,69	29,76

Nustatyta, kad didžioji dalis (68,3 %) respondentų buvo normalaus kūno svorio ($18,5 \leq \text{KMI} < 25$). 7,9 % studentų svoris buvo nepakankamas ($\text{KMI} < 18,5$), nežymų antsvorį ($25 \leq \text{KMI} < 30$) turėjo net 23,8 % apklaustųjų. Nutukusių ($\text{KMI} \geq 30$) studentų tiriamųjų tarpe nebuvo (4 lentelė).

4 lentelė. Studentų KMI pasiskirstymas (n=776)

KMI	n	%
Nepakankamas svoris	61	7,9
Normalus svoris	530	68,3
Nežymus antsvoris	185	23,8

Tyrimo metu siekėme sužinoti, kokia yra apklaustųjų studentų gyvenamoji vieta ir ar studentai turi darbą, norint išsiaiškinti, ar šie veiksniai turi įtakos ekologiškų maisto produktų vartojimui.

Nustatyta, kad daugiausiai respondentų gyvena Vilniaus universiteto bendrabučiuose (38,9 %) ir nuomojamame gyvenamajame plote (35,6 %). Kiek mažiau studentų (25,5 %) gyvena kartu su tėvais (5 lentelė).

5 lentelė. Studentų pasiskirstymas pagal gyvenamąją vietą (n=776)

Gyvenamoji vieta	n	%
Su tėvais	198	25,5
Bendrabutyje	302	38,9
Nuomojamame gyvenamajame plote	276	35,6

Vertinant respondentų darbingumą (6 lentelė), išsiaiškinta, kad nedirbančių studentų yra šiek tiek daugiau (58,4 %) negu dirbančiųjų (41,6 %), tačiau ženklaus skirtumo nebuvo nustatyta.

6 lentelė. Studentų pasiskirstymas pagal darbinius santykius (n=776)

Darbiniai santykiai	n	%
Turintys darbą	453	41,6
Neturintys darbo	323	58,4

Respondentus apibūdinančios charakteristikos rodo, kad tyrime dalyvavo Vilniaus universiteto keturių fakultetų – Gamtos mokslų, Filosofijos, Matematikos ir informatikos ir Ekonomikos – studentai. Tyrime dalyvavo 58,2 % merginų ir 41,8 % vaikinių. Tyrimo imtį sudarė apylygės vyrų ir moterų grupės. Kadangi tyrime dalyvavo įvairių studijų programų studentai, gautų rezultatų apibendrinimas gali padėti objektyviau įvertinti studentų ekologiškų maisto produktų vartojimą ir požiūrį į juos. Didžioji dalis (68,3 %) respondentų buvo normalaus kūno

svorio ($18,5 \leq KMI < 25$), tačiau nežymų atsvojų ($25 \leq KMI < 30$) turėjo net 23,8 % studentų. Nedirbančiųjų (58,4 %) ir dirbančiųjų (41,6 %) studentų grupės – apylygės.

5.2. Subjektyvus savo mitybos ir sveikatos vertinimas

Tyrimo metu studentai subjektyviai įvertino savo mitybos bei sveikatos būklę. Dauguma studentų savo mitybą įvertino kaip labai gerą / gerą (53 %) arba vidutinišką (43,3). Tik labai mažas dalis respondentų (3,7 %) ją įvertino labai blogai / blogai (7 lentelė).

7 lentelė. Subjektyvus studentų mitybos vertinimas (n=776)

Mitybos vertinimas	n	%	95 % PI
Labai gera / gera	411	53,0	49,5; 56,5
Vidutiniška	336	43,3	39,9; 46,8
Labai bloga / bloga	29	3,7	2,6; 5,3

Lyginant mitybos vertinimo rezultatus tarp vyrų ir moterų (8 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiau vyrų nei moterų ją vertina kaip labai gerą / gerą (atitinkamai 59,9 % ir 48,0 %; $p=0,001$). Tuo tarpu, daugiau moterų nei vyrų savo mitybą vertina vidutiniškai (atitinkamai 46,5 % ir 38,9 %; $p=0,04$). Galime teigti, kad vyrai yra linkę geriau vertinti savo mitybą negu moterys.

8 lentelė. Subjektyvus studentų mitybos vertinimas tarp vyrų ir moterų (n=776)

Mitybos vertinimas \ Lytis	Labai gera / gera		Vidutiniška		Labai bloga / bloga	
	n	%	n	%	n	%
Moterys (n=452)	217	48,0	210	46,5	25	5,5
Vyrai (n=324)	194	59,9	126	38,9	4	1,2

($\chi^2=16,839$; lls=2; $p=0,001$)

Lyginant subjektyvius mitybos vertinimo rezultatus tarp fakultetų (9 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Filosofijos fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų savo mitybą vertina labai gerai / gerai (atitinkamai 63,6 % ir 47,1 %; $p=0,001$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų savo mitybą vertina vidutiniškai (atitinkamai 49,2 % ir 35,4 %; $p=0,006$). Iš 4 tirtų fakultetų, Filosofijos fakulteto studentai savo mitybą vertina geriausiai.

9 lentelė. Subjektyvus studentų mitybos vertinimas tarp fakultetų (n=776)

Mitybos vertinimas Fakultetas	Labai gera / gera		Vidutiniška		Labai bloga / bloga	
	n	%	n	%	n	%
Gamtos mokslų (n=193)	103	53,4	78	40,4	12	6,2
Filosofijos (n=195)	124	63,6	69	35,4	2	1,0
Matematikos ir informatikos (n=189)	89	47,1	91	48,1	9	4,8
Ekonomikos (n=199)	95	47,7	98	49,2	6	3,0

($\chi^2=20,086$; lls=6; p=0,003)

Studentai subjektyviai vertindami savo sveikatą (10 lentelė) daugiausia ją apibūdino kaip labai gerą / gerą (71,9 % apklaustųjų). Tik 1 % studentų vertino savo sveikatą kaip labai blogą / blogą.

10 lentelė. Subjektyvus studentų sveikatos vertinimas (n=776)

Sveikatos vertinimas	n	%	95 % PI
Labai gera / gera	558	71,9	68,6; 74,9
Vidutiniška	210	27,1	24,1; 30,3
Labai bloga / bloga	8	1,0	0,48; 1,95

Lyginant subjektyvaus sveikatos vertinimo rezultatus tarp vyrų ir moterų (11 lentelė), šiek tiek daugiau moterų (73,5 %) nei vyrų (69,8 %) savo sveikatą vertina kaip labai gerą / gerą, tačiau daugiau vyrų (30,2 %) nei moterų (24,8 %) ją vertina vidutiniškai. Statistiškai reikšmingo skirtumo tarp vyrų ir moterų sveikatos vertinimo nėra ($p > 0,05$).

11 lentelė. Subjektyvus studentų sveikatos vertinimas tarp vyrų ir moterų (n=776)

Sveikatos vertinimas Lytis	Labai gera / gera		Vidutiniška		Labai bloga / bloga	
	n	%	n	%	n	%
Moterys (n=452)	332	73,5	112	24,8	8	1,8
Vyrai (n=324)	226	69,8	98	30,2	0	0,0

($\chi^2=8,179$; lls=2; p=0,017)

Lyginant subjektyvius sveikatos vertinimo rezultatus tarp fakultetų (12 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų savo sveikatą vertina labai gerai / gerai (atitinkamai 80,8 % ir 50,8 %; $p=0,001$). Tuo tarpu, daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų savo sveikatą vertina vidutiniškai (atitinkamai 46,0 % ir 19,2 %; $p=0,001$). Gamtos mokslų fakulteto studentai savo sveikatą vertina geriausiai.

12 lentelė. Subjektyvus studentų sveikatos vertinimas tarp fakultetų ($n=776$)

Sveikatos vertinimas / Fakultetas	Labai gera / gera		Vidutiniška		Labai bloga / bloga	
	n	%	n	%	n	%
Gamtos mokslų (n=193)	156	80,8	37	19,2	0	0,0
Filosofijos (n=195)	154	79,0	41	21,0	0	0,0
Matematikos ir informatikos (n=189)	96	50,8	87	46,0	6	3,2
Ekonomikos (n=199)	152	76,4	45	22,6	2	1,0

($\chi^2=61,842$; lls=6; $p=0,001$)

Dauguma studentų savo mitybą įvertino kaip labai gerą / gerą (53 % apklaustųjų) arba vidutinišką (43,3 apklaustųjų). Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp mitybos vertinimo ir lyties ($p < 0,05$). Vyrai yra linkę geriau vertinti savo mitybą negu moterys. Rastas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp mitybos vertinimo ir tirtų fakultetų studentų ($p < 0,05$). Filosofijos fakulteto studentai savo mitybą vertina geriausiai. Studentai subjektyviai vertindami savo sveikatą daugiausia ją apibūdino kaip labai gerą / gerą (71,9 % apklaustųjų). Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp vyrų ir moterų sveikatos vertinimo nebuvo nustatytas ($p > 0,05$). Rastas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp sveikatos vertinimo ir tirtų fakultetų studentų ($p < 0,05$). Gamtos mokslų fakulteto studentai savo sveikatą vertina geriausiai.

5.3. Ekologiškų maisto produktų vartojimo įpročiai. Nevartojimo priežastys

Pasaulio sveikatos organizacija mitybą įvardija kaip vieną iš lemiamų sveikatos veiksnių ir nuolat atnaujinama sveikos mitybos rekomendacijas, viešina naujausius straipsnius šioje srityje, tačiau nors ir daug žinodami ir domėdamiesi, ne visi žmonės laikosi sveikos mitybos įpročių. Tyrimo metu siekėme nustatyti, kiek studentų vartoja ekologiškus maisto produktus. Taip pat buvo

svarbu išsiaiškinti, kokios priežastys tarp ekologiškų maisto produktų nevirtojančių respondentų lemia šių produktų nevirtojimą.

Nustatyta, kad daugiausiai studentų (63,7 %) nurodė, kad vartoja ekologiškus maisto produktus (13 lentelė). Kiek daugiau nei trečdalis studentų (34,4 %) šių produktų nevirtoja.

13 lentelė. Ekologiškų maisto produktų vartojimo įpročiai (n=776)

Ekologiškų maisto produktų vartojimas	n	%	95 % PI
Vartoja	494	63,7	60,2; 66,9
Nevartoja	267	34,4	31,2; 37,8
Nežino tokių produktų	15	1,9	1,1; 3,1

Lyginant ekologiškų maisto produktų vartojimą pagal lytį (14 lentelė) nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Moterys yra 1,3 karto labiau linkusios vartoti ekologiškus maisto produktus, lyginant su vyrais (atitinkamai 70,1 % ir 54,6 %; $p=0,001$).

14 lentelė. Ekologiškų maisto produktų vartojimo įpročiai tarp vyrų ir moterų (n=776)

Ekologiškų maisto produktų vartojimas	Vartoja		Nevartoja		Nežino tokių produktų	
	n	%	n	%	n	%
Lytis						
Moterys (n=452)	317	70,1	128	28,3	7	1,5
Vyrai (n=324)	177	54,6	139	42,9	8	2,5

($\chi^2=19,616$; lls=2; $p=0,001$)

Rastas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų maisto produktų vartojimo ir tirtų fakultetų studentų ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai linkę (15 lentelė), o Matematikos ir informatikos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus (atitinkamai 76,4 % ir 54,0 %; $p=0,001$).

15 lentelė. Ekologiškų maisto produktų vartojimo įpročiai tarp fakultetų (n=776)

Ekologiškų maisto produktų vartojimas	Vartoja		Nevartoja		Nežino tokių produktų	
	n	%	n	%	n	%
Fakultetas						
Gamtos mokslų (n=193)	120	62,2	70	36,3	3	1,6
Filosofijos (n=195)	120	61,5	73	37,4	2	1,0
Matematikos ir informatikos (n=189)	102	54,0	79	41,8	8	4,2
Ekonomikos (n=199)	152	76,4	45	22,6	2	1,0

($\chi^2=26,845$; IIs=6; p=0,001)

Vertinant veiksnius, lemiančius ekologiškų maisto produktų vartojimą (16 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp lyties, KMI ir gyvenamosios vietos (p < 0,05). Moterys turi 79 % didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus lyginant su vyrais. Studentai, turintys normalų kūno svorį, turi 52 % didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus negu turintys nežymų antsvorį. Respondentai, kurie nuomojasi gyvenamąjį plotą, turi 57 % didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus negu gyvenantys bendrabutyje.

16 lentelė. Veiksniai, lemiantys ekologiškų maisto produktų vartojimui

Veiksniai, lemiantys ekologiškų maisto produktų vartojimui	Bendras šansų santykis	Šansų santykis (ŠSp)	95 % pasikliautiniai intervalai	p reikšmė
Lytis				
Vyrai	1,00			
Moterys	1,95	1,79	1,29; 2,49	0,001
KMI				
Nežymus antsvoris	1,00			
Normalus kūno svoris	1,83	1,52	1,05; 2,23	0,028
Nepakankamas kūno svoris	1,57	1,09	0,57; 2,11	0,78
Gyvenamoji vieta				
Bendrabutyje	1,00			
Su tėvais	1,33	1,26	0,86; 1,85	0,23
Nuomojasi gyvenamąjį plotą	1,44	1,57	1,11; 2,24	0,01

N=776. Modelio tikėtino santykio $\chi^2=30,69$, IIs=5, p< 0,0005, Hosmer ir Lemeshow testo $\chi^2=7,90$, IIs=6, p=0,2458, R2=0,041, modelis teisingai klasifikuoja 66,24 % imties respondentų, jautrumas 94,13 %, specifiskumas 17,8 %, plotas po ROC kreive: 0,61.

Vertinant ekologiškų maisto produktų nevertojimo priežastis tarp nevertojančių šių produktų respondentų (17 lentelė), nustatyta, kad pagrindinė priežastis yra didelė kaina (42,8 %). Taip pat didelės reikšmės ekologiškų maisto nevertojimui turi tai, kad respondentai nemato skirtumo tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų (23,7 %).

17 lentelė. Ekologiškų maisto produktų nevertojimo priežastys (n=282)

Ekologiškų maisto produktų nevertojimo priežastys	n	%	95 % PI
Didelė kaina	119	42,8	36,6; 48,0
Abejotina kokybė	44	15,8	11,9; 20,3
Nėra skirtumo tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų	66	23,7	18,8; 28,7
Neaiškus ženklavimas / sunku atpažinti	23	8,3	5,5; 11,9
Trūksta informacijos apie ekologiškus maisto produktus	26	9,4	6,4; 13,2

Lyginant ekologiškų maisto produktų nevertojimo priežastis pagal lytį tarp nevertojančių šių produktų (18 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Vyrai yra labiau linkę nesirinkti ekologiškų maisto produktų, nes nemato skirtumo tarp ekologiškų maisto produktų ir įprastų maisto produktų nei moterys (atitinkamai 27,6 % ir 19,5 %; $p=0,001$).

18 lentelė. Ekologiškų maisto produktų nevertojimo priežastys tarp vyrų ir moterų (n=282)

Ekologiškų maisto produktų nevertojimo priežastys	Didelė kaina		Abejotina kokybė		Nėra skirtumo tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų		Neaiškus ženklavimas / sunku atpažinti		Trūksta informacijos apie ekologiškus maisto produktus	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Lytis										
Moterys (n=133)	50	37,6	26	19,5	26	19,5	11	8,3	20	15,0
Vyrai (n=145)	69	47,6	18	12,4	40	27,6	12	8,3	6	4,1

($\chi^2=14,549$; $lls=4$; $p=0,006$)

Lyginant ekologiškų maisto produktų nevertojimo priežastis tarp nevertojančių šių produktų skirtinguose fakultetuose (19 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai linkę, o Matematikos ir informatikos fakulteto studentai – mažiausiai linkę nevertoti ekologiškų maisto produktų dėl didelės kainos

(atitinkamai 64,3 % ir 20,7 %; $p=0,001$). Matematikos ir informatikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Gamtos mokslų fakulteto studentai – mažiausiai linkę nesirinkti šių produktų dėl to, kad nemato skirtumo tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų (atitinkamai 31,0 % ir 17,1 %; $p=0,045$).

19 lentelė. Ekologiškų maisto produktų neįvertinimo priežastys tarp fakultetų (n=282)

Ekologiškų maisto produktų neįvertinimo priežastys	Didelė kaina		Abejotina kokybė		Nėra skirtumo tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų		Neaiškus ženklinimas / sunku atpažinti		Trūksta informacijos apie ekologiškus maisto produktus	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Fakultetas										
Gamtos mokslų (n=70)	45	64,3	8	11,4	12	17,1	1	1,4	4	5,7
Filosofijos (n=74)	36	48,6	8	10,8	15	20,3	10	13,5	5	6,8
Matematikos ir informatikos (n=87)	18	20,7	18	20,7	27	31,0	8	9,2	16	18,4
Ekonomikos (n=47)	20	42,6	10	21,3	12	25,5	4	8,5	1	2,1

($\chi^2=44,222$; $lls=12$; $p=0,001$)

Nustatyta, kad daugiausiai studentų nurodė, kad vartoja ekologiškus maisto produktus. Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų maisto produktų vartojimo ir lyties ($p < 0,05$). Moterys yra 1,3 karto labiau linkusios vartoti šiuos produktus, lyginant su vyrais. Rastas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų maisto produktų vartojimo ir tirtų fakultetų studentų ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai linkę, o Matematikos ir informatikos fakulteto studentai yra mažiausiai linkę vartoti ekologiškus maisto produktus. Pagrindinė ekologiškų maisto produktų neįvertinimo priežastis yra didelė kaina ir tai, kad respondentai nemato skirtumo tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų. Lyginant ekologiškų maisto produktų neįvertinimo priežastis tarp neįvertinančių ekologiškų maisto produktų respondentų pagal lytį ir skirtinguose fakultetuose, nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Vyrai yra labiau linkę nesirinkti ekologiškų maisto produktų, nes nemato skirtumo tarp ekologiškų maisto produktų ir įprastų maisto produktų nei moterys. Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai linkę, o Matematikos ir informatikos fakulteto studentai – mažiausiai linkę neįvertinti ekologiškų maisto produktų dėl didelės kainos. Matematikos ir informatikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Gamtos mokslų fakulteto studentai – mažiausiai linkę nesirinkti šių produktų dėl to, kad nemato skirtumo tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų.

Vertinant veiksnius, lemiančius ekologiškų maisto produktų vartojimą (16 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp lyties, KMI ir gyvenamosios vietos ($p < 0,05$). Moterys turi 79 % didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus, lyginant su vyrais. Studentai, turintys normalų kūno svorį, turi 52 % didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus negu turintys nežymų atsvorį. Respondentai, kurie nuomojasi gyvenamąjį plotą, turi 57 % didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus negu gyvenantys bendrabutyje.

5.4. Ekologiškų maisto produktų vartojimo paplitimas ir asortimentas

Tyrimo metu siekėme išsiaiškinti pagrindinių ekologiškų maisto produktų vartojimo paplitimą ir asortimentą tarp respondentų, kurie vartoja ekologiškus maisto produktus.

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų (20 lentelė) ekologiškus pieno produktus daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (37,1 %) arba kartą per savaitę (26,0 %), rečiausiai – kartą per pusmetį (8,1 %).

20 lentelė. Ekologiškų pieno produktų vartojimo paplitimas (n=458)

Ekologiškų pieno produktų vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	170	37,1	32,8; 41,6
Kartą per savaitę	119	26,0	22,2; 30,2
Kelis kartus per mėnesį	77	16,8	13,7; 20,5
Kartą per mėnesį	55	12,0	9,3; 15,3
Kartą per pusmetį	37	8,1	5,9; 10,9

Lyginant ekologiškų pieno produktų vartojimo paplitimą (21 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį, rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė beveik vienodai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų pieno produktų vartojimo paplitimo ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

21 lentelė. Ekologiškų pieno produktų vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=458)

Ekologiškų pieno produktų vartojimo paplitimas	Lytis		Moterys (n=287)		Vyrai (n=171)	
	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	107	37,3	63	36,8	63	36,8
Kartą per savaitę	81	28,2	38	22,2	38	22,2
Kelis kartus per mėnesį	49	17,1	28	16,4	28	16,4
Kartą per mėnesį	38	13,2	17	9,9	17	9,9
Kartą per pusmetį	12	4,2	25	14,6	25	14,6

(p=0,181)

Lyginant ekologiškų pieno produktų vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose (22 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kelis kartus per savaitę (atitinkamai 52,5 % ir 25,6 %; $p=0,001$). Matematikos ir informatikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Gamtos mokslų fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti ekologiškus pieno produktus kartą per savaitę (atitinkamai 34,7 % ir 14,1 %; $p=0,001$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti nagrinėtus produktus kartą per pusmetį (atitinkamai 18,2 % ir 2,1 %; $p=0,001$).

22 lentelė. Ekologiškų pieno produktų vartojimo paplitimas tarp fakultetų (n=458)

Ekologiškų pieno produktų vartojimo paplitimas	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=99)		Filosofijos (n=117)		Matematikos ir informatikos (n=101)		Ekonomikos (n=141)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	31	31,3	30	25,6	35	34,7	74	52,5	74	52,5
Kartą per savaitę	14	14,1	37	31,6	35	34,7	33	23,4	33	23,4
Kelis kartus per mėnesį	21	21,2	22	18,8	19	18,8	15	10,6	15	10,6
Kartą per mėnesį	15	15,2	19	16,2	5	5,0	16	11,3	16	11,3
Kartą per pusmetį	18	18,2	9	7,7	7	6,9	3	2,1	3	2,1

(p=0,001)

Vertinant ekologiškos duonos ir batono kepinų vartojimo paplitimą (23 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų, nustatyta, kad daugiausiai studentų šiuos produktus renkasi

kartą per savaitę (30,1 %) ir kelis kartus per savaitę (29,8 %) mažiausiai – kartą per pusmetį (9,6 %).

23 lentelė. Ekologiškos duonos ir batono kepinų vartojimo paplitimas (n=449)

Ekologiškos duonos ir batono kepinų vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	134	29,8	25,8; 34,2
Kartą per savaitę	135	30,1	26,0; 34,5
Kelis kartus per mėnesį	67	14,9	11,9; 18,5
Kartą per mėnesį	70	15,6	12,5; 19,2
Kartą per pusmetį	43	9,6	7,2; 12,7

Lyginant ekologiškos duonos ir batono kepinų vartojimo paplitimą (24 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį, nustatyta, kad moterys šiek tiek labiau yra linkusios (32,8 %) vartoti šiuos produktus kartą per savaitę negu vyrai (25,0 %). Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškos duonos ir batono kepinų vartojimo paplitimo ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

24 lentelė. Ekologiškos duonos ir batono kepinų vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=449)

Ekologiškos duonos ir batono kepinų vartojimo paplitimas	Lytis		Moterys (n=293)		Vyrai (n=156)	
	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	86	29,4	48	30,8		
Kartą per savaitę	96	32,8	39	25,0		
Kelis kartus per mėnesį	47	16,0	20	12,8		
Kartą per mėnesį	40	13,7	30	19,2		
Kartą per pusmetį	24	8,2	19	12,2		

($p=0,285$)

Lyginant ekologiškos duonos ir batono kepinų vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose (25 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai yra mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kelis kartus per savaitę (atitinkamai 40,1 % ir 18,6 %; $p=0,001$). Matematikos ir informatikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Gamtos mokslų fakulteto studentai yra mažiausiai linkę vartoti duonos ir batono kepinus kartą per savaitę

(atitinkamai 34,6 % ir 22,4 %; $p=0,046$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti ekologiškos duonos ir batono kepinus kartą per pusmetį (atitinkamai 12,9 % ir 5,4 %; $p=0,037$).

25 lentelė. Ekologiškos duonos ir batono kepių vartojimo paplitimas tarp fakultetų (n=449)

Ekologiškos duonos ir batono kepių vartojimo paplitimas	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=85)		Filosofijos (n=113)		Matematikos ir informatikos (n=104)		Ekonomikos (n=147)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	20	23,5	21	18,6	34	32,7	59	40,1		
Kartą per savaitę	19	22,4	37	32,7	36	34,6	43	29,3		
Kelis kartus per mėnesį	12	14,1	24	21,2	15	14,4	16	10,9		
Kartą per mėnesį	23	27,1	17	15,0	9	8,7	21	14,3		
Kartą per pusmetį	11	12,9	14	12,4	10	9,6	8	5,4		

($p=0,001$)

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų, (26 lentelė) ekologiškus grūdų produktus daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (32,1 %) arba kartą per savaitę (26,2 %), rečiausiai – kartą per pusmetį (9,0 %).

26 lentelė. Ekologiškų grūdų produktų vartojimo paplitimas (n=443)

Ekologiškų grūdų produktų vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	142	32,1	27,9; 36,5
Kartą per savaitę	116	26,2	22,3; 30,5
Kelis kartus per mėnesį	75	16,9	13,7; 20,7
Kartą per mėnesį	70	15,8	12,7; 19,5
Kartą per pusmetį	40	9,0	6,7; 12,1

Lyginant ekologiškų grūdų produktų vartojimo paplitimą (27 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį nustatyta, kad moterys šiek tiek labiau yra linkusios (33,3 %) vartoti šiuos produktus kartą per savaitę negu vyrai (29,7 %). Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų grūdų produktų vartojimo paplitimo ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

27 lentelė. Ekologiškų grūdų produktų vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=443)

Ekologiškų grūdų produktų vartojimo paplitimas	Lytis		Moterys (n=288)		Vyrai (n=155)	
	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	96	33,3	46	29,7	46	29,7
Kartą per savaitę	73	25,3	43	27,7	43	27,7
Kelis kartus per mėnesį	54	18,8	21	13,5	21	13,5
Kartą per mėnesį	41	14,2	29	18,7	29	18,7
Kartą per pusmetį	24	8,3	16	10,3	16	10,3

(p=0,344)

Lyginant ekologiškų grūdų produktų vartojimo paplitimą (28 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose, nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Gamtos mokslų fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kelis kartus per savaitę (atitinkamai 48,6 % ir 19,0 %; $p=0,001$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos fakulteto studentai yra mažiausiai linkę vartoti ekologiškus grūdų produktus kartą per pusmetį (atitinkamai 16,7 % ir 4,8 %; $p=0,003$).

28 lentelė. Ekologiškų grūdų produktų vartojimo paplitimas tarp fakultetų (n=443)

Ekologiškų grūdų produktų vartojimo paplitimas	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=84)		Filosofijos (n=110)		Matematikos ir informatikos (n=103)		Ekonomikos (n=146)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	16	19,0	26	23,6	29	28,2	71	48,6	71	48,6
Kartą per savaitę	18	21,4	32	29,1	32	31,1	34	23,3	34	23,3
Kelis kartus per mėnesį	12	14,3	25	22,7	20	19,4	18	12,3	18	12,3
Kartą per mėnesį	24	28,6	16	14,5	14	13,6	16	11,0	16	11,0
Kartą per pusmetį	14	16,7	11	10,0	8	7,8	7	4,8	7	4,8

(p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų (29 lentelė) ekologišką kavą ir arbatą daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (41,0%), mažiausiai – kartą per pusmetį (8,3 %).

29 lentelė. Ekologiškos kavos ir arbatos vartojimo paplitimas (n=412)

Ekologiškos kavos ir arbatos vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	169	41,0	36,4; 45,8
Kartą per savaitę	87	21,1	17,5; 25,3
Kelis kartus per mėnesį	64	15,5	12,4; 19,4
Kartą per mėnesį	58	14,1	11,1; 17,8
Kartą per pusmetį	34	8,3	6,0; 11,3

Lyginant ekologiškos kavos ir arbatos vartojimo paplitimą (30 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį, nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Moterys yra labiau linkusios vartoti ekologišką kavą ir arbatą kelis kartus per savaitę nei vyrai (atitinkamai 48,6 % ir 28,1 %; $p=0,001$). Vyrai yra labiau linkę vartoti šiuos produktus kartą per pusmetį, lyginant su moterimis (atitinkamai 11,8 % ir 6,2 %; $p=0,043$).

30 lentelė. Ekologiškos kavos ir arbatos vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=412)

Ekologiškos kavos ir arbatos vartojimo paplitimas	Lytis		Moterys (n=259)		Vyrai (n=153)	
	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	126	48,6	43	28,1		
Kartą per savaitę	52	20,1	35	22,9		
Kelis kartus per mėnesį	37	14,3	27	17,6		
Kartą per mėnesį	28	10,8	30	19,6		
Kartą per pusmetį	16	6,2	18	11,8		

($p=0,001$)

Lyginant ekologiškos kavos ir arbatos vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose (31 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti ekologišką kavą ir arbatą kelis kartus per savaitę (atitinkamai 63,8 % ir 15,5 %; $p=0,001$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos fakulteto studentai yra mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kartą per pusmetį (atitinkamai 17,5 % ir 3,1 %; $p=0,001$).

31 lentelė. Ekologiškos kavos ir arbatos vartojimo paplitimas tarp fakultetų (n=412)

Ekologiškos kavos ir arbatos vartojimo paplitimas	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=80)		Filosofijos (n=103)		Matematikos ir informatikos (n=99)		Ekonomikos (n=130)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	37	46,3	16	15,5	33	33,3	83	63,8		
Kartą per savaitę	10	12,5	25	24,3	33	33,3	19	14,6		
Kelis kartus per mėnesį	9	11,3	28	27,2	18	18,2	9	6,9		
Kartą per mėnesį	10	12,5	24	23,3	9	9,1	15	11,5		
Kartą per pusmetį	14	17,5	10	9,7	6	6,1	4	3,1		

(p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų, (32 lentelė) ekologiškus vaisius ir uogas daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (30,7 %), kiek mažiau – kartą per savaitę (24,5 %) ir kelis kartus per mėnesį (22,9 %). Mažiausiai – kartą per pusmetį (7,6 %).

32 lentelė. Ekologiškų vaisių ir uogų vartojimo paplitimas (n=485)

Ekologiškų vaisių ir uogų vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	149	30,7	26,8; 35,0
Kartą per savaitę	119	24,5	20,9; 28,6
Kelis kartus per mėnesį	111	22,9	19,4; 26,8
Kartą per mėnesį	69	14,2	11,4; 17,6
Kartą per pusmetį	37	7,6	5,6; 10,3

Lyginant ekologiškų vaisių ir uogų vartojimo paplitimą (33 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį, nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Moterys yra labiau linkusios vartoti ekologiškus vaisius ir uogas kelis kartus per savaitę negu vyrai (atitinkamai 33,8 % ir 25,3 %; $p=0,042$).

33 lentelė. Ekologiškų vaisių ir uogų vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=485)

Ekologiškų vaisių ir uogų vartojimo paplitimas	Lytis		Moterys (n=311)		Vyrai (n=174)	
	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	105	33,8	44	25,3	44	25,3
Kartą per savaitę	83	26,7	36	20,7	36	20,7
Kelis kartus per mėnesį	65	20,9	46	26,4	46	26,4
Kartą per mėnesį	35	11,3	34	19,5	34	19,5
Kartą per pusmetį	23	7,4	14	8,0	14	8,0

(p=0,005)

Lyginant ekologiškų vaisių ir uogų vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose (34 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti ekologiškus vaisius ir uogas kelis kartus per savaitę (atitinkamai 44,4 % ir 17,2 %; $p=0,001$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kartą per pusmetį (atitinkamai 15,9 % ir 1,3 %; $p=0,001$).

34 lentelė. Ekologiškų vaisių ir uogų vartojimo paplitimas tarp fakultetų (n=485)

Ekologiškų vaisių ir uogų vartojimo paplitimas	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=80)		Filosofijos (n=103)		Matematikos ir informatikos (n=99)		Ekonomikos (n=130)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	25	22,1	20	17,2	37	35,2	67	44,4	67	44,4
Kartą per savaitę	25	22,1	30	25,9	30	28,6	34	22,5	34	22,5
Kelis kartus per mėnesį	23	20,4	40	34,5	18	17,1	30	19,9	30	19,9
Kartą per mėnesį	22	19,5	16	13,8	13	12,4	18	11,9	18	11,9
Kartą per pusmetį	18	15,9	10	8,6	7	6,7	2	1,3	2	1,3

(p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų (35 lentelė) ekologiškas daržoves daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (39,7 %) ir kartą per savaitę (26,8 %), mažiausiai – kartą per pusmetį (6,7 %).

35 lentelė. Ekologiškų daržovių vartojimo paplitimas (n=481)

Ekologiškų daržovių vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	191	39,7	35,4; 44,2
Kartą per savaitę	129	26,8	23,1; 31,0
Kelis kartus per mėnesį	84	17,5	14,3; 21,1
Kartą per mėnesį	45	9,4	7,1; 12,3
Kartą per pusmetį	32	6,7	4,8; 9,2

Lyginant ekologiškų daržovių vartojimo paplitimą (36 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį, nustatyta, kad moterys šiek tiek labiau linkusios (40,8 %) vartoti šiuos produktus kelis kartus per savaitę negu vyrai (37,9 %). Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų daržovių vartojimo paplitimo ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

36 lentelė. Ekologiškų daržovių vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=481)

Ekologiškų daržovių vartojimo paplitimas	Lytis		Vyrai (n=177)	
	Moterys (n=304)		n	%
	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	124	40,8	67	37,9
Kartą per savaitę	87	28,6	42	23,7
Kelis kartus per mėnesį	50	16,4	34	19,2
Kartą per mėnesį	29	9,5	16	9,0
Kartą per pusmetį	14	4,6	18	10,2

($p=0,142$)

Lyginant ekologiškų daržovių vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose (37 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti ekologiškas daržoves kelis kartus per savaitę (atitinkamai 59,3 % ir 20,7 %; $p=0,001$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kartą per pusmetį (atitinkamai 12,7 % ir 0,7 %; $p=0,001$).

37 lentelė. Ekologiškų daržovių vartojimo paplitimas tarp fakultetų (n=481)

Ekologiškų daržovių vartojimo paplitimas	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=110)		Filosofijos (n=116)		Matematikos ir informatikos (n=105)		Ekonomikos (n=150)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	37	33,6	24	20,7	41	39,0	89	59,3		
Kartą per savaitę	29	26,4	34	29,3	29	27,6	37	24,7		
Kelis kartus per mėnesį	16	14,5	31	26,7	21	20,0	16	10,7		
Kartą per mėnesį	14	12,7	15	12,9	9	8,6	7	4,7		
Kartą per pusmetį	14	12,7	12	10,3	5	4,8	1	0,7		

(p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų (38 lentelė) ekologiškus mėsos gaminius daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (42,5 %), mažiausiai – kartą per pusmetį (5,9 %).

38 lentelė. Ekologiškos mėsos gaminių vartojimo paplitimas (n=454)

Ekologiškos mėsos gaminių vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	193	42,5	38,1; 47,1
Kartą per savaitę	117	25,8	22,0; 30,1
Kelis kartus per mėnesį	75	16,5	13,4; 20,2
Kartą per mėnesį	42	9,3	6,9; 12,3
Kartą per pusmetį	27	5,9	4,1; 8,5

Lyginant ekologiškos mėsos gaminių vartojimo paplitimą (39 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį, rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė beveik vienodai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškos mėsos gaminių vartojimo paplitimo ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

39 lentelė. Ekologiškos mėsos gaminių vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=454)

Ekologiškų mėsos gaminių vartojimo paplitimas	Lytis		Moterys (n=287)		Vyrai (n=167)	
	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	128	44,6	65	38,9	65	38,9
Kartą per savaitę	78	27,2	39	23,4	39	23,4
Kelis kartus per mėnesį	38	13,2	37	22,2	37	22,2
Kartą per mėnesį	28	9,8	14	8,4	14	8,4
Kartą per pusmetį	15	5,2	12	7,2	12	7,2

(p=0,118)

Lyginant ekologiškos mėsos gaminių vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose (40 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti ekologiškus mėsos gaminius kelis kartus per savaitę (atitinkamai 56,4 % ir 23,1 %; $p=0,001$).

40 lentelė. Ekologiškos mėsos gaminių vartojimo paplitimas tarp fakultetų (n=454)

Ekologiškos mėsos gaminių vartojimo paplitimas	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=93)		Filosofijos (n=108)		Matematikos ir informatikos (n=104)		Ekonomikos (n=149)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	36	38,7	25	23,1	48	46,2	84	56,4	84	56,4
Kartą per savaitę	28	30,1	34	31,5	25	24,0	30	20,1	30	20,1
Kelis kartus per mėnesį	12	12,9	27	25,0	20	19,2	16	10,7	16	10,7
Kartą per mėnesį	10	10,8	16	14,8	6	5,8	10	6,7	10	6,7
Kartą per pusmetį	7	7,5	6	5,6	5	4,8	9	6,0	9	6,0

(p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų (41 lentelė) ekologiškus konditerijos gaminius daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (25,8 %), kartą per savaitę (24,3 %) ir kelis kartus per mėnesį (21,8 %), mažiausiai – kartą per pusmetį (8,8 %).

41 lentelė. Ekologiškų konditerijos gaminių vartojimo paplitimas (n=399)

Ekologiškų konditerijos gaminių vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	103	25,8	21,8; 30,3
Kartą per savaitę	97	24,3	20,4; 28,8
Kelis kartus per mėnesį	87	21,8	18,0; 26,1
Kartą per mėnesį	77	19,3	15,7; 23,5
Kartą per pusmetį	35	8,8	6,4; 12,0

Lyginant ekologiškų konditerijos gaminių vartojimo paplitimą (42 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį, nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Moterys yra labiau linkusios vartoti ekologiškus konditerijos gaminius kelis kartus per savaitę negu vyrai (atitinkamai 29,7 % ir 18,9 %; $p=0,02$). Moterys yra labiau linkusios vartoti šiuos produktus kartą per savaitę negu vyrai (atitinkamai 27,7 % ir 18,2 %; $p=0,033$). Vyrai yra labiau linkę vartoti ekologiškus konditerijos gaminius kelis kartus per mėnesį lyginant su moterimis (atitinkamai 28,0 % ir 18,4 %; $p=0,027$).

42 lentelė. Ekologiškų konditerijos gaminių vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=399)

Ekologiškų konditerijos gaminių vartojimo paplitimas	Lytis		Moterys (n=256)		Vyrai (n=143)	
	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	76	29,7	27	18,9		
Kartą per savaitę	71	27,7	26	18,2		
Kelis kartus per mėnesį	47	18,4	40	28,0		
Kartą per mėnesį	42	16,4	35	24,5		
Kartą per pusmetį	20	7,8	15	10,5		

($p=0,001$)

Lyginant ekologiškų konditerijos gaminių vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose (43 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kelis kartus per savaitę (atitinkamai 37,5 % ir 4,1 %; $p=0,001$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Gamtos mokslų fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kartą per savaitę (atitinkamai 31,1 % ir 18,1 %; $p=0,039$). Filosofijos fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos fakulteto studentai yra mažiausiai linkę vartoti ekologiškus konditerijos gaminius kelis kartus per mėnesį (atitinkamai 35,7 % ir 9,8 %; $p=0,001$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos

fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kartą per pusmetį (atitinkamai 15,3 % ir 5,3 %; $p=0,014$).

43 lentelė. Ekologiškų konditerijos gaminių vartojimo paplitimas tarp fakultetų ($n=399$)

Ekologiškų konditerijos gaminių vartojimo paplitimas	Fakultetas		Gamtos mokslų ($n=72$)		Filosofijos ($n=98$)		Matematikos ir informatikos ($n=97$)		Ekonomikos ($n=132$)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	27	37,5	4	4,1	26	26,8	46	34,8		
Kartą per savaitę	13	18,1	25	25,5	18	18,6	41	31,1		
Kelis kartus per mėnesį	9	12,5	35	35,7	30	30,9	13	9,8		
Kartą per mėnesį	12	16,7	26	26,5	14	14,4	25	18,9		
Kartą per pusmetį	11	15,3	8	8,2	9	9,3	7	5,3		

($p=0,001$)

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų (44 lentelė) ekologiškus aliejus daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (30,4 %) ir kartą per savaitę (27,6 %), o mažiausiai – kartą per pusmetį (10,8 %).

44 lentelė. Ekologiškų aliejų vartojimo paplitimas ($n=434$)

Ekologiškų aliejų vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	132	30,4	26,3; 34,9
Kartą per savaitę	120	27,6	23,7; 32,0
Kelis kartus per mėnesį	78	18,0	14,7; 21,9
Kartą per mėnesį	57	13,1	10,3; 16,6
Kartą per pusmetį	47	10,8	8,2; 14,1

Lyginant ekologiškų aliejų produktų vartojimo paplitimą (45 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį, nustatyta, kad moterys yra labiau linkusios (30,3 %) vartoti šiuos produktus kartą per savaitę negu vyrai (22,4 %). Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų aliejų vartojimo paplitimo ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

45 lentelė. Ekologiškų aliejų vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=434)

Ekologiškų aliejų vartojimo paplitimas	Moterys (n=287)		Vyrai (n=147)	
	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	83	28,9	49	33,3
Kartą per savaitę	87	30,3	33	22,4
Kelis kartus per mėnesį	49	17,1	29	19,7
Kartą per mėnesį	39	13,6	18	12,2
Kartą per pusmetį	29	10,1	18	12,2

(p=0,968)

Lyginant ekologiškų aliejų vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose (46 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Matematikos ir informatikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti ekologiškus aliejus kelis kartus per savaitę (atitinkamai 38,8 % ir 14,3 %; $p=0,001$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kartą per savaitę (atitinkamai 35,7 % ir 17,9 %; $p=0,015$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Matematikos ir informatikos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kartą per pusmetį (atitinkamai 17,8 % ir 4,9 %; $p=0,014$).

46 lentelė. Ekologiškų aliejų vartojimo paplitimas tarp fakultetų (n=434)

Ekologiškų aliejų vartojimo paplitimas	Gamtos mokslų (n=72)		Filosofijos (n=98)		Matematikos ir informatikos (n=97)		Ekonomikos (n=132)	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	29	32,2	16	14,3	40	38,8	47	36,4
Kartą per savaitę	24	26,7	20	17,9	30	29,1	46	35,7
Kelis kartus per mėnesį	11	12,2	33	29,5	19	18,4	15	11,6
Kartą per mėnesį	10	11,1	24	21,4	9	8,7	14	10,9
Kartą per pusmetį	16	17,8	19	17,0	5	4,9	7	5,4

(p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų (44 lentelė) ekologiškus aliejus daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (30,4 %) ir kartą per savaitę (27,6 %), o mažiausiai – kartą per pusmetį (10,8 %).

Nustatyta, kad dauguma ekologiškų maisto produktų vartotojų (47 lentelė) ekologiškus gėrimus daugiausiai renkasi kelis kartus per savaitę (26,7 %) ir kartą per savaitę (23,7 %), o mažiausiai – kartą per pusmetį (16,7 %).

47 lentelė. Ekologiškų gėrimų vartojimo paplitimas (n=389)

Ekologiškų gėrimų vartojimo paplitimas	n	%	95 % PI
Kelis kartus per savaitę	104	26,7	22,6; 31,4
Kartą per savaitę	92	23,7	19,7; 28,1
Kelis kartus per mėnesį	67	17,2	13,8; 21,3
Kartą per mėnesį	61	15,7	12,4; 19,6
Kartą per pusmetį	65	16,7	13,3; 20,7

Lyginant ekologiškų gėrimų produktų vartojimo paplitimą (48 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų pagal lytį, nustatyta, kad vyrai yra labiau linkę (22,6 %) vartoti šiuos produktus kartą per pusmetį negu moterys (13,7 %). Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų gėrimų vartojimo paplitimo ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

48 lentelė. Ekologiškų gėrimų vartojimo paplitimas tarp vyrų ir moterų (n=389)

Ekologiškų gėrimų vartojimo paplitimas	Lytis		Vyrai (n=133)	
	Moterys (n=256)		n	%
	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	69	27,0	35	26,3
Kartą per savaitę	65	25,4	27	20,3
Kelis kartus per mėnesį	41	16,0	26	19,5
Kartą per mėnesį	46	18,0	15	11,3
Kartą per pusmetį	35	13,7	30	22,6

($p=0,300$)

Lyginant ekologiškų gėrimų vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose (49 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai mažiausiai linkę vartoti ekologiškus gėrimus kelis kartus per savaitę (atitinkamai 32,9 % ir 10,9 %; $p=0,001$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kartą per savaitę (atitinka 32,6 % ir 10,9 %; $p=0,001$). Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos fakulteto studentai mažiausiai linkę vartoti ekologiškus gėrimus kartą per pusmetį (atitinkamai 31,4 % ir 6,8 %; $p=0,001$).

49 lentelė. Ekologiškų gėrimų vartojimo paplitimas tarp fakultetų (n=389)

Ekologiškų gėrimų vartojimo paplitimas	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=70)		Filosofijos (n=92)		Matematikos ir informatikos (n=95)		Ekonomikos (n=132)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kelis kartus per savaitę	23	32,9	10	10,9	28	29,5	43	32,6		
Kartą per savaitę	15	21,4	10	10,9	24	25,3	43	32,6		
Kelis kartus per mėnesį	4	5,7	29	31,5	15	15,8	19	14,4		
Kartą per mėnesį	6	8,6	21	22,8	16	16,8	18	13,6		
Kartą per pusmetį	22	31,4	22	23,9	12	12,6	9	6,8		

(p=0,001)

Ekologiškus maisto produktus vartojantys respondentai kelis kartus per savaitę daugiausiai (34,4 %) renkasi mėsos gaminius (50 lentelė). Daržoves kelis kartus per savaitę vartoja 31,8 % ekologiškų maisto produktų vartotojų. Konditerijos gaminius pasirinko mažiausia dalis ekologiškų maisto produktų vartotojų (19,6 %).

50 lentelė. Respondentai, besirenkantys ekologiškus maisto produktus kelis kartus per savaitę (n=494)

Respondentai, besirenkantys ekologiškus maisto produktus kelis kartus per savaitę	n	%	95 % PI
Pieno produktai	148	30,0	26,1; 34,1
Duona ir batono kepiniai	122	24,7	21,1; 28,7
Grūdų produktai	121	24,5	20,9; 28,5
Arbata, kava	152	30,8	26,9; 35,0
Vaisiai ir uogos	123	24,9	21,3; 28,9
Daržovės	157	31,8	27,8; 36,0
Mėsos gaminiai	170	34,4	30,4; 38,7
Konditerijos gaminiai	97	19,6	16,4; 23,4
Aliejai	115	23,3	19,8; 27,2
Gėrimai	104	21,1	17,7; 24,9

Lyginant ekologiškų maisto produktų asortimento paplitimą pagal lytį (51 lentelė), nustatyta, kad moterų (40,4 %), kurios vartoja ekologiškus maisto produktus kelis kartus per savaitę, buvo daugiau besirenkančių mėsos gaminius negu vyrų (36,2 %). Tačiau statistiškai

reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų maisto produktų asortimento ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

51 lentelė. Respondentai, besirenkantys ekologiškus maisto produktus kelis kartus per savaitę pagal lytį (n=494)

Respondentai, besirenkantys ekologiškus maisto produktus kelis kartus per savaitę	Lytis		Moterys (n=317)		Vyrai (n=177)	
	n	%	n	%	n	%
Pieno produktai	107	33,8	63	35,6	44	24,9
Duona ir batono kepiniai	86	27,1	48	27,1	38	21,5
Grūdų produktai	96	30,3	46	26,0	50	28,2
Arbata, kava	126	39,8	43	24,3	83	46,5
Vaisiai ir uogos	105	33,1	44	24,9	61	34,1
Daržovės	124	39,1	67	37,9	57	32,2
Mėsos gaminiai	128	40,4	65	36,2	63	35,6
Konditerijos gaminiai	76	24,0	27	15,3	49	27,7
Aliejai	83	26,2	49	27,7	34	19,2
Gėrimai	69	21,8	35	19,8	34	19,2

($\chi^2=10,54$; lls=9; $p=0,308$)

Lyginant ekologiškų maisto produktų asortimento paplitimą tarp fakultetų (52 lentelė), nustatyta, kad tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų kelis kartus per savaitę daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentai ir mažiausiai – Filosofijos fakulteto studentai renkami mėsos gaminius (atitinkamai 55,3 % ir 20,8 %). Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų maisto produktų asortimento ir fakultetų nebuvo rastas ($p > 0,05$).

52 lentelė. Respondentai, besirenkantys ekologiškus maisto produktus kelis kartus per savaitę skirtinguose fakultetuose (n=494)

Respondantai, besirenkantys ekologiškus maisto produktus kelis kartus per savaitę	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Pieno produktai	31	25,8	30	25,0	35	34,3	74	48,7	49	32,2
Duona ir batono kepiniai	20	16,7	21	17,5	34	33,3	59	38,8	38	25,0
Grūdų produktai	16	13,3	26	21,7	29	28,4	71	46,7	49	32,2

Arbata, kava	37	30,8	16	13,3	33	32,4	83	54,6
Vaisiai ir uogos	25	20,8	20	16,7	37	36,3	67	44,1
Daržovės	37	30,8	24	20,0	41	40,2	89	58,6
Mėsos gaminiai	36	30,0	25	20,8	48	47,1	84	55,3
Konditerijos gaminiai	27	22,5	4	3,3	26	25,5	46	30,3
Aliejai	29	24,2	16	13,3	40	39,2	47	30,9
Gėrimai	23	19,2	10	8,3	28	27,5	43	28,3

($\chi^2=37,82$; $lls=27$; $p=0,081$)

Daugiausiai ekologiškų maisto produktų vartojančių studentų produktus renkasi kelis kartus per savaitę arba kartą per savaitę. Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas lyginant ekologiškos arbatos ir kavos, vaisių, uogų ir konditerijos gaminių vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų ir lyties ($p < 0,05$). Moterys yra labiau linkusios vartoti ekologišką kavą ir arbatą kelis kartus per savaitę nei vyrai. Tuo tarpu vyrai yra labiau linkę vartoti šiuos produktus kartą per pusmetį nei moterys. Moterys yra labiau linkusios vartoti ekologiškus vaisius ir uogas kelis kartus per savaitę negu vyrai. Moterys yra labiau linkusios vartoti ekologiškus konditerijos gaminius kelis kartus per savaitę ir kartą per savaitę negu vyrai. Tuo tarpu vyrai yra labiau linkę vartoti ekologiškus konditerijos gaminius kelis kartus per mėnesį, lyginant su moterimis. Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas lyginant visų tirtų ekologiškų maisto produktų grupių vartojimo paplitimą tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų skirtinguose fakultetuose ($p < 0,05$). Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti ekologiškus maisto produktus kelis kartus per savaitę. Ekonomikos fakulteto studentai yra labiausiai, o Gamtos mokslų fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti ekologiškus maisto produktus kartą per savaitę. Gamtos mokslų fakulteto studentai yra labiausiai, o Ekonomikos fakulteto studentai – mažiausiai linkę vartoti šiuos produktus kartą per pusmetį.

Vertinant ekologiškų maisto produktų asortimento paplitimą tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų, nustatyta, kad ekologiškus maisto produktus vartojantys respondentai kelis kartus per savaitę daugiausiai renkasi ekologiškus mėsos gaminius ir ekologiškas daržoves, mažiausiai – ekologiškus konditerijos gaminius. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų maisto produktų vartotojų nagrinėtų produktų asortimento paplitimo kelis kartus per savaitę, lyties bei skirtinguose fakultetuose nebuvo nustatytas ($p > 0,05$).

5.5. Studentų nuomonė ir žinios apie ekologiškus maisto produktus

Tyrimo metu siekėme išsiaiškinti studentų nuomonę ir turimas žinias apie ekologiškus maisto produktus, kad galėtume nustatyti, ar studentai yra pakankamai gerai informuoti ir supranta, kuo skiriasi ekologiški maisto produktai nuo įprastų maisto produktų.

Dauguma respondentų nurodė (53 lentelė), kad yra labiau pasitenkinę (41,6 %) ekologiškų maisto produktų asortimentu. Tikrai nepasitenkinusių buvo trečdalis studentų (29,1 %)

53 lentelė. Pasitenkinimas ekologiškų maisto produktų asortimentu (n=776)

Pasitenkinimas ekologiškų maisto produktų asortimentu	n	%	95 % PI
Tikrai taip	146	18,8	16,2; 21,7
Labiau taip	323	41,6	38,2; 45,1
Tikrai ne	81	10,4	8,5; 12,8
Labiau ne	226	29,1	26,0; 32,4

Lyginant pasitenkinimą ekologiškų maisto produktų asortimentu pagal lytį (54 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė beveik vienodai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp pasitenkinimo ekologiškų maisto produktų asortimentu ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

54 lentelė. Pasitenkinimas ekologiškų maisto produktų asortimentu tarp moterų ir vyrų (n=776)

Pasitenkinimas ekologiškų maisto produktų asortimentu	Tikrai taip		Labiau taip		Tikrai ne		Labiau ne	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lytis								
Moterys (n=452)	80	17,7	188	41,6	42	9,3	142	31,4
Vyrai (n=324)	66	20,4	135	41,7	39	12,0	84	25,9

($\chi^2=4,031$; lls=3; $p=0,258$)

Lyginant pasitenkinimą ekologiškų maisto produktų asortimentu tarp fakultetų (55 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Filosofijos fakulteto studentai yra labiausiai, o Matematikos ir informatikos fakulteto studentai mažiausiai pasitenkinę ekologiškų maisto produktų asortimentu (atitinkamai 66,2 % ir 49,2 %; $p=0,001$).

55 lentelė. Pasitenkinimas ekologiškų maisto produktų asortimentu tarp fakultetų (n=776)

Pasitenkinimas ekologiškų maisto produktų asortimentu Lytis	Tikrai taip		Labiau taip		Tikrai ne		Labiau ne	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Gamtos mokslų (n=193)	45	23,3	74	38,3	23	11,9	51	26,4
Filosofijos (n=195)	40	20,5	89	45,6	26	13,3	40	20,5
Matematikos ir informatikos (n=189)	29	15,3	64	33,9	26	13,8	70	37,0
Ekonomikos (n=199)	32	16,1	96	48,2	6	3,0	65	32,7

($\chi^2=35,299$; lls=9; p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma respondentų nurodė (54 lentelė), kad ekologiški maisto produktai asocijuojasi su natūralumu (56,4 %) ir kokybe (39,7 %). Mažiausiai dėmesio sulaukė tam tikro prekės ženklo (13,5 %) ir rinkodaros triuko (13,8 %) asociacijos.

56 lentelė. Asociacija su ekologiškais maisto produktais (n=776)

Asociacija su ekologiškais maisto produktais	n	%	95 % PI
Kokybė	308	39,7	36,3; 43,2
Išskirtinės prekės savybės	145	18,7	16,1; 21,6
Natūralumas	438	56,4	52,9; 59,9
Tam tikras prekės / produkto ženklas	105	13,5	11,3; 16,1
Rinkodaros triukas	107	13,8	11,5; 16,4
Palankus poveikis sveikatai	198	25,5	22,6; 28,7

Lyginant asociaciją su ekologiškais maisto produktais tarp vyrų ir moterų (57 lentelė), nustatyta, kad moterų ir vyrų atsakymai pasiskirstė labai panašiai: tiek moterims, tiek vyrams šie produktai daugiausiai asocijuojasi su natūralumu (atitinkamai 57,7 % ir 54,6 %). Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp asociacijos su ekologiškais maisto produktais ir lyties nebuvo rastas (p > 0,05).

57 lentelė. Asociacija su ekologiškais maisto produktais tarp vyrų ir moterų (n=776)

Asociacija su ekologiškais maisto produktais	Lytis		Moterys (n=452)		Vyrai (n=324)	
	n	%	n	%	n	%
Kokybė	177	39,16	131	40,4		
Išskirtinės prekės savybės	78	17,3	67	20,7		
Natūralumas	261	57,7	177	54,6		
Tam tikras prekės / produkto ženklas	63	13,9	42	13,0		
Rinkodaros triukas	56	12,4	51	15,7		
Palankus poveikis sveikatai	115	25,4	83	25,6		

($\chi^2=3,052$; lls=5; p=0,692)

Lyginant asociaciją su ekologiškais maisto produktais tarp fakultetų (58 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Filosofijos fakulteto studentams labiausiai, o Gamtos mokslų fakulteto studentams mažiausiai ekologiški maisto produktai asocijuojasi su kokybe (atitinkamai 51,3 % ir 27,5 %; $p=0,001$). Ekonomikos fakulteto studentams labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentams mažiausiai šie produktai asocijuojasi su natūralumu (atitinkamai 71,9 % ir 46,7 %; $p=0,001$).

58 lentelė. Asociacija su ekologiškais maisto produktais tarp fakultetų (n=776)

Asociacija su ekologiškais maisto produktais	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=193)		Filosofijos (n=195)		Matematikos ir informatikos (n=189)		Ekonomikos (n=199)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kokybė	53	27,5	100	51,3	71	37,6	84	42,2		
Išskirtinės prekės savybės	27	14,0	42	21,5	43	22,8	33	16,6		
Natūralumas	91	47,2	91	46,7	113	59,8	143	71,9		
Tam tikras prekės / produkto ženklas	27	14,0	19	9,7	34	18,0	25	12,6		
Rinkodaros triukas	40	20,7	38	19,5	11	5,8	18	9,1		
Palankus poveikis sveikatai	23	11,9	52	26,7	51	27,0	72	36,2		

($\chi^2=70,32$; lls=15; p=0,001)

Ekologinį maistą užauginti ir perdirbti yra brangiau. Be to, dažnai ekologiškų maisto produktų derlius yra gerokai mažesnis negu auginant įprastu būdu – naudojant chemines trąšas, sintetinius priedus. Todėl ekologiški produktai yra brangesni. Tyrimo metu norėjome sužinoti, ar studentai yra tinkamai informuoti apie ekologiškų maisto produktų kainos skirtumų priežastis. Išanalizavus tyrimo rezultatus paaiškėjo, kad dauguma studentų nurodė (59 lentelė), jog kainos pokyčiai susiję su didesnėmis ekologiškų maisto produktų augimo ir gamybos išlaidomis (57,1 %).

59 lentelė. Ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežastys (n=776)

Ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežastys	n	%	95 % PI
Ekologiški maisto produktai yra kokybiškesni	207	26,7	23,7; 29,9
Ekologiškų maisto produktų augimo ir gamybos išlaidos yra didesnės	443	57,1	53,6; 60,5
Nėra GMO ir maisto priedų	222	28,6	25,5; 31,9
Populiarumas, įvaizdis	159	20,5	17,8; 23,5
Žemės ūkio politika	45	5,8	4,4; 7,7

Lyginant ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežastis pagal lytį (60 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė beveik tolygiai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežasčių ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

60 lentelė. Ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežastys tarp vyrų ir moterų (n=776)

Ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežastys	Lytis		Moterys (n=452)		Vyrai (n=324)	
	n	%	n	%	n	%
Ekologiški maisto produktai yra kokybiškesni	128	28,3	79	24,4	79	24,4
Ekologiškų maisto produktų augimo ir gamybos išlaidos yra didesnės	249	55,1	194	59,9	194	59,9
Nėra GMO ir maisto priedų	127	28,1	95	29,3	95	29,3
Populiarumas, įvaizdis	91	20,1	68	21,0	68	21,0
Žemės ūkio politika	25	5,5	20	6,2	20	6,2

($\chi^2=1,972$; lls=4; $p=0,741$)

Lyginant ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežastis tarp fakultetų (61 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų nurodė, kad kainos pokyčius lemia ekologiškų maisto produktų kokybiškumas (atitinkamai 32,2 % ir 19,2 %; $p=0,005$). Daugiausiai Filosofijos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų nurodė, kad kainos pokyčius lemia GMO ir maisto priedų nebuvimas (atitinkamai 35,9 % ir 18,1 %; $p=0,001$).

61 lentelė. Ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežastys tarp fakultetų (n=776)

Ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežastys	Gamtos mokslų (n=193)		Filosofijos (n=195)		Matematikos ir informatikos (n=189)		Ekonomikos (n=199)	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Ekologiški maisto produktai yra kokybiškesni	37	19,2	57	29,2	49	25,9	64	32,2
Ekologiškų maisto produktų augimo ir gamybos išlaidos yra didesnės	108	56,0	111	56,9	111	58,7	113	56,8
Nėra GMO ir maisto priedų	35	18,1	70	35,9	60	31,8	57	28,6
Populiarumas, įvaizdis	50	25,9	39	20,0	40	21,2	30	15,1
Žemės ūkio politika	14	7,3	11	5,6	11	5,8	9	4,5

($\chi^2=23,14$; lls=12; $p=0,027$)

Išanalizavus tyrimo duomenis nustatyta, jog studentai, norėdami atskirti ekologiškus maisto produktus nuo įprastų (62 lentelė) daugiausiai vadovaujasi ekologiškų maisto produktų ženklu (47,4 %) ir produkto etiketėje pateikta informacija (30,5 %).

62 lentelė. Ekologiškų maisto produktų atskyrimo priežastys (n=776)

Ekologiškų maisto produktų atskyrimo priemonės	n	%	95 % PI
Ekologiškas maisto produktų ženklas	368	47,4	43,9; 50,9
Produkto etiketė	237	30,5	27,4; 38,9
Prekybos centro vieta	132	17,0	14,5; 19,8
Kita	39	5,0	3,7; 6,8

Lyginant ekologiškų maisto produktų atskyrimo priežastis pagal lytį (63 lentelė), atsakymai pasiskirstė itin panašiai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų maisto produktų atskyrimo priežasčių ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

63 lentelė. Ekologiškų maisto produktų atskyrimo priežastys tarp vyrų ir moterų (n=776)

Ekologiškų maisto produktų atskyrimo priemonės	Ekologiškas maisto produktų ženklas		Produkto etiketė		Prekybos centro vieta		Kita	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Lytis								
Moterys (n=452)	220	48,7	136	30,1	74	16,4	22	4,9
Vyrai (n=324)	148	45,7	101	31,2	58	17,9	17	5,2

($\chi^2=0,743$; IIs=3; p=0,863)

Lyginant ekologiškų maisto produktų atskyrimo priežastis tarp fakultetų (64 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Filosofijos fakulteto ir mažiausiai Ekonomikos mokslų fakulteto studentų ekologiškus maisto produktus atskiria remdamiesi ekologišku maisto produktų ženklu (atitinkamai 59,0 % ir 33,7 %; p=0,002). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų ekologiškus maisto produktus atskiria remdamiesi produkto etiketėje pateikta informacija (atitinkamai 43,7 % ir 15,0 %; p=0,001).

64 lentelė. Ekologiškų maisto produktų atskyrimo priežastys tarp fakultetų (n=776)

Ekologiškų maisto produktų atskyrimo priemonės	Ekologiškas maisto produktų ženklas		Produkto etiketė		Prekybos centro vieta		Kita	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Fakultetas								
Gamtos mokslų (n=193)	113	58,5	29	15,0	44	22,8	7	3,6
Filosofijos (n=195)	115	59,0	46	23,6	23	11,8	11	5,6
Matematikos ir informatikos (n=189)	73	38,6	75	39,7	33	17,5	8	4,2
Ekonomikos (n=199)	67	33,7	87	43,7	32	16,1	13	6,5

($\chi^2=65,408$; IIs=9; p=0,001)

Dauguma respondentų nurodė, kad yra labiau pasitenkinę ekologiškų maisto produktų asortimentu. Lyginant pasitenkinimą ekologiškų maisto produktų asortimentu tarp fakultetų,

nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Filosofijos fakulteto studentai yra labiausiai, o Matematikos ir informatikos fakulteto studentai mažiausiai pasitenkinę ekologiškų maisto produktų asortimentu. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp pasitenkinimo ekologiškų maisto produktų asortimentu ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

Nustatyta, kad dauguma respondentų nurodė, kad ekologiški maisto produktai asocijuojasi su natūralumu ir kokybe. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp asociacijos su ekologiškais maisto produktais ir lyties nebuvo nustatytas ($p > 0,05$). Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp asociacijos su ekologiškais maisto produktais ir fakultetų ($p < 0,05$). Filosofijos fakulteto studentams labiausiai, o Gamtos mokslų fakulteto studentams mažiausiai ekologiški maisto produktai asocijuojasi su kokybe. Ekonomikos fakulteto studentams labiausiai, o Filosofijos fakulteto studentams mažiausiai šie produktai asocijuojasi su natūralumu.

Dauguma studentų nurodė, kad kainos pokyčiai yra susiję su didesnėmis ekologiškų maisto produktų augimo ir gamybos išlaidomis. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežasčių ir lyties nebuvo rastas. Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas lyginant ekologiškų ir įprastų maisto produktų kainos skirtumų priežastis tarp fakultetų ($p < 0,05$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų nurodė, kad kainos pokyčius lemia ekologiškų maisto produktų kokybiškumas. Daugiausiai Filosofijos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų nurodė, kad kainos pokyčius lemia GMO ir maisto priedų nebuvimas.

Nustatyta, jog studentai, norėdami atskirti ekologiškus maisto produktus nuo įprastų, daugiausiai vadovaujasi ekologiškų maisto produktų ženklu ir produkto etiketėje pateikta informacija. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų maisto produktų atskyrimo priežasčių ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$). Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas lyginant ekologiškų maisto produktų atskyrimo priežastis tarp fakultetų ($p < 0,05$). Daugiausiai Filosofijos fakulteto ir mažiausiai Ekonomikos mokslų fakulteto studentų ekologiškus maisto produktus atskiria remdamiesi ženklu. Daugiausiai Ekonomikos fakulteto ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų ekologiškus maisto produktus atskiria remdamiesi produkto etiketėje pateikta informacija.

5.6. Ekologiškų maisto produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai

Siekiant nustatyti ir įvertinti ekologiškų maisto produktų vartojimo ypatumus, svarbu žinoti, dėl kokių priežasčių ar šių produktų savybių jie yra vartojami. Dėl minėtų priežasčių tyrimo metu siekėme išsiaiškinti respondentų, vartojančių ekologiškus maisto produktus, pasirinkimą lemiančius veiksniai.

Nustatyta, jog daugumai ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų (65lentelė) pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų pieno produktų pasirinkimą, yra sveikatos gerinimas 53,0 % ir užtikrinta kokybė 46,2 %.

65 lentelė. Ekologiškų pieno produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškų pieno produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	193	39,1	34,9; 43,4
Sveikatos gerinimas	262	53,0	48,6; 57,4
Užtikrinta kokybė	228	46,2	41,8; 50,6
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	178	36,0	31,9; 40,4
Rūpinimasis gamtos apsauga	53	10,7	8,3; 13,8
Šeimos narių įtaka	92	18,6	15,4; 22,3
Speciali dieta	68	13,8	11,0; 17,1

Lyginant ekologiškų pieno produktų pasirinkimą lemiančius veiksnius (66 lentelė) tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį, nustatyta, kad daugiau vyrų (57,6 %) nei moterų (39,8 %) ekologiškų pieno produktus renka dėl užtikrintos kokybės. Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų pieno produktų pasirinkimą lemiančių veiksnių ir lyties nebuvo nustatytas ($p > 0,05$).

66 lentelė. Ekologiškų pieno produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų (n=494)

Ekologiškų pieno produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Lytis		Vyrai (n=177)	
	Moterys (n=317)		n	%
	n	%	n	%
Skonis	116	36,6	77	43,5
Sveikatos gerinimas	171	53,9	91	51,4
Užtikrinta kokybė	126	39,8	102	57,6
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	103	32,5	75	42,4
Rūpinimasis gamtos apsauga	28	8,8	25	14,1
Šeimos narių įtaka	48	15,1	44	24,9
Speciali dieta	40	12,6	28	15,8

($\chi^2=8,349$; lls=6; $p=0,213$)

Lyginant ekologiškų pieno produktų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (67 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ekologiškų pieno produktus renkasi dėl sveikatos gerinimo (atitinkamai 65,1 % ir 35,3 %; $p=0,001$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų ekologiškų pieno produktus renkasi dėl užtikrintos kokybės (atitinkamai 67,7 % ir 33,3 %; $p=0,001$).

67 lentelė. Ekologiškų pieno produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp fakultetų (n=494)

Fakultetas Ekologiškų pieno produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Skonis	36	30,0	25	20,8	69	67,7	63	41,5
Sveikatos gerinimas	53	44,2	74	61,7	36	35,3	99	65,1
Užtikrinta kokybė	40	33,3	68	56,7	69	67,7	51	33,6
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	33	27,5	40	27,5	41	40,2	64	42,1
Rūpinimasis gamtos apsauga	15	12,5	5	4,2	14	13,7	19	12,5
Šeimos narių įtaka	29	24,2	19	15,8	19	18,6	25	16,5
Speciali dieta	15	12,5	19	15,8	18	17,7	16	10,5

($\chi^2=68,67$; $lls=18$; $p=0,001$)

Nustatyta, jog daugumai ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų (68 lentelė) pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų duonos ir batono kepinų pasirinkimą, yra sveikatos gerinimas 54,1 % ir užtikrinta kokybė 49,4 %.

68 lentelė. Ekologiškų duonos ir batono kepinių pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškų duonos ir batono kepinių pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	171	34,6	30,6; 38,9
Sveikatos gerinimas	267	54,1	49,6; 58,4
Užtikrinta kokybė	244	49,4	45,0; 53,8
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	171	34,6	30,6; 38,9
Rūpinimasis gamtos apsauga	66	13,4	10,6; 16,6
Šeimos narių įtaka	88	17,8	14,7; 21,4
Speciali dieta	59	11,9	9,4; 15,1

Lyginant ekologiškų duonos ir batono kepinių pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (69 lentelė), nustatyta, kad daugiau vyrų (56,5 %) nei moterų (45,4 %) ekologiškus duonos ir batono kepinius renkasi dėl užtikrintos kokybės. Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų duonos ir batono kepinių pasirinkimą lemiančių veiksnių ir lyties nebuvo nustatytas ($p > 0,05$).

69 lentelė. Ekologiškų duonos ir batono kepinių pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų (n=494)

Ekologiškų duonos ir batono kepinių pasirinkimą lemiantys veiksniai	Lytis		Vyrai (n=177)	
	Moterys (n=317)		n	%
	n	%	n	%
Skonis	101	31,9	70	39,6
Sveikatos gerinimas	172	54,3	95	53,7
Užtikrinta kokybė	144	45,4	100	56,5
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	101	31,9	70	39,6
Rūpinimasis gamtos apsauga	32	10,1	34	19,2
Šeimos narių įtaka	44	13,9	44	24,9
Speciali dieta	39	12,3	20	11,3

($\chi^2=10,4$; lls=6; $p=0,108$)

Lyginant ekologiškų duonos ir batono kepinių pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (70 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto

studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų rinkdamiesi šiuos produktus atsižvelgia į sveikatos gerinimą (atitinkamai 61,2 % ir 45,0 %; $p=0,009$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų renkami ekologiškus duonos ir batono kepinius dėl užtikrintos kokybės (atitinkamai 77,5 % ir 31,7 %; $p=0,001$).

70 lentelė. Ekologiškų duonos ir batono kepinių pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp fakultetų (n=494)

Ekologiškų duonos ir batono kepinių pasirinkimą lemiantys veiksniai	Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Skonis	27	22,5	23	19,2	60	58,8	61	40,1
Sveikatos gerinimas	54	45,0	69	57,5	51	50,0	93	61,2
Užtikrinta kokybė	38	31,7	68	56,7	79	77,5	59	38,8
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	36	30,0	42	35,0	33	32,4	60	39,5
Rūpinimasis gamtos apsauga	17	14,2	6	5,0	21	20,6	22	14,5
Šeimos narių įtaka	31	25,8	17	14,2	20	19,6	20	13,2
Speciali dieta	16	13,3	22	18,3	8	7,8	13	8,6

($\chi^2=70,59$; IIs=18; $p=0,001$)

Nustatyta, kad tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą (71 lentelė), yra sveikatos gerinimas 52,2 % ir užtikrinta kokybė 50,8 %.

71 lentelė. Ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	180	36,4	32,2; 40,8
Sveikatos gerinimas	258	52,2	47,8; 56,6
Užtikrinta kokybė	251	50,8	46,4; 55,2
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	161	32,6	28,6; 36,8
Rūpinimasis gamtos apsauga	58	11,7	9,2; 14,9
Šeimos narių įtaka	95	19,2	16,0; 22,9
Speciali dieta	52	10,5	8,1; 13,5

Lyginant ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (72 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė itin panašiai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą lemiančių veiksnių ir lyties nebuvo nustatytas ($p > 0,05$).

72 lentelė. Ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų (n=494)

Ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Lytis		Vyrai (n=177)	
	Moterys (n=317)		n	%
	n	%	n	%
Skonis	111	35,0	69	39,0
Sveikatos gerinimas	154	48,6	104	58,8
Užtikrinta kokybė	149	47,0	102	57,6
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	96	30,3	65	36,7
Rūpinimasis gamtos apsauga	30	9,5	28	15,8
Šeimos narių įtaka	48	15,1	47	26,6
Speciali dieta	33	10,4	19	10,7

($\chi^2=5,123$; lls=6; $p=0,528$)

Lyginant ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (73 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų renkantys ekologiškų grūdų produktus atsižvelgia į sveikatos gerinimą (atitinkamai 57,8 % ir 41,7 %; $p=0,019$). Daugiausiai Matematikos

ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ekologiškus grūdų produktus renkasi dėl užtikrintos kokybės (atitinkamai 72,6 % ir 34,2 %; $p=0,001$).

73 lentelė. Ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp fakultetų (n=494)

Fakultetas Ekologiškų grūdų produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Skonis	28	23,3	24	20,0	58	56,9	70	46,1
Sveikatos gerinimas	50	41,7	66	55,0	59	57,8	83	54,6
Užtikrinta kokybė	45	37,5	80	66,7	74	72,6	52	34,2
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	35	29,2	39	32,5	30	29,4	57	37,5
Rūpinimasis gamtos apsauga	16	13,3	6	5,0	16	15,7	20	13,2
Šeimos narių įtaka	29	24,2	17	14,2	27	26,5	22	14,5
Speciali dieta	17	14,2	20	16,7	4	3,9	11	7,2

($\chi^2=71,31$; lls=18; $p=0,001$)

Nustatyta, kad tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą (74 lentelė), yra užtikrinta kokybė 57,0 %, skonis 52,1 % ir sveikatos gerinimas 47,0 %.

74 lentelė. Ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	234	52,1	47,5; 56,7
Sveikatos gerinimas	211	47,0	42,4; 51,6
Užtikrinta kokybė	256	57,0	52,4; 61,5
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	144	32,1	27,9; 36,5
Rūpinimasis gamtos apsauga	53	11,8	9,1; 15,1
Šeimos narių įtaka	87	19,4	16,0; 23,3
Speciali dieta	54	12,0	9,3; 15,4

Lyginant ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (75 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė itin panašiai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą lemiančių veiksnių ir lyties nebuvo nustatytas ($p > 0,05$).

75 lentelė. Ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų (n=494)

Ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą lemiantys veiksniai	Lytis		Vyrai (n=177)	
	Moterys (n=317)		n	%
Skonis	147	46,4	87	49,2
Sveikatos gerinimas	133	42,0	78	44,1
Užtikrinta kokybė	149	47,0	107	60,5
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	88	27,8	56	31,6
Rūpinimasis gamtos apsauga	25	7,9	28	15,8
Šeimos narių įtaka	41	12,9	46	26,0
Speciali dieta	29	9,2	25	14,1

($\chi^2=11,91$; lls=6; $p=0,063$)

Lyginant ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (76 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ekologišką arbatą ir kavą renkasi dėl užtikrintos kokybės (atitinkamai 74,5 % ir 33,6 %; $p=0,001$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų šiuos produktus renkasi dėl skonio (atitinkamai 76,5 % ir 22,5 %; $p=0,001$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų renkantis ekologišką arbatą ir kavą atsižvelgia į sveikatos gerinimą (atitinkamai 49,3 % ir 34,3 %; $p=0,017$).

76 lentelė. Ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp fakultetų (n=494)

Ekologiškos arbatos ir kavos pasirinkimą lemiantys veiksniai	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Skonis	44	36,7	27	22,5	78	76,5	85	55,9		
Sveikatos gerinimas	45	37,5	56	46,7	35	34,3	75	49,3		
Užtikrinta kokybė	46	38,3	83	69,2	76	74,5	51	33,6		
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	33	27,5	36	30,0	26	25,5	49	32,2		
Rūpinimasis gamtos apsauga	11	9,2	7	5,8	16	15,7	19	12,5		
Šeimos narių įtaka	25	20,8	16	20,8	21	20,6	25	16,5		
Speciali dieta	17	14,2	14	11,7	10	9,8	13	8,6		

($\chi^2=69,43$; lls=18; p=0,001)

Nustatyta, kad tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų vaisių ir uogų pasirinkimą (77 lentelė), yra užtikrinta kokybė 50,8 %, sveikatos gerinimas 48,6 % ir skonis 47,4 %.

77 lentelė. Ekologiškų vaisių ir uogų pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškų vaisių ir uogų pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	234	47,4	43,0; 51,8
Sveikatos gerinimas	240	48,6	44,2; 53,0
Užtikrinta kokybė	251	50,8	46,4; 55,2
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	166	33,6	29,6; 37,9
Rūpinimasis gamtos apsauga	51	10,3	7,9; 13,3
Šeimos narių įtaka	79	16,0	13,0; 19,5
Speciali dieta	34	6,9	5,0; 9,5

Lyginant ekologiškų vaisių ir uogų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (78 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiau vyrų nei moterų ekologiškus vaisius ir uogas renkasi dėl užtikrintos kokybės (atitinkamai 59,3 % ir 46,1 %; $p=0,004$).

78 lentelė. Ekologiškų vaisių ir uogų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų ($n=494$)

Ekologiškų vaisių ir uogų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Lytis		Vyrai (n=177)	
	Moterys (n=317)		n	%
Skonis	146	46,1	88	49,7
Sveikatos gerinimas	156	49,2	84	47,5
Užtikrinta kokybė	146	46,1	105	59,3
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	104	32,8	62	35,0
Rūpinimasis gamtos apsauga	25	7,9	26	14,7
Šeimos narių įtaka	35	11,0	44	24,9
Speciali dieta	17	5,4	17	9,6

($\chi^2=15,87$; lls=6; $p=0,014$)

Lyginant ekologiškų vaisių ir uogų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (79 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų renkantis ekologiškus vaisius ir uogas atsižvelgia į užtikrintą kokybę (atitinkamai 70,6 % ir 33,6 %; $p=0,001$). Daugiausiai Filosofijos fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų renkasi ekologiškus vaisius ir uogas dėl sveikatos gerinimo (atitinkamai 57,5 % ir 36,3 %; $p=0,002$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų renkantis šiuos produktus atsižvelgia į skonį (atitinkamai 78,4 % ir 25,0 %; $p=0,001$).

79 lentelė. Ekologiškų vaisių ir uogų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp fakultetų (n=494)

Ekologiškų vaisių ir uogų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Skonis	45	37,5	30	25,0	80	78,4	79	52,0		
Sveikatos gerinimas	50	41,7	69	57,5	37	36,3	84	55,3		
Užtikrinta kokybė	45	37,5	83	69,2	72	70,6	51	33,6		
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	36	30,0	41	34,2	28	27,5	61	40,1		
Rūpinimasis gamtos apsauga	10	8,3	4	3,3	18	17,7	19	12,5		
Šeimos narių įtaka	26	21,7	14	11,7	20	19,6	19	12,5		
Speciali dieta	8	6,7	12	10,0	4	3,9	10	6,6		

($\chi^2=81,08$; lls=18; p=0,001)

Nustatyta, kad tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų daržovių pasirinkimą (80 lentelė), yra užtikrinta kokybė 51,2 %, sveikatos gerinimas 47,6 % ir skonis 43,1 %.

80 lentelė. Ekologiškų daržovių pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškų daržovių pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	213	43,1	38,8; 47,5
Sveikatos gerinimas	235	47,6	43,2; 52,0
Užtikrinta kokybė	253	51,2	46,8; 55,6
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	180	36,4	32,3; 40,8
Rūpinimasis gamtos apsauga	58	11,7	9,2; 14,9
Šeimos narių įtaka	80	16,2	13,2; 19,7
Speciali dieta	45	9,1	6,9; 12,0

Lyginant ekologiškų daržovių pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (81 lentelė), nustatyta, kad daugiau vyrų (57,1 %) nei

moterų (48,0 %) ekologiškas daržoves renkasi dėl užtikrintos kokybės. Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų daržovių pasirinkimą lemiančių veiksnių ir lyties nebuvo nustatytas ($p > 0,05$).

81 lentelė. Ekologiškų daržovių pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų (n=494)

Ekologiškų daržovių pasirinkimą lemiantys veiksniai	Lytis		Vyrai (n=177)	
	Moterys (n=317)		n	%
Skonis	130	41,0	83	46,9
Sveikatos gerinimas	151	47,6	84	47,5
Užtikrinta kokybė	152	48,0	101	57,1
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	112	35,3	68	38,4
Rūpinimasis gamtos apsauga	28	8,8	30	17,0
Šeimos narių įtaka	38	12,0	42	23,7
Speciali dieta	24	7,6	21	11,9

($\chi^2=11,53$; lls=6; $p=0,073$)

Lyginant ekologiškų daržovių pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (82 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų renkantis ekologiškas daržoves atsižvelgia į užtikrintą kokybę (atitinkamai 74,5 % ir 33,3 %; $p=0,001$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų ekologiškas daržoves renkasi dėl sveikatos gerinimo (atitinkamai 53,3 % ir 40,8 %; $p=0,04$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų renkantis šiuos produktus atsižvelgia į skonį (atitinkamai 80,4 % ir 23,3 %; $p=0,001$).

82 lentelė. Ekologiškų daržovių pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp fakultetų (n=494)

Ekologiškų daržovių pasirinkimą lemiantys veiksniai	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Skonis	35	29,2	28	23,3	82	80,4	68	44,7		
Sveikatos gerinimas	49	40,8	60	50,0	45	44,1	81	53,3		
Užtikrinta kokybė	40	33,3	82	68,3	76	74,5	55	36,2		
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	41	34,2	43	35,8	27	26,5	69	45,4		
Rūpinimasis gamtos apsauga	13	10,8	5	4,2	21	20,6	19	12,5		
Šeimos narių įtaka	27	22,5	14	11,7	18	17,7	21	13,8		
Speciali dieta	12	10,0	20	16,7	3	2,9	10	6,6		

($\chi^2=95,95$; IIs=18; p=0,001)

Nustatyta, kad tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų mėsos gaminių pasirinkimą (83 lentelė), yra sveikatos gerinimas 48,0 % ir užtikrinta kokybė 47,4 %.

83 lentelė. Ekologiškų mėsos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškų mėsos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	202	40,9	36,6; 45,3
Sveikatos gerinimas	237	48,0	43,6; 52,4
Užtikrinta kokybė	234	47,4	43,0; 51,8
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	171	34,6	30,6; 38,9
Rūpinimasis gamtos apsauga	49	9,9	7,6; 12,9
Šeimos narių įtaka	89	18,0	14,9; 21,7
Speciali dieta	56	11,3	8,8; 14,4

Lyginant ekologiškos mėsos gaminių pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (84 lentelė), nustatyta, kad daugiau moterų

(47,3 %) nei vyrų (27,4 %) ekologiškos mėsos gaminius renkasi dėl užtikrintos kokybės. Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškos mėsos gaminių pasirinkimą lemiančių veiksnių ir lyties nebuvo nustatytas ($p > 0,05$).

84 lentelė. Ekologiškų mėsos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų (n=494)

Ekologiškų mėsos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai	Lytis		Vyrai (n=177)	
	n	%	n	%
Skonis	117	36,9	85	26,8
Sveikatos gerinimas	150	47,3	87	27,4
Užtikrinta kokybė	131	41,3	103	32,5
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	109	34,4	62	19,6
Rūpinimasis gamtos apsauga	27	8,5	22	6,9
Šeimos narių įtaka	44	13,9	45	14,2
Speciali dieta	32	10,1	24	7,6

($\chi^2=9,086$; lls=6; $p=0,231$)

Lyginant ekologiškos mėsos gaminių pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (85 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų renkantis ekologiškų mėsos gaminius atsižvelgia į užtikrintą kokybę (atitinkamai 71,6 % ir 32,2 %; $p=0,001$).

85 lentelė. Ekologiškų mėsos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp fakultetų (n=494)

Ekologiškų mėsos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Skonis	29	24,2	28	23,3	73	71,6	72	47,4		
Sveikatos gerinimas	51	42,5	63	52,5	54	52,9	69	45,4		
Užtikrinta kokybė	39	32,5	73	60,8	73	71,6	49	32,2		
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	48	40,0	40	33,3	25	24,5	58	38,2		
Rūpinimasis gamtos apsauga	11	9,2	4	3,3	16	15,7	18	11,8		
Šeimos narių įtaka	28	23,3	21	17,5	19	18,6	21	13,8		
Speciali dieta	19	15,8	20	16,7	3	2,9	14	9,2		

($\chi^2=84,69$; lls=18; p=0,001)

Nustatyta, kad tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą (86 lentelė), yra užtikrinta kokybė 46,8 % ir skonis 42,1 %.

86 lentelė. Ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	208	42,1	37,8; 46,5
Sveikatos gerinimas	185	37,5	33,3; 41,8
Užtikrinta kokybė	231	46,8	42,4; 51,2
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	163	33,0	28,9; 37,3
Rūpinimasis gamtos apsauga	46	9,3	7,1; 12,2
Šeimos narių įtaka	91	18,4	15,3; 22,1
Speciali dieta	68	13,8	11,0; 17,1

Lyginant ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų, pagal lytį (87 lentelė), nustatyta, kad daugiau vyrų (55,4 %) nei moterų (42,0 %) ekologiškų konditerijos gaminius renka dėl

užtikrintos kokybės. Tačiau statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą lemiančių veiksnių ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

87 lentelė. Ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų (n=494)

Ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai	Lytis		Moterys (n=317)		Vyrai (n=177)	
	n	%	n	%	n	%
Skonis	125	39,4	83	46,9	83	46,9
Sveikatos gerinimas	120	37,9	65	36,7	65	36,7
Užtikrinta kokybė	133	42,0	98	55,4	98	55,4
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	99	31,2	64	36,2	64	36,2
Rūpinimasis gamtos apsauga	20	6,3	26	14,7	26	14,7
Šeimos narių įtaka	47	14,8	44	24,9	44	24,9
Speciali dieta	40	12,6	28	15,8	28	15,8

($\chi^2=9,73$; lls=6; $p=0,136$)

Lyginant ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (88 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų renkantys ekologiškus konditerijos gaminius atsižvelgia į užtikrintą kokybę (atitinkamai 70,6 % ir 32,9 %; $p=0,001$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų šiuos produktus renkasi dėl skonio (atitinkamai 79,4 % ir 15,0 %; $p=0,001$).

88 lentelė. Ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai fakultetų (n=494)

Ekologiškų konditerijos gaminių pasirinkimą lemiantys veiksniai	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%		
Skonis	40	33,3	18	15,0	81	79,4	69	45,4		
Sveikatos gerinimas	39	32,5	46	38,3	33	32,4	67	44,1		
Užtikrinta kokybė	42	35,0	67	55,8	72	70,6	50	32,9		
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	35	29,2	44	36,7	28	27,5	56	36,8		
Rūpinimasis gamtos apsauga	15	12,5	4	3,3	15	14,7	12	7,9		
Šeimos narių įtaka	27	22,5	21	17,5	22	21,6	21	13,8		
Speciali dieta	22	18,3	21	17,5	8	7,8	17	11,2		

($\chi^2=83,96$; lls=18; p=0,001)

Nustatyta, kad tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų aliejų pasirinkimą (89 lentelė), yra užtikrinta kokybė 50,0 % ir sveikatos gerinimas 43,1 %.

89 lentelė. Ekologiškų aliejų pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškų aliejų pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	191	38,7	34,5; 43,0
Sveikatos gerinimas	213	43,1	38,8; 47,5
Užtikrinta kokybė	247	50,0	45,6; 54,4
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	170	34,4	30,4; 38,7
Rūpinimasis gamtos apsauga	57	11,5	9,0; 14,7
Šeimos narių įtaka	80	16,2	13,2; 19,7
Speciali dieta	50	10,1	7,8; 13,1

Lyginant ekologiškų aliejų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (90 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas

skirtumas ($p < 0,05$). Daugiau vyrų nei moterų šiuos produktus renkasi atsižvelgiant į užtikrintą kokybę (atitinkamai 55,9 % ir 46,7 %; $p=0,04$).

90 lentelė. Ekologiškų aliejų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų ($n=494$)

Ekologiškų aliejų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Moterys (n=317)		Vyrų (n=177)	
	n	%	n	%
Skonis	110	34,7	81	45,8
Sveikatos gerinimas	127	40,1	86	48,6
Užtikrinta kokybė	148	46,7	99	55,9
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	111	35,0	59	33,3
Rūpinimasis gamtos apsauga	27	8,5	30	17,0
Šeimos narių įtaka	32	10,1	48	27,1
Speciali dieta	33	10,4	17	9,6

($\chi^2=18,93$; $lks=6$; $p=0,004$)

Lyginant ekologiškų aliejų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (91 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ekologiškus aliejus renkasi dėl užtikrintos kokybės (atitinkamai 69,6 % ir 34,2 %; $p=0,001$). Daugiausiai Filosofijos fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų renkantis ekologiškus aliejus atsižvelgia į sveikatos gerinimą (atitinkamai 60,0 % ir 30,4 %; $p=0,001$).

91 lentelė. Ekologiškų aliejų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp fakultetų (n=494)

Ekologiškų aliejų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Skonis	31	25,8	23	19,2	70	68,6	67	44,1		
Sveikatos gerinimas	46	38,3	72	60,0	31	30,4	64	42,1		
Užtikrinta kokybė	46	38,3	78	65,0	71	69,6	52	34,2		
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	35	29,2	43	35,8	29	28,4	63	41,5		
Rūpinimasis gamtos apsauga	16	13,3	5	4,2	20	19,6	16	10,5		
Šeimos narių įtaka	25	20,8	14	11,7	23	22,6	18	11,8		
Speciali dieta	18	15,0	13	10,8	4	3,9	15	9,9		

($\chi^2=92,15$; lls=18; p=0,001)

Nustatyta, kad tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų gėrimų pasirinkimą (92 lentelė), yra užtikrinta kokybė 49,0 % ir skonis 43,3 %.

92 lentelė. Ekologiškų gėrimų pasirinkimą lemiantys veiksniai (n=494)

Ekologiškų gėrimų pasirinkimą lemiantys veiksniai	n	%	95 % PI
Skonis	214	43,3	39,0; 47,7
Sveikatos gerinimas	174	35,2	31,1; 39,5
Užtikrinta kokybė	242	49,0	44,6; 53,4
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	175	35,4	31,3; 39,7
Rūpinimasis gamtos apsauga	54	10,9	8,5; 14,0
Šeimos narių įtaka	81	16,4	13,4; 19,9
Speciali dieta	69	14,0	11,2; 17,3

Lyginant ekologiškų gėrimų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (93 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiau vyrų nei moterų ekologiškus gėrimus renkasi dėl užtikrintos kokybės (atitinkamai 57,6 % ir 44,2 %; $p=0,004$).

93 lentelė. Ekologiškų gėrimų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp vyrų ir moterų ($n=494$)

Ekologiškų gėrimų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Lytis		Moterys (n=317)		Vyrų (n=177)	
	n	%	n	%	n	%
Skonis	128	40,4	86	48,6	86	48,6
Sveikatos gerinimas	107	33,8	67	37,9	67	37,9
Užtikrinta kokybė	140	44,2	102	57,6	102	57,6
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	106	33,4	69	39,0	69	39,0
Rūpinimasis gamtos apsauga	24	7,6	30	17,0	30	17,0
Šeimos narių įtaka	34	10,7	47	26,6	47	26,6
Speciali dieta	50	15,8	19	10,7	19	10,7

($\chi^2=20,17$; $lls=6$; $p=0,002$)

Lyginant ekologiškų gėrimų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (94 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų renkantis ekologiškus gėrimus atsižvelgia į užtikrintą kokybę (atitinkamai 73,5 % ir 30,3 %; $p=0,001$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų renkasi šiuos produktus dėl skonio (atitinkamai 72,6 % ir 22,5 %; $p=0,001$).

94 lentelė. Ekologiškų gėrimų pasirinkimą lemiantys veiksniai tarp fakultetų (n=494)

Ekologiškų gėrimų pasirinkimą lemiantys veiksniai	Fakultetas		Gamtos mokslų (n=120)		Filosofijos (n=120)		Matematikos ir informatikos (n=102)		Ekonomikos (n=152)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Skonis	32	26,7	27	22,5	74	72,6	81	53,3		
Sveikatos gerinimas	32	26,7	44	36,7	33	32,4	65	42,8		
Užtikrinta kokybė	45	37,5	76	63,3	75	73,5	46	30,3		
Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	41	34,2	44	36,7	30	29,4	60	39,5		
Rūpinimasis gamtos apsauga	14	11,7	8	6,7	17	16,7	15	9,9		
Šeimos narių įtaka	26	21,7	14	11,7	19	18,6	22	14,5		
Speciali dieta	28	23,3	24	20,0	4	3,9	13	8,6		

($\chi^2=98,01$; lls=18; p=0,001)

Tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagrindiniai veiksniai, lemiantys šių produktų pasirinkimą, yra užtikrinta kokybė, sveikatos gerinimas ir skonis. Lyginant ekologiškų maisto produktų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose, visose tirtose ekologiškų maisto produktų grupėse buvo rastas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ekologiškus maisto produktus renkasi dėl užtikrintos kokybės. Renkantis šiuos produktus Ekonomikos fakulteto studentai labiausiai, o Matematikos ir informatikos fakulteto studentai mažiausiai atsižvelgia į sveikatos gerinimą. Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų ekologiškus maisto produktus renkasi dėl skonio. Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas lyginant ekologiškų vaisių ir uogų, aliejų ir gėrimų pasirinkimą lemiančius veiksnius tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų ir lyties ($p < 0,05$). Daugiau vyrų nei moterų ekologiškus vaisius ir uogas, aliejus ir gėrimus renkasi dėl užtikrintos kokybės.

5.7. Ekologiškų maisto produktų dalis studentų maisto racione

Tyrimo metu buvo siekta visapusiškai įvertinti ekologiškų maisto produktų vartojimo ypatumus ir paplitimą. Vienas pagrindinių tyrimo uždavinių buvo nustatyti, kokią dalį ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų viso įsigyjamo maisto produktų savaitės racione sudaro ekologiški maisto produktai.

Nustatyta, kad dauguma (57,9 %) ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų (95 lentelė) nurodė, kad viso įsigyjamo maisto produktų savaitės racione ekologiškų pieno produktų dalis sudaro iki 20 %.

95 lentelė. Ekologiškų pieno produktų dalis savaitės maisto racione (n=442)

Ekologiškų pieno produktų dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	256	57,9	53,3; 62,4
21-40 %	123	27,8	23,9; 32,2
41 ir daugiau %	63	14,3	11,3; 17,8

Lyginant ekologiškų pieno produktų dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (96 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė panašiai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų pieno produktų dalies savaitės maisto racione ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

96 lentelė. Ekologiškų pieno produktų dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=442)

Ekologiškų pieno produktų dalis savaitės maisto racione Lytis	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Moterys (n=288)	173	60,1	77	26,7	38	13,2
Vyrai (n=154)	83	53,9	46	29,9	25	16,2

($\chi^2=1,66$; lls=2; $p=0,435$)

Lyginant ekologiškų pieno produktų dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (97 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad ekologiškų pieno produktų dalis savaitės maisto racione sudaro iki 20 % (atitinkamai 64,5 % ir 51,1 %; $p=0,045$). Daugiausiai Ekonomikos

fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų nurodė, kad ekologiškų pieno produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 19,7 % ir 5,1 %; $p=0,001$).

97 lentelė. Ekologiškų pieno produktų dalis savaitės maisto racione fakultetų ($n=442$)

Ekologiškų pieno produktų dalis savaitės maisto racione Fakultetas	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Gamtos mokslų ($n=93$)	60	64,5	17	18,3	16	17,2
Filosofijos ($n=114$)	67	58,8	32	28,1	15	13,2
Matematikos ir informatikos ($n=98$)	59	60,2	34	34,7	5	5,1
Ekonomikos ($n=137$)	70	51,1	40	29,2	27	19,7

($\chi^2=15,987$; $lks=6$; $p=0,014$)

Nustatyta, kad dauguma (61,8 %) ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų (98 lentelė) nurodė, kad viso įsigyjamo maisto produktų savaitės racione ekologiškos duonos ir batono kepinių dalis sudaro iki 20 %.

98 lentelė. Ekologiškos duonos ir batono kepinių dalis savaitės maisto racione ($n=445$)

Ekologiškos duonos ir batono kepinių dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	281	61,8	58,6; 67,5
21-40 %	116	25,5	22,1; 30,3
41 ir daugiau %	58	12,7	10,2; 16,5

Lyginant ekologiškos duonos ir batono kepinių dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (99 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė beveik tolygiai. Statistiškai reikšmingo skirtumas tarp ekologiškos duonos ir batono kepinių dalies savaitės maisto racione ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

99 lentelė. Ekologiškos duonos ir batono kepiinių dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=445)

Ekologiškos duonos ir batono kepiinių dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Lytis						
Moterys (n=299)	182	60,9	72	24,1	45	15,1
Vyrai (n=156)	99	63,5	44	28,2	13	8,3

($\chi^2=4,424$; lls=2; p=0,109)

Lyginant ekologiškos duonos ir batono kepiinių dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (100 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione sudaro iki 20 % (atitinkamai 68,5 % ir 54,9 %; $p=0,041$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų nurodė, kad ekologiškos duonos ir batono dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 18,8 % ir 7,7 %; $p=0,016$).

100 lentelė. Ekologiškos duonos ir batono kepiinių dalis savaitės maisto racione tarp fakultetų (n=445)

Ekologiškos duonos ir batono kepiinių dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Fakultetas						
Gamtos mokslų (n=92)	63	68,5	16	17,4	13	14,1
Filosofijos (n=115)	70	60,9	35	30,4	10	8,7
Matematikos ir informatikos (n=104)	69	66,3	27	26,0	8	7,7
Ekonomikos (n=144)	79	54,9	38	26,4	27	18,8

($\chi^2=13,450$; lls=6; p=0,036)

Nustatyta, kad dauguma (63,2 %) ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų (101 lentelė) nurodė, kad viso įsigijamo maisto produktų savaitės racione ekologiškų grūdų produktų dalis sudaro iki 20 %.

101 lentelė. Ekologiškų grūdų produktų dalis savaitės maisto racione (n=454)

Ekologiškų grūdų produktų dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	287	63,2	58,7; 67,5
21-40 %	101	22,2	18,7; 26,3
41 ir daugiau %	66	14,5	11,6; 18,1

Lyginant ekologiškų grūdų produktų dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (102 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiau vyrų nei moterų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione sudaro iki 20 % (atitinkamai 70,7 % ir 59,3 %; $p=0,019$). Tačiau daugiau moterų nei vyrų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 18,2 % ir 7,6 %; $p=0,002$).

102 lentelė. Ekologiškų grūdų produktų dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=454)

Ekologiškų grūdų produktų dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Moterys (n=297)	176	59,3	67	22,6	54	18,2
Vyrai (n=157)	111	70,7	34	21,7	12	7,6

($\chi^2=10,011$; lls=2; $p=0,007$)

Lyginant ekologiškų grūdų produktų dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (103 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 54,5 % ir 72,8 %; $p=0,005$). Tuo tarpu daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione sudaro nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 23,1 % ir 8,7 %; $p=0,003$).

103 lentelė. Ekologiškų grūdų produktų dalis savaitės maisto racione tarp fakultetų (n=454)

Ekologiškų grūdų produktų dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Fakultetas						
Gamtos mokslų (n=89)	61	68,5	14	15,7	14	15,7
Filosofijos (n=119)	73	61,3	36	30,3	10	8,4
Matematikos ir informatikos (n=103)	75	72,8	19	18,4	9	8,7
Ekonomikos (n=143)	78	54,5	32	22,4	33	23,1

($\chi^2=22,187$; lls=6; p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma (62,7 %) ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų, (104 lentelė) nurodė, kad viso įsigyjamo maisto produktų savaitės racione ekologiškos arbatos ir kavos dalis sudaro iki 20 %.

104 lentelė. Ekologiškos arbatos ir kavos dalis savaitės maisto racione (n=416)

Ekologiškos arbatos ir kavos dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	261	62,7	58,0; 67,3
21-40 %	91	21,9	18,2; 26,1
41 ir daugiau %	64	15,4	12,2; 19,2

Lyginant ekologiškos arbatos ir kavos dalį savaitės maisto racione tarp respondentų, kurie vartoja ekologiškus maisto produktus pagal lytį (105 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiau vyrų nei moterų nurodė, kad ekologiškos arbatos ir kavos dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 72,8 % ir 57,9 %; $p=0,003$). Tačiau daugiau moterų nei vyrų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 18,6 % ir 8,8 %; $p=0,009$).

105 lentelė. Ekologiškios arbatos ir kavos dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=416)

Ekologiškios arbatos ir kavos dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Lytis						
Moterys (n=280)	162	57,9	66	23,6	52	18,6
Vyrai (n=136)	99	72,8	25	18,4	12	8,8

($\chi^2=10,036$; lls=2; p=0,007)

Lyginant ekologiškios arbatos ir kavos dalį savaitės maisto racione tarp respondentų, kurie vartoja ekologiškus maisto produktus, skirtinguose fakultetuose (106 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Filosofijos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad ekologiškios arbatos ir kavos dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 75,5 % ir 47,1 %; p=0,001). Tuo tarpu daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 25,7 % ir 7,8 %; p=0,001).

106 lentelė. Ekologiškios arbatos ir kavos dalis savaitės maisto racione tarp fakultetų (n=416)

Ekologiškios arbatos ir kavos dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Fakultetas						
Gamtos mokslų (n=79)	48	60,8	19	24,1	12	15,2
Filosofijos (n=102)	77	75,5	17	16,7	8	7,8
Matematikos ir informatikos (n=95)	70	73,7	17	17,9	8	8,4
Ekonomikos (n=140)	66	47,1	38	27,1	36	25,7

($\chi^2=30,311$; lls=6; p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų (54,9 %), (107 lentelė), nurodė, kad viso išigyjamo maisto produktų savaitės racione ekologiškų vaisių ir uogų dalis yra iki 20 %.

107 lentelė. Ekologiškų vaisių ir uogų dalis savaitės maisto racione (n=474)

Ekologiškų vaisių ir uogų dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	260	54,9	50,4; 59,3
21-40 %	151	31,9	27,8; 36,2
41 ir daugiau %	63	13,3	10,5; 16,6

Lyginant ekologiškų vaisių ir uogų dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (108 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiau vyrų nei moterų nurodė, kad ekologiškų vaisių ir uogų dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 64,2 % ir 50,0 %; $p=0,004$). Tačiau daugiau moterų nei vyrų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 16,7 % ir 6,8 %; $p=0,003$).

108 lentelė. Ekologiškų vaisių ir uogų dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=474)

Ekologiškų vaisių ir uogų dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Moterys (n=312)	156	50,0	104	33,3	52	16,7
Vyrai (n=162)	104	64,2	47	29,0	11	6,8

($\chi^2=12,369$; lls=2; $p=0,002$)

Lyginant ekologiškų vaisių ir uogų dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (109 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 69,4 % ir 33,8 %; $p=0,001$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 22,5 % ir 8,4 %; $p=0,004$).

109 lentelė. Ekologiškų vaisių ir uogų dalis savaitės maisto racione tarp fakultetų (n=474)

Ekologiškų vaisių ir uogų dalis savaitės maisto racione Fakultetas	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Gamtos mokslų (n=107)	68	63,6	30	28,0	9	8,4
Filosofijos (n=118)	73	61,9	34	28,8	11	9,3
Matematikos ir informatikos (n=98)	68	69,4	21	21,4	9	9,2
Ekonomikos (n=151)	51	33,8	66	43,7	34	22,5

($\chi^2=43,604$; lls=6; p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma (48,0 %) ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų, (110 lentelė) nurodė, kad nuo viso įsigyjamo maisto produktų savaitės racione ekologiškų daržovių dalis sudaro iki 20 %.

110 lentelė. Ekologiškų daržovių dalis savaitės maisto racione (n=477)

Ekologiškų daržovių dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	229	48,0	43,6; 52,5
21-40 %	165	34,6	30,5; 39,0
41 ir daugiau %	83	17,4	14,3; 21,1

Lyginant ekologiškų daržovių dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (111 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas (p < 0,05). Daugiau vyrų nei moterų nurodė, kad ekologiškų daržovių dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 58,4 % ir 42,4 %; p=0,001).

111 lentelė. Ekologiškų daržovių dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=477)

Ekologiškų daržovių dalis savaitės maisto racione Lytis	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Moterys (n=311)	132	42,4	118	37,9	61	19,6
Vyrai (n=166)	97	58,4	47	28,3	22	13,2

($\chi^2=11,182$; lls=2; p=0,004)

Lyginant ekologiškų daržovių dalį savaitės maisto racione tarp respondentų, kurie vartoja ekologiškus maisto produktus, skirtinguose fakultetuose (112 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad ekologiškų daržovių dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 69,7 % ir 24,5 %; $p=0,001$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Filosofijos fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 26,5 % ir 9,2 %; $p=0,001$).

112 lentelė. Ekologiškų daržovių dalis savaitės maisto racione tarp fakultetų ($n=477$)

Ekologiškų daržovių dalis savaitės maisto racione Fakultetas	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Gamtos mokslų ($n=108$)	60	55,6	33	30,6	15	13,9
Filosofijos ($n=119$)	63	52,9	45	37,8	11	9,2
Matematikos ir informatikos ($n=99$)	69	69,7	13	13,1	17	17,2
Ekonomikos ($n=151$)	37	24,5	74	49,0	40	26,5

($\chi^2=11,182$; $lls=2$; $p=0,004$)

Nustatyta, kad daugiausiai (51,3 %) ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų nurodė (113 lentelė), kad viso įsigyjamo maisto produktų savaitės racione ekologiškų mėsos gaminių dalis yra iki 20 %.

113 lentelė. Ekologiškų mėsos gaminių dalis savaitės maisto racione ($n=462$)

Ekologiškų mėsos gaminių dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	237	51,3	46,8; 55,8
21-40 %	162	35,1	30,9; 39,5
41 ir daugiau %	63	13,6	10,8; 17,1

Lyginant ekologiškų mėsos gaminių dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (114 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė beveik tolygiai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų mėsos gaminių dalies savaitės maisto racione ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

114 lentelė. Ekologiškų mėsos gaminių dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=462)

Ekologiškų mėsos gaminių dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Lytis						
Moterys (n=300)	154	51,3	104	34,7	42	14,0
Vyrai (n=162)	83	51,2	58	35,8	21	13,0

($\chi^2=0,122$; lls=2; p=0,941)

Lyginant ekologiškų mėsos gaminių dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (115 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad ekologiškų mėsos gaminių dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 60,8 % ir 40,4 %; $p=0,002$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Gamtos mokslų fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 23,2 % ir 7,1 %; $p=0,001$).

115 lentelė. Ekologiškų mėsos gaminių dalis savaitės maisto racione tarp fakultetų (n=462)

Ekologiškų mėsos gaminių dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Fakultetas						
Gamtos mokslų (n=98)	51	52,0	40	40,8	7	7,1
Filosofijos (n=111)	63	56,8	40	36,0	8	7,2
Matematikos ir informatikos (n=102)	62	60,8	27	26,5	13	12,7
Ekonomikos (n=151)	61	40,4	55	36,4	35	23,2

($\chi^2=25,662$; lls=6; p=0,001)

Nustatyta, kad dauguma (73,1 %) ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų (116 lentelė) nurodė, kad viso įsigyjamo maisto produktų savaitės racione ekologiškų konditerijos gaminių dalis yra iki 20 %.

116 lentelė. Ekologiškų konditerijos gaminių dalis savaitės maisto racione (n=405)

Ekologiškų konditerijos gaminių dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	296	73,1	68,6; 77,2
21-40 %	82	20,2	16,6; 24,4
41 ir daugiau %	27	6,7	4,6; 9,5

Lyginant ekologiškų konditerijos gaminių dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (117 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė beveik tolygiai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų konditerijos gaminių dalies savaitės maisto racione ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

117 lentelė. Ekologiškų konditerijos gaminių dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=405)

Ekologiškų konditerijos gaminių dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Lytis						
Moterys (n=275)	195	70,9	60	21,8	20	7,3
Vyrai (n=130)	101	77,7	22	16,9	7	5,4

($\chi^2=2,072$; lls=2; $p=0,355$)

Lyginant ekologiškų konditerijos gaminių dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (118 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad ekologiškų konditerijos gaminių dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 82,6 % ir 65,0 %; $p=0,004$). Tuo tarpu daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 10,9 % ir 3,3 %; $p=0,044$).

118 lentelė. Ekologiškų konditerijos gaminių dalis savaitės maisto racione tarp fakultetų (n=405)

Ekologiškų konditerijos gaminių dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Fakultetas						
Gamtos mokslų (n=72)	48	66,7	20	27,8	4	5,6
Filosofijos (n=104)	83	79,8	16	15,4	5	4,8
Matematikos ir informatikos (n=92)	76	82,6	13	14,1	3	3,3
Ekonomikos (n=137)	89	65,0	33	24,1	15	10,9

($\chi^2=15,398$; lls=6; p=0,017)

Nustatyta, kad dauguma (79,6 %) ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų (119 lentelė) nurodė, kad viso įsigyjamo maisto produktų savaitės racione ekologiškų aliejų dalis sudaro iki 20 %.

119 lentelė. Ekologiškų aliejų dalis savaitės maisto racione (n=411)

Ekologiškų aliejų dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	327	79,6	75,4; 83,2
21-40 %	62	15,1	12,0; 18,9
41 ir daugiau %	22	5,4	3,6; 8,0

Lyginant ekologiškų aliejų dalį savaitės maisto racione tarp respondentų, kurie vartoja ekologiškus maisto produktus, pagal lytį (120 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė panašiai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų aliejų dalies savaitės maisto racione ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

120 lentelė. Ekologiškų aliejų dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=411)

Ekologiškų aliejų dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Lytis						
Moterys (n=268)	216	80,6	40	14,9	12	4,5
Vyrai (n=143)	111	77,6	22	15,4	10	7,0

($\chi^2=1,219$; lls=2; p=0,544)

Lyginant ekologiškų aliejų dalį savaitės maisto racione tarp respondentų, kurie vartoja ekologiškus maisto produktus, skirtinguose fakultetuose (121 lentelė) nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir nei vienas Matematikos ir informatikos fakulteto studentas nurodė, kad ekologiškų aliejų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau % (atitinkamai 7,6 % ir 0,0 %; $p=0,006$).

121 lentelė. Ekologiškų aliejų dalis savaitės maisto racione tarp fakultetų (n=411)

Ekologiškų konditerijos gaminių dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Fakultetas						
Gamtos mokslų (n=83)	72	86,7	8	9,6	3	3,6
Filosofijos (n=100)	77	77,0	14	14,0	9	9,0
Matematikos ir informatikos (n=97)	77	79,4	20	20,6	0	0,0
Ekonomikos (n=131)	101	77,1	20	15,3	10	7,6

($\chi^2=13,822$; lls=6; $p=0,032$)

Nustatyta, kad dauguma (80,5 %) ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų (122 lentelė) nurodė, kad viso įsigyjamo maisto produktų savaitės racione ekologiškų gėrimų dalis yra iki 20 %.

122 lentelė. Ekologiškų gėrimų dalis savaitės maisto racione (n=354)

Ekologiškų gėrimų dalis savaitės maisto racione	n	%	95 % PI
Iki 20 %	285	80,5	76,1; 84,3
21-40 %	41	11,6	8,7; 15,3
41 ir daugiau %	28	7,9	5,5; 11,2

Lyginant ekologiškų gėrimų dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškus maisto produktus vartojančių respondentų pagal lytį (123 lentelė), rezultatai tarp vyrų ir moterų pasiskirstė beveik vienodai. Statistiškai reikšmingas skirtumas tarp ekologiškų gėrimų dalies savaitės maisto racione ir lyties nebuvo rastas ($p > 0,05$).

123 lentelė. Ekologiškų gėrimų dalis savaitės maisto racione tarp vyrų ir moterų (n=354)

Ekologiškų gėrimų dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Moterys (n=231)	182	78,8	30	13,0	19	8,2
Vyrai (n=123)	103	83,7	11	8,9	9	7,3

($\chi^2=1,461$; lls=2; p=0,482)

Lyginant ekologiškų gėrimų dalį savaitės maisto racione tarp ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų skirtinguose fakultetuose (124 lentelė), nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad gėrimų dalis savaitės maisto racione yra iki 20 % (atitinkamai 86,7 % ir 71,1 %; p=0,008).

124 lentelė. Ekologiškų gėrimų dalis savaitės maisto racione tarp fakultetų (n=354)

Ekologiškų gėrimų dalis savaitės maisto racione	Iki 20 %		21-40 %		41 ir daugiau %	
	n	%	n	%	n	%
Gamtos mokslų (n=61)	52	85,2	6	9,8	3	4,9
Filosofijos (n=82)	69	84,1	8	9,8	5	6,1
Matematikos ir informatikos (n=90)	78	86,7	4	4,4	8	8,9
Ekonomikos (n=121)	86	71,1	23	19,0	12	9,9

($\chi^2=13,940$; lls=6; p=0,030)

Dauguma ekologiškų maisto produktus vartojančių respondentų visose tirtose ekologiškų maisto produktų grupėse nurodė, kad nuo viso maisto raciono įsigyjamų maisto produktų savaitės racione ekologiški maisto produktai sudaro iki 20 %. Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas lyginant ekologiškų grūdų produktų, arbatos ir kavos, vaisių ir uogų, daržovių, mėsos gaminių, dalį savaitės maisto racione tarp respondentų, kurie vartoja ekologiškų maisto produktus, ir lyties ($p < 0,05$). Daugiau vyrų nei moterų nurodė, kad šių ekologiškų maisto produktų dalis savaitės maisto racione yra sudaro 20 %. Tačiau daugiau moterų nei vyrų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau %. Nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas lyginant visų tirtų ekologiškų maisto produktų grupių dalį savaitės maisto racione tarp respondentų, kurie vartoja ekologiškų maisto produktus, skirtinguose fakultetuose ($p < 0,05$). Daugiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų ir mažiausiai Ekonomikos fakulteto studentų nurodė, kad ekologiškų maisto produktų dalis savaitės maisto racione yra iki 20 %. Tuo

tarpu daugiausiai Ekonomikos fakulteto studentų ir mažiausiai Matematikos ir informatikos fakulteto studentų nurodė, kad šių produktų dalis savaitės maisto racione yra nuo 41 ir daugiau %.

6. REZULTATŲ APTARIMAS

Kadangi objektyvūs sveikatos vertinimo metodai neegzistuoja, Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) sveikatą siūlo vertinti taikant subjektyvaus sveikatos vertinimo (*self-rated health*) rodiklį, kuris matuoja asmens funkcionalumą bei gerovę jo paties vertinimu [38]. Tyrimo metu siekėme sužinoti subjektyvų studentų mitybos bei sveikatos vertinimą. Tyrimo rezultatai parodė, kad dauguma studentų savo mitybą įvertinimo kaip labai gerą / gerą (53 %) arba vidutinišką (43,3). Tik labai maža dalis respondentų (3,7 %) ją įvertino labai blogai / blogai. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Visuomenės sveikatos instituto atlikto Visuomenės sveikatos studentų mitybos ypatumų tyrimo metu studentų, gerai vertinančių savo mitybą, buvo 51,5 %, patenkinamai savo mitybą įvertino 40,5 % apklaustųjų, 3 % buvo labai gerai vertinančių, 4 % – blogai vertinančių ir tik 1 % – labai blogai vertinančių savo mitybą [39]. Taigi mūsų bei Visuomenės sveikatos instituto atliktų tyrimų rezultatai nenukrypsta nuo bendros tendencijos, teigiančios, kad nors nemaža dalis studentų savo mitybą įvertina gerai, tačiau, taipogi, nemenka dalis ją vertina kaip vidutinišką / patenkinamą. Tyrimų rezultatai rodo, kad tokia mityba nėra sveika, o tuo labiau, sveikatinanti.

Studentai subjektyviai vertindami savo sveikatą daugiausia ją apibūdino kaip labai gerą / gerą (71,9 % apklaustųjų). Tik 1 % studentų vertino savo sveikatą kaip labai blogą / blogą. Visuomenės sveikatos instituto Visuomenės sveikatos studentų mitybos ypatumų tyrimo metu 73,7 % tirtų studentų nurodė, kad jų sveikata yra gera. Labai gerai savo sveikatą vertino tik 7,1 % respondentų [39]. 2010 metais atlikto Tarptautinio mokyklinio amžiaus vaikų gyvenimo ir sveikatos tyrimo (*Health Behaviour in School-Aged Children – HBSC*) metu 19,2 % berniukų ir 10,7 % mergaičių savo sveikatą vertino kaip blogą arba nelabai gerą [40]. Visų tyrimo rezultatai panašūs – studentai, moksleiviai, dažniausiai savo sveikatą vertina gerai.

Sveika mityba yra itin aktuali tema šių dienų pasaulyje. Ekologiški maisto produktai pasižymi ne tik geresnėmis skoninėmis savybėmis, tačiau ir sveikumu ir kokybišku, todėl drąsiai galime teigti, kad nagrinėtų produktų vartojimas gali prisidėti prie sveikesnės mitybos. Tyrimo metu siekėme nustatyti, kiek studentų vartoja ekologiškus maisto produktus. Nustatyta, kad daugiausiai studentų (63,7 %) nurodė, jog vartoja ekologiškus maisto produktus. Kiek daugiau nei trečdalis studentų (34,4 %) šių produktų nevartoja. Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas (LAEI), įgyvendindamas Jungtinių Tautų (JT) Maisto produktų ir žemės ūkio organizacijos (FAO) projektą „Informavimo, komunikacijos ir žinių sistemos apie tausojantį ir ekologinį žemės ūkį tobulinimas“, tyrė Lietuvos gyventojų supratimą ir žinias apie ekologiškus maisto produktus ir jų vartojimą. Tyrimo metu nustatyta, kad 90 % visų apklaustųjų 15–74 m. Lietuvos gyventojų teigia rečiau ar dažniau vartojantys ekologiškus maisto produktus (pirktus arba pačių užsiaugintus).

Ekologiškų maisto produktų visiškai nevirtoja tik 7 % Lietuvos gyventojų [28]. Austrijoje atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad studentų turimos žinios, apie ekologiškus produktus, kurias jie pateikia apklausų metu, visiškai neatspindi jų pirkimo įpročiuose – nors dauguma apklaustųjų teigia daug žinantys apie ekologiškus maisto produktus, jų palankų poveikį sveikatai, tačiau maisto prekių parduotuvėse juos renkasi retai [29]. Tokie rezultatai, gauti užsienio tyrėjų atliktuose tyrimuose, galėjo būti gauti dėl to, kad vartotojai nesirūpina sveikatos gerinimu arba, jei net ir turi didelį poreikį ar norą rūpintis bei gerinti savo mitybą bei sveikatą, jiems neužtenka lėšų, kadangi, ekologiški maisto produktai pasižymi didesne kaina.

Tyrimo metu buvo svarbu išsiaiškinti kokios priežastys lemia ekologiškų maisto produktų nevirtojamą. Vertinant ekologiškų maisto produktų nevirtojimo priežastis tarp nevirtojančių ekologiškų maisto produktų respondentų nustatyta, kad pagrindinė priežastis yra didelė kaina (42,8 %). Taipogi, didelės reikšmės ekologiškų maisto nevirtojimui turi tai, kad respondentai nemato skirtumo tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų (23,7 %). Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas atliko Ekologiškų maisto produktų virtojimo ir jį skatinančių informacijos šaltinių Lietuvoje tyrimą, kurio metu nustatyta, kad beveik 60 % apklaustųjų mano, kad aukštesnės kainos yra viena pagrindinių priežasčių, ribojančių ekologiškų produktų paklausą. Kitos priežastys, neskatinančios viruoti šių produktų, – nepakankama reklama, menka pasiūla (po 28 % respondentų), nesuprantamas ženklavimas (21 %) [28]. Abiejų tyrimų rezultatai patvirtina, kad pagrindinė priežastis skatinanti nesirinkti ekologiškų maisto produktų yra aukštesnė šių produktų kaina.

Tyrimo metu, siekėme išsiaiškinti pagrindinių ekologiškų maisto produktų virtojimo paplitimą ir asortimentą tarp respondentų, kurie virtoja ekologiškus maisto produktus. Nustatyta, kad daugiausiai studentų, kurie virtoja ekologiškus maisto produktus, šiuos produktus dažniausiai renkasi kelis kartus per savaitę arba kartą per savaitę. Vertinant ekologiškų maisto produktų asortimento paplitimą, tarp ekologiškus maisto produktus virtojančių respondentų, nustatyta, kad šiuos produktus virtojantys respondentai kelis kartus per savaitę daugiausiai renkasi ekologiškus mėsos gaminius ir ekologiškas daržoves, mažiausiai – ekologiškus konditerijos gaminius. Vakarų Lietuvos verslo kolegija atliko sociologinį tyrimą, kurio metu buvo nustatyta, kad dažniausiai apklausti studentai iš ekologiškų maisto produktų perka daržoves, vaisius (46 %) ir įvairias kruopas (19 %) [20]. Turkijoje atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad dažniausiai (40 %) ekologiškus maisto produktus vartotojai perka tik 1-2 kartus per mėnesį. Populiariausi ekologiški maisto produktai buvo pienas ir jo produktai (21 %), medus bei džemas (19 %) ir daržovės (18 %) [25]. Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto darbuotojai tyrinėjo Vilniaus gyventojų nuostatas dėl ekologiškų produktų virtojimo, pasitikėjimo jais, pardavimo vietų, informuotumą apie šiuos produktus. Tyrimo rezultatai parodė, kad 25 proc. respondentų ekologiškus maisto produktus

perka nors kartą per savaitę, 11 proc. – 2-3 kartus per mėnesį, 18 proc. – nors kartą per mėnesį, 17 proc. – rečiau nei kartą per mėnesį, visai neperka – 24 proc. apklaustųjų [30]. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Visuomenės sveikatos instituto atlikto gyventojų ekologiškų maisto produktų vartojimo ir požiūrio į juos tyrimo metu nustatyta, ekologiškus maisto produktus vartotojai vartoja retai. Dažniausiai vartoja 2-3 kartus per savaitę – 37,2 % apklaustųjų, o mažiausiai vartoja kartą per mėnesį – 6,2 % apklaustųjų [2]. Apžvelgtų tyrimų rezultatai nevisiškai sutapo su mūsų atlikto tyrimo rezultatais. Taip galėjo nutikti, kadangi anksčiau išvardinti tyrimai buvo atlikti prieš keletą metų ir vartojimo įpročiai per šį laikotarpį pakito gerėjančia linkme – ekologiškus maisto produktus vartotojai renkasi dažniau.

Tyrimo metu siekėme išsiaiškinti studentų nuomonę ir turimas žinias apie ekologiškus maisto produktus, kad galėtume nustatyti ar studentai yra pakankamai gerai informuoti ir supranta, kuo skiriasi ekologiški maisto produktai nuo įprastų maisto produktų. Dauguma respondentų nurodė, kad yra labiau pasitenkinę (41,6 %) ekologiškų maisto produktų asortimentu. Nustatyta, kad dauguma respondentų nurodė, kad ekologiški maisto produktai asocijuojasi su natūralumu ir kokybe. Klaipėdos universitetas norėdamas nustatyti ekologiškų maisto produktų vartotojų elgseną bei numatyti ekologiškų maisto produktų rinkos plėtros galimybes, atliko vartotojo suvokiamo ekologiško maisto produkto tyrimą. Padaryta išvada, jog ekologiškus maisto produktus vartotojai suvokia kaip turinčius išskirtines savybes: sveikas, saugus, maistingas, daug vitaminų, skanus, savo šalyje gamintas ir vertina juos teigiamai [21]. Amerikoje atliktas tyrimas, taipogi, patvirtino, jog požiūris į ekologiškus maisto produktus yra vertinimas teigiamai. Šio tyrimo metu buvo nustatyta, kad vartotojai, kurie teigiamai vertina ekologiškus maisto produktus, dažniau juos linkę rinktis maisto prekių parduotuvėse [22]. Lietuvos vartotojų institutas atliko Ekologiškų vartotojų marketingo tyrimą, kurio metu buvo nustatyta, kad 61 % vartotojų perkančių ekologiškus produktus turi teisingą nuomonę apie juos. Tačiau, nemaža dalis (43,8 %) vartotojų galvoja, kad ekologiški produktai yra lietuviški produktai arba smulkiuose ūkiuose užauginti produktai [23]. R. Stašys ir R. Etminaitė, nagrinėdami ekologiškų maisto produktų paklausą formuojančius veiksnius Lietuvoje, nustatė, kad beveik 49 proc. respondentų nežino, kaip atskirti ekologiškus maisto produktus nuo tradicinių, ir beveik 60 proc. netiki, kad produktai, paženklinėti specialiu ženklu, atitinka nustatytus reikalavimus [24]. Turkijoje atliktas tyrimas, taipogi, atskleidžia informavimo ir pasiūlos spragas, kurios neigiamai veikia vartotojų nuomonę apie ekologiškus maisto produktus. Buvo nustatyta, kad dauguma apklaustųjų ekologiškus maisto produktus vertina negatyviai, kadangi jie yra brangūs ir sunkiai surandami maisto prekių parduotuvėse [25]. Portugalijos Oporto regione atliktos pieno vartotojų apklausos metu nustatyta, kad 20 % respondentų nežino, kas yra ekologiški produktai, po 36 % – žino mažai arba vidutiniškai ir tik 8 % – gali apibūdinti ekologiškus produktus [26]. Toks gautų rezultatų nesutapimas gali būti traktuojamas kaip

informacijos stoka arba neteisingos informacijos apie maisto priedus paplitimas kai kurių visuomenių vartotojų tarpe.

Siekiant nustatyti ir įvertinti ekologiškų maisto produktų vartojimo ypatumus, svarbu žinoti, dėl kokių priežasčių ar šių produktų savybių jie yra vartojami. Dėl minėtų priežasčių tyrimo metu siekėme išsiaiškinti respondentų, vartojančių ekologiškus maisto produktus, pasirinkimą lemiančius veiksnius. Nustatyta, kad tarp respondentų, kurie vartoja ekologiškus maisto produktus, pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų maisto produktų pasirinkimą yra užtikrinta kokybė, sveikatos gerinimas ir skonis. Lietuvos žemės ūkio universitetas atliko Ekologiškų maisto produktų paklausą lemiančių veiksnių tyrimą, kurio metu nustatyta, kad perkant ekologiškus maisto produktus respondentai nurodė šiuos svarbiausius pirkimo motyvus – produkto saugumą ir kokybę. Vartotojai, atsižvelgdami į ekologiškų maisto produktų saugumą ir kokybę, nesureikšmina fakto, kad juos gaminant yra neteršiama aplinka [31]. Ekologiškų maisto produktų pirkimo ir vartojimo motyvų tyrimo metu įvertinta, kad ekologiškų maisto produktų pirkimo ir vartojimo motyvai yra rūpinimasis savo ir šeimos narių sveikata (85 %), didesnis maisto medžiagų ir vitaminų kiekis (80 %), geresnis skonis ir aromatas (56,3 %), abejotina kai kurių maisto produktų kokybė (43,5 %). Dalis respondentų (36 %) kaip vieną iš ekologiškų maisto produktų pirkimo motyvų nurodė norą rūpintis gamtos apsauga. Tai rodo šių vartotojų nemenką ekologinį sąmoningumą [27]. Amerikoje buvo atliktas tyrimas, kurio rezultatai parodė, kad pagrindiniai ir lemiantys veiksniai, kurie lemia apsisprendimą vartoti ir pirkti ekologiškus maisto produktus, yra skonis 59,7 % ir kaina 46,5 % [22]. Pietų Korėjoje buvo atliktas tyrimas, norint išsiaiškinti kas daro didžiausią įtaką vartotojas perkant ekologiškus maisto produktus. Buvo nustatyti pagrindiniai veiksniai: vartotojo patirtis, požiūris, pasitikėjimą keliantis produktas, gyvenamoji aplinka ir kaina [29]. Ramanauskienė J. ir Gargasas A. Atliko tyrimą, kurio metu buvo išanalizuotos pagrindinės ekologinių ūkių prekybos kryptys, būdai bei problemos ir parengtas konceptualus šių produktų paskirstymo modelis. Išsiaiškinta, kad svarbiausi ekologiškų maisto produktų pasirinkimo motyvai, vartotojų nuomone, yra produktų saugumas, kokybė, geresnis skonis, aplinkosauga [33]. Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Visuomenės sveikatos instituto atlikto gyventojų ekologiškų maisto produktų vartojimo ir požiūrio į juos tyrimo metu nustatyta, kad pagrindinės priežastys, lemiančios ekologiškų maisto produktų vartojimą yra šių produktų sveikumas (90 %), skanumas (38,9 %) ir saugumas (27,3 %) [2]. Esminių skirtumų tarp tyrimų rezultatų nebuvo rasta, tačiau pastebima, kad užsienio tyrimų duomenimis, ekologiškų maisto produktų vartojimui didelės įtakos turi kaina, ko nebuvo nustatyta lietuvių tyrėjų darbuose.

7. IŠVADOS

1. Dauguma studentų yra pasitenkinę ekologiškų maisto produktų asortimentu, šie produktai jiems daugiausiai asocijuojasi su natūralumu ir kokybe. Renkantis ekologiškus maisto produktus, studentai daugiausiai vadovaujasi ekologiškų maisto produktų ženklu ir produkto etiketėje pateikta informacija.
2. Įvertinus veiksnius, lemiančius ekologiškų maisto produktų vartojimą, nustatyta, kad moterys turi 79 % didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus lyginant su vyrais. Studentai, turintys normalų kūno svorį, turi 52 % didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus negu turintys nežymų antsvorį. Respondentai, kurie nuomojasi gyvenamąjį plotą, turi 57 % didesnę šansą vartoti ekologiškus maisto produktus negu gyvenantys bendrabutyje.
3. Ekologiškus maisto produktus vartojantys studentai, šiuos produktus labiausiai yra linkę rinkti kelis kartus per savaitę arba kartą per savaitę, daugiausiai renkasi ekologiškus mėsos gaminius ir ekologiškas daržoves.
4. Ekologiškus maisto produktus vartojantiems studentams, pagrindiniai veiksniai, lemiantys ekologiškų maisto produktų pasirinkimą, yra užtikrinta kokybė, sveikatos gerinimas ir skonis. Šių produktų dalis studentų savaitės maisto racione sudaro iki 20 %.

8. REKOMENDACIJOS

- 1) Į Visuomenės sveikatos biuro darbo planą įtraukti priemones, kurios skatintų maisto vartotojus remtis maisto produkto ženklinimu, atskiriant ekologiškus maisto produktus nuo įprastų maisto produktų.
- 2) Universitetų valgyklose sudaryti galimybę pasirinkti patiekalus, pagamintus iš ekologiškų maisto produktų.

9. LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Stukas R. Ekologiškas maistas ir jo reikšmė sveikatai. Slauga. Mokslas ir praktika, 2007, Nr. 2(122). p. 10.
2. Nacionalinė sveikatos taryba. Urbanizacija – nauji iššūkiai žmonių sveikatai. Nacionalinis sveikatos tarybos metinis pranešimas, 2010, ISSN 1648-7338 p. 71-74.
3. Stukas R. Ekologiškas maistas ir jo reikšmė sveikatai. Sveikas žmogus, 2008, Nr.6. p. 36.
4. Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014-2025 metų programos patvirtinimo“ 2, 15 punktai.
5. Teneinienė K., Jauniškytė A. 10 klausimų apie ekologišką maistą. Mažylis, 2011, Nr. 04(136). p. 18.
6. Stukas R., Dobrovolskij V. Lietuvos gyventojų mitybos įpročiai 2013 metais. Sveikatos mokslai, 2013, Nr. 4. p. 34-35.
7. Ekologinių žemės ūkio taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2000 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 375 „Dėl ekologinio žemės ūkio taisyklių patvirtinimo ir ekologiškų žemės ūkio produktų gamybos proceso ir produkcijos sertifikavimo“ 3 punktas.
8. Vartotojų švietimas. [Žiūrėta 2015 gruodžio 12 d.]; Prieiga per internetą: <http://www.vartotojai.lt/index.php?id=1075>.
9. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos tinklalapis. [Žiūrėta 2015 gruodžio 14 d.]; Prieiga per internetą: <http://vmvt.lt/node/564>.
10. Bartkienė E. Ekologiški maisto produktai: už ir prieš. Sveikatos ABC, 2008, Nr. 10. p. 44.
11. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos tinklalapis. [Žiūrėta 2015 gruodžio 14 d.]; Prieiga per internetą: <http://vmvt.lt/maisto-sauga/maisto-produktai/ekologiski-maisto-produktai>.
12. Ekologiško maisto sertifikavimas. [Žiūrėta 2015 gruodžio 16 d.]; Prieiga per internetą: <http://vmvt.lt/maisto-sauga/maisto-produktai/ekologiski-maisto-produktai/ekologiska-maista-sertifikuoja>.
13. Ekologiško maisto sertifikavimas ir kontrolė. [Žiūrėta 2015 gruodžio 16 d.]; Prieiga per internetą: http://www.jumsinfo.lt/lt/straipsniai/ekoagros_ekologisku_produkto_sertifikavimas_ir_kontrolė/.
14. VšĮ „Ekoagra“ 2014 metų veiklos ataskaita, 2014, p. 2-4.

15. Ekologiško maisto ženklėjimas. [Žiūrėta 2015 gruodžio 16 d.]; Prieiga per internetą: <http://vmvt.lt/maisto-sauga/maisto-produktai/ekologiski-maisto-produktai/ekologisko-maisto-zenklinimas>.
16. European commission. EU Organic logo. [Žiūrėta 2015 gruodžio 17 d.]; Prieiga per internetą: http://ec.europa.eu/agriculture/organic/downloads/logo/index_en.htm.
17. Lietuvos vartotojų instituto tinklalapis. [Žiūrėta 2015 gruodžio 17 d.]; Prieiga per internetą: <http://www.vartotojai.lt/index.php?id=7977>.
18. Grigaitytė K. Ekologiškų maisto produktų ženklėjimo sistema, VŠĮ „Ekoagros“, 2012, p. 7, 9, 13, 14.
19. Skulskis V., Girgždienė V., Stankaitytė B. Vartotojų informavimo apie ekologiškus maisto produktus svarba ir šaltiniai. Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, 2011, Nr. 3 (27). ISSN 1822-6760 p. 166, 173.
20. Jonėnienė V., Rickuvienė A. Ekologiško produkto žinomumo bei poreikio tyrimas. Vakarų Lietuvos verslo kolegija, 2007, p. 1.
21. Stašys R., Tarasevičius T. Vartotojo suvokiamas ekologiškas maisto produktas. Klaipėdos universitetas, 2010, Nr. 20 (1). ISSN 1822-6760 p. 1, 5.
22. Molly J. Dahm, PhD; Aurelia V. Samonte, MS, RD; Amy R. Shows, PhD, RD. Organic Foods: Do Eco-Friendly Attitudes Predict Eco-Friendly Behaviors? Journal of american college health, VOL. 58, NO. 3. p. 195, 198.
23. Ekologiškų produktų marketingo tyrimas. Lietuvos vartotojų institutas, 2005, p. 1, 29.
24. Stašys R., Etminaitė R. Management theory and studies for rural business and infrastructure development, 2010, Nr. 21 (2). p. 5.
25. Ergönül B., Ergönül P.G. Consumer motivation for organic food consumption. Emirates Journal of Food and Agriculture, 2015, Nr. 27(5). p. 416, 418, 421.
26. Rosa R., Briz J., Mili S. Demand for organic milk products in Portugal. Proceedings of the International Congress. Ghent, Belgium, 2008, p. 26-29.
27. Čiukienė A. Ekologiški maisto produktų pirkimo ir vartojimo motyvai. Lietuvos žemės ūkio universitetas. p. 1-5.
28. Skulskis V., Girgždienė V. Ekologiškų maisto produktų vartojimas ir jį skatinantys informacijos šaltiniai Lietuvoje. Žemės ūkio mokslai, 2009, T. 16. Nr. 3–4. p. 154, 156, 157.
29. Gotschi E., Vogel S., Lindenthal T., Larcher M. The Role of Knowledge, Social Norms, and Attitudes Toward Organic Products and Shopping Behavior: Survey Results from High School Students in Vienna. The journal of environmental education, 2010, Nr. 41(2), 88–100, ISSN: 0095-8964 p. 89, 90, 98.

30. Ekologiškų maisto produktų vartotojų nuostatos. Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas, 2010, p. 1,2.
31. Garliauskienė G., Rutkoviienė V. Ekologiškų maisto produktų paklausą lemiantys veiksniai. Žemės ūkio mokslai, 2007, T. 14. Nr. 2. p. 66, 68.
32. Suh B. W., Eves A., Lumbers M. Developing a model of organic food choice behavior. Social behavior and personality, 2015, Nr. 43(2). p. 217.
33. Ramanauskienė J., Gargasas A. Ekologiškos produkcijos tiekimo rinkai bei realizavimo galimybės ir perspektyvos. Lietuvos žemės ūkio universitetas, 2010, p. 149, 157.
34. Ar ekologiški maisto produktai sumažina tikimybę susirgti vėžiu? [Žiūrėta 2015 gruodžio 16 d.]; Prieiga per internetą: <http://www.mf.vu.lt/lt/ipmc/naujienos/ar-ekologiski-maisto-produktai-sumazina-tikimybe-susirgti-veziu>.
35. Bradbury K., Balkwill A., Spencer E., et al. Organic food consumption and the incidence of cancer in a large prospective study of women in the United Kingdom. British journal of cancer, 2014; Nr. 110(9): 2321-6.
36. Dobrovolskienė J. 3 mitai apie ekologiškus maisto produktus, arba kas paprastai nutylima. Sveikas Žmogus, 2012, Nr. 11. p. 56.
37. Prieštaringi ekologiškų maisto produktų tyrimų rezultatai paskatino naujas diskusijas [Žiūrėta 2015 gruodžio 16 d.]; Prieiga per internetą: http://www.technologijos.lt/n/mokslas/zmogus_ir_medicina/straipsnis-9217/straipsnis/Priestaringi-ekologisku-produktu-tyrimu-rezultatai-paskatino-naujas-diskusijas?l=2&p=1.
38. Pasaulio sveikatos organizacijos tinklalapis [Žiūrėta 2016 balandžio 5 d. Prieiga per internetą: <http://www.who.int/en/>].
39. Stukas R., Dobrovolskij V. Visuomenės sveikatos studentų mitybos ypatumai. Sveikatos mokslai, 2009, Nr. 1. p. 2147-2149.
40. Kauno miesto gyventojų sveikata 2011 metais. Kauno miesto savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras, 2011, p. 10-11.

PRIEDAI

Priedas Nr. 1

STUDENTŲ EKOLOGIŠKŲ MAISTO PRODUKTŲ VARTOJIMO IR POŽIŪRIO Į JUOS TYRIMO IR VERTINIMO ANKETA

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto studentė maloniai kviečia Jus užpildyti anoniminę anketą, kurios duomenys bus naudojami magistro darbo statistiniams duomenims išanalizuoti. Jūsų atsakymai padės išsiaiškinti ir įvertinti studentų požiūrį apie ekologiškus maisto produktus. Ekologiški maisto produktai – sertifikuoti produktai, auginami, perdirbami, ženklinami ir realizuojami pagal Ekologinio žemės ūkio taisyklės ir ES tarybos reglamento (EEB0 2092/91 ir IFOM normų reikalavimus. Anketa yra anoniminė, tyrimo rezultatai bus skelbiami tik statistiškai. Jums tinkamą atsakymą pažymėkite

1. Kokia jūsų lytis?

- Moteris
- Vyras

2. Kokiame fakultete studijuojate?

- Gamtos mokslų
- Filosofijos
- Matematikos ir informatikos
- Ekonomikos

3. Koks jūsų ūgis -----

4. Koks jūsų svoris -----

5. Kur jūs gyvenate?

- Su tėvais
- Bendrabutyje
- Nuomojate gyvenamąjį plotą

6. Ar jūs dirbate?

- Taip
- Ne

7. Kaip Jūs vertinate savo mitybą?

- Labai gera
- Gera
- Vidutiniška
- Bloga
- Labai bloga

8. Kaip Jūs vertinate savo sveikatą?

- Labai gera
- Gera
- Vidutiniška
- Bloga
- Labai bloga

9. Ar vartojate ekologiškus maisto produktus?

- Vartoju
- Nevartoju
- Nežinau tokių produktų

10. Jeigu nevartojate ekologiškų maisto produktų, tai kodėl?

- Didelė kaina
- Abejotina kokybė
- Nėra skirtumo tarp ekologiškų ir įprastų maisto produktų
- Neaiškus ženklavimas/sunku atpažinti
- Trūksta informacijos apie ekologiškus maisto produktus

11. Kaip dažnai vartojate ekologiškus maisto produktus?

Maisto produktų grupė	Vartojimo dažnis					
	Kelis kartus per savaitę	Kartą per savaitę	Porą kartų per mėnesį	Kartą per mėnesį	Kartą per pusmetį	Nevartoju
Pieno produktai						
Duona ir batono kepiniai						
Grūdų produktai (pvz.: košės, dribsniai)						
Arbata, kava						
Vaisiai ir uogos						
Daržovės						
Mėsos gaminiai						
Konditerijos gaminiai						
Aliejai						
Gėrimai						

12. Ar dabartinė ekologiškų maisto produktų pasiūla ir asortimentas patenkina Jūsų vartojimo poreikius ?

- Tikrai taip
- Labiau taip
- Tikrai ne
- Labiau ne

13. Sąvoka „ekologiškas maisto produktas“ Jums asocijuojasi su (galimi keli atsakymo variantai):

- Kokybe
- Išskirtinėmis prekės savybėmis
- Natūralumu
- Tam tikru prekės/produkto ženklu
- Rinkodaros triuku
- Palankiu poveikiu sveikatai

14. Jūsų nuomone, kodėl ekologiškų maisto produktų kaina skiriasi nuo įprastų?

- Ekologiški maisto produktai yra kokybiškesni
- Ekologiškų maisto produktų augimo ir gamybos išlaidos yra didesnės
- Nėra GMO ir maisto priedų
- Populiarumas, įvaizdis
- Žemės ūkio politika

15. Ekologiškų maisto produktų pasirinkimą lemiantys veiksniai? (Gali būti keli atsakymo variantai).

Maisto produktų grupė	Kriterijus						
	Skonis	Sveikatos gerinimas	Užtikrinta kokybė	Sudėtyje mažai maisto priedų ir GMO	Rūpinimasis gamtos apsauga	Šeimos narių įtaka	Speciali dieta
Pieno produktai							

Duona ir batono kepiniai							
Grūdų produktai (pvz.:košės,dribsniai)							
Arbata, kava							
Vaisiai ir uogos							
Daržovės							
Mėsos gaminiai							
Konditerijos gaminiai							
Aliejai							
Gėrimai							

16. Kokią dalį nuo viso maisto raciono Jūsų įsigyjamų maisto produktų savaitės racione sudaro ekologiški maisto produktai?

Dalis maiste Maisto produktų grupė	Dalis maiste						
	Nesudaro	Iki 10 proc.	10-20 proc.	21-30 proc.	31-40 proc.	41-50 proc.	51 ir daugiau proc.
Pieno produktai							
Duona ir batono kepiniai							
Grūdų produktai (pvz.:košės,dribsniai)							
Arbata, kava							
Vaisiai ir uogos							
Daržovės							
Mėsos gaminiai							
Konditerijos gaminiai							
Aliejai							
Gėrimai							

17. Kuo vadovaujatės atskiriant ekologiškus maisto produktus nuo ne ekologiškų maisto produktų?

- Ekologiškų maisto produktų ženklui
- Produkto etiketėje pateikta informacija
- Prekybos centro vieta, skirta ekologiškus maisto produktus sandėliavimui
- Kita